

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

ДОКЛАД ЗА
СЪСТОЯНИЕТО НА
АДМИНИСТРАЦИЯТА

2015

СЪСТОЯНИЕТО НА АДМИНИСТРАЦИЯТА

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Развитие и оптимизиране на административните структури	5
I.1. Динамика в развитието на административните структури	5
I.2. Дейност и функции	5
II. Човешки ресурси	7
II.1. Численост	7
II.2. Наети лица в администрацията на изпълнителната власт	14
II.3. Назначаване на служители в държавната администрация	16
II.4. Обучения	17
II.5. Оценка на изпълнението	18
II.6. Заплащане	19
II.7. Отпуски на служителите в държавната администрация	24
II.8. Прекратяване на правоотношения	25
II.9. Придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст	26
III. Административно обслужване и регулиране	27
III.1. Организация на административното обслужване	27
III.2. Управление на качеството	35
III.3. Добри практики	37
III.4. Предоставяне на електронни административни услуги	39
III.5. Подобряване на административното обслужване чрез въвеждане на електронно управление	49
III.6. Регулаторна тежест	50
IV. Електронно управление	54
IV.1. Състояние на администрацията	55
IV.2. Информационна сигурност	62
V. Информационно-комуникационна безопасност	64
V.1. Безопасност с хардуер и софтуер	64
V.2. Комуникационна безопасност на държавната администрация	67
VI. Достъп до обществена информация	70
VI.1. Организация на достъпа до обществена информация	70
VI.2. Административен капацитет за осигуряване на достъпа до информация	72
VI.3. Процедури за разглеждане на искания за достъп до обществена информация	72
VII. Установяване на административни нарушения и налагане на административни наказания	75
VII.1. Нормативна уредба	75
VII.2. Органи и администрации с административнонаказателни правомощия и функции	75

VII.3.Административнонаказателна дейност на администрациите.....	76
VIII. Антикоруptionни мерки.....	80
VIII.1. Стратегическо планиране на превенцията и противодействието на корупцията	80
VIII.2. Дейност на специализираните структури в изпълнителната власт за противодействие на корупцията	81
VIII.3. Противодействие на проявите на корупция.....	83
VIII.4. Обучение по превенция и противодействие на корупцията	93
IX. Проекти в подкрепа на модернизирането на държавната администрация.....	93
IX.1. Проекти, финансирани от държавния бюджет	94
IX.2. Проекти, финансирани от ЕС и други чуждестранни донори	94
Приложение 1: Административни структури, които попълват информация в раздел „Годишен отчет“ на ИИСДА, 2015 г.	96
Приложение 2: Административни структури, които предоставят административни услуги, 2015 г.....	101
СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА	104

СЪДЪРЖАНИЕ НА ГРАФИКИТЕ И ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1: Административни структури, утвърдили информация в ИИСДА за изготвяне на годишен доклад за състоянието на администрацията за 2015 г.	3
Графика II-1: Щатна численост на администрацията по устройствен правилник, 2014 – 2015 г.	7
Таблица II-1: Щатна численост в министерствата, 2014 – 2015 г.	8
Таблица II-2: Щатна численост в централната администрация, 2014 – 2015 г.	9
Таблица II-3: Щатна численост в териториалната администрация, 2014 – 2015 г.	9
Графика II-2: Длъжности в администрацията по вид правоотношение, 2015 г.	11
Таблица II-4: Незаети щатни бройки в администрацията, 2015 г.	13
Таблица II-5: Незаети щатни бройки за повече от 6 месеца в администрацията, 2015 г.	14
Таблица II-6: Наети лица по трудово или служебно правоотношение през 2015 г. в администрация на изпълнителната власт.	16
Графика II-3: Процентно съотношение на получените атестационни оценки спрямо общия брой на атестираните служители, 2015 г.	19
Таблица II-7: Минимални и максимални стойности на основните месечни заплати средно по длъжности, 2015 г.	22
Графика II-4: Стойности на основните месечни заплати в лв., средно по длъжности (медиана) към 1 юли 2015 г.	23
Графика II-5: Неизползвани отпуски за 2015 г., средно на един служител.	25
Графика III-1: Административни услуги и регулаторни режими, 2015 г.	28
Графика III-2: Предоставени услуги, брой, 2015 г.	29
Таблица III-1: Администрации, утвърдили годишен отчет без нито една предоставена услуга през 2015 г.	30
Графика III-3: Сравнителни данни за административните структури, осигуряващи единство за достъп при предоставяне на административни услуги.	31
Графика III-4: Осигуряване на документи по служебен път, брой администрации, 2015 г.	32
Графика III-5: Канали за предоставяне на информация на потребителите на административни услуги.	33
Графика III-6: Канали, използвани от администрациите за осигуряване на достъп до услуги и информация, 2015 г.	34
Графика III-7: Администрации, предлагащи електронни административни услуги.	39
Графика III-8: Структури, предлагащи електронни административни услуги, брой администрации, 2015 г.	40
Графика III-9: Вид на предлаганите от администрациите ЕАУ, брой, 2015 г.	40
Графика III-10: Структури, предлагащи ЕАУ (вид), брой администрации, 2015 г.	41
Графика III-11: Портали, през които са достъпни електронни услуги, 2015 г.	42
Графика III-12: Подадени заявления за електронни административни услуги.	42
Графика III-13: Администрации с най-много подадени заявления за ЕАУ през 2015 г.	43
Графика III-14: Регистри, свързани с предоставяне на електронни услуги, които се поддържат от администрациите, брой регистри, 2015 г.	43
Графика III-15: Администрации, които поддържат регистри, и администрации, чиито регистри обменят и интегрират данни с други регистри, брой администрации.	44
Таблица III-2: Обмен на документи между министерствата през ЕСМОД, 2015 г.	46
Графика III-16: Използване на ГИС за предоставяне на електронни услуги, брой администрации, 2015 г.	46
Графика III-17: Администрации с въведена в експлоатация ГИС, брой администрации, 2015 г.	47
Графика III-18: Използване на специализиран ГИС софтуер.	47
Графика III-19: Обмен на информация между ГИС системата и други информационни системи, 2015 г.	48
Графика III-20: Услуги, предоставяни от внедрените в администрациите ГИС, 2015 г.	48
Графика IV-1: Възлагане процеса на планиране, управление и прилагане на електронното управление, йерархично ниво.	56
Графика IV-2: Осигуреност с административен капацитет за е-управление, брой администрации.	56
Графика IV-3: Роли, права и задължения на екипите, ангажирани с електронното управление.	57

Графика IV-4: Участие на НПО и външни експерти при обсъждане на въпроси за електронното управление ...	58
Графика IV-5: Администрации, работещи с електронно подписани документи, брой.....	58
Графика IV-6: Необходими ресурси за развитие на ИТ сектора.....	59
Графика IV-7: Издадени цифрови сертификати	60
Графика IV-8: Служители, преминали обучение по е-управление, брой.....	60
Графика IV-9: Удостоверени административни информационни системи, брой администрации.....	61
Графика IV-10: План за действие при непредвидени ситуации, свързани с информационна сигурност, 2015 г..	62
Графика IV-11: Служители, отговарящи за информационната сигурност, 2015 г.	62
Графика IV-12: Отговорности, свързани с информационната сигурност, 2015 г.	63
Графика IV-13: Участие в международни групи и организации, работещи в областта на информационната сигурност, брой администрации, 2015 г.	63
Графика IV-14: Наличие на система за управление на информационната сигурност по БДС 27001, брой администрации, 2015 г.	64
Графика V-1. Администрации, които нямат системи за управление, %	67
Графика V-2: Процесорна честота на компютрите в администрацията	67
Графика V-3: Алтернативни на ЕЕСМДА източници на интернет и разходи за тях.....	68
Графика V-4: Активни телефонни номера и разходи за тях.....	69
Графика V-5: Служители, работещи в областта на ИКТ в администрацията.....	69
Графика V-6: Звена за развитие на ИКТ, брой.....	70
Графика VI-1: Форми на предоставяне на ДООИ, брой администрации	71
Графика VI-2: Приемане на е-заявления за ДООИ, брой администрации	71
Графика VI-3: Постъпили заявления от субекти на правото на ДООИ	72
Графика VI-6: Откази за предоставяне на информация, брой.....	74
Графика VII-1: Съставени актове за установяване на административни нарушения и издадени наказателни постановления	77
Графика VII-2: Основания за прекратяване на административнонаказателни производства, 2015 г.	78
Графика VII-3: Видове наложени административни наказания, 2015 г.	79
Графика VII-4: Размер на наложените глоби, имуществени санкции и фишове, 2015 г.	79
Графика VII-5: Размер на събрани глоби, имуществени санкции и фишове, 2015.....	80
Графика VIII-1: Инспекторати в администрацията, 2015 г.....	84
Графика VIII-2: Служители в инспекторатите в централната и в териториалната администрация, 2015 г.	84
Графика VIII-3: Щатни бройки в инспекторатите, 2015 г.	85
Графика VIII-4: Инспекторати с щатна численост по-малка или равна на 5, брой, 2015 г.	85
Графика VIII-5: Използвани механизми за получаване на сигнали, брой администрации.....	87
Графика VIII-6: Постъпили сигнали за нарушения в администрацията, общ брой.....	87
Графика VIII-7: Получени сигнали за нарушения в администрацията, видове.....	88
Графика VIII-8: Извършени проверки по сигнали, 2015 г.	89
Графика VIII-9: Подадени декларации по чл. 12 от ЗПУКИ, 2015 г.	90
Графика VIII-10: Неподадени в срок декларации по чл. 12 от ЗПУКИ, 2015 г.	91
Графика VIII-11: Необходимост от обучение по превенция и противодействие на корупцията (теми), 2015 г. .	93
Таблица IX-1: Администрации, изпълняващи проекти за укрепването на административния капацитет	94
Графика IX-1: Договорени и платени средства по проекти в подкрепа на модеризирането на държавната администрация	95

Докладът за състоянието на администрацията се изготвя ежегодно в изпълнение на чл. 62 от Закона за администрацията.

В края на 2015 г. администрацията на Министерския съвет, успешно приключи проект „Интегрирана информационна система на държавната администрация (ИИСДА) – гаранция за прозрачност и ефективност“, осъществяван с финансовата подкрепа на оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз, чрез Европейския социален фонд.

Реализирането на ИИСДА е от ключова важност при изработване на доклада за състоянието на администрацията, тъй като от 2016 г. основната част от информацията, необходима за изготвяне на доклада се набира чрез новата система, която обединява:

- Административния регистър (АР);
- Системата за самооценка на административното обслужване (ССАО);
- Информационната система за попълване на отчетните доклади за състоянието на администрацията (ИСПОДСА) и
- Списъка на унифицираните наименования на административните услуги (СУНАУ), който е реализиран като Регистър на услугите и се поддържа като електронна база данни с регистрово въвеждане на информация за административните услуги и администрираните регулаторни режими.

Информацията, която се въвежда в ИИСДА и сроковете за нейното отразяване са утвърдени с Наредба за Административния регистър, приета с ПМС № 14 от 22.01.2016 г. (обн. ДВ, бр. 8 от 29.01.2016 г.).

ИИСДА ще работи във взаимодействие с Единната информационна система за управление на човешките ресурси в държавната администрация (ЕИСУЧРДА).

Интеграционните функционалности на ИИСДА позволяват еднократно въвеждане на данните, които се интегрират във всички свързани системи. От Административния регистър автоматично се извличат голяма част от данните, необходими за Самооценката на административното обслужване и за Годишния доклад за състоянието на администрацията. Въведената информация може да се използва многократно и от други системи, включително за предоставяне на публична информация. Осигурено е автоматично обновяване на информацията на интернет страниците на администрациите, които биха поискали да преизползват информация от Административния регистър и от Регистър на услугите.

Реализирането на ИИСДА осигурява публичност, наблюдение и контрол върху организацията и дейността на държавната администрация за постигане на ефективност в нейната работа чрез:

- Осигуряване на единен източник на информация за органите на изпълнителната власт, функциите, организацията на работа, предоставяните административни услуги, човешките ресурси и състоянието на държавната администрация;
- Повишаване на ефективността на централните и териториални органи при предоставянето на публична информация и информация за нуждите на политиките на управлението на държавната администрация;
- Осигуряване на възможност за гъвкавост и допълняемост на необходимите функционалности на интегрираната информационна система в съответствие с провежданите политики и промените в нормативната уредба;
- Осигуряване стандартизираното, навременно и качествено предоставяне на информация от централните и териториалните органи.

Стандартизацията на данните позволява ефективна отчетност и анализ на дейността на администрацията за нуждите на управленски решения за стимулиране на организационното развитие на административните структури.

За всички администрации са валидни еднакви срокове за вписване на едни и същи данни, което осигурява актуалност на информацията в ИИСДА.

Данните в системата се предоставят в отворен машинночетим формат, който позволява директна повторна употреба, в съответствие с ангажиментите за отворени данни (Директива 2013/37/ЕС), задълженията за администрациите съгласно Закона за достъп до обществената информация и Решение № 103 на Министерския съвет от 2015 г. за приемане на Списък с набори от данни по приоритетни области, които да се публикуват в отворен формат. В новата версия на Административния регистър на адрес <http://iisda.government.bg/> се предоставя достъп до справки от информацията, която се поддържа в ИИСДА.

Модул „Годишен отчет“ на ИИСДА обединява 2 подраздела – „Отчет за дейността на администрацията“ и „Самооценка на административното обслужване“ (CAO). Съдържанието в модула е структурирано по теми в раздели, които са съобразени с програмата на Правителството и приоритетите в областта на развитието и реформите в държавната администрация и изграждането на административния капацитет.

В периода м. януари – м. март 2016 г. административните структури, прилагащи Закона за администрацията са попълнили информация в ИИСДА. В доклада е обобщена и анализирана информация от 539 административни структури, прилагащи Закона за администрацията¹. В рамките на определения срок: 9 администрации попълниха отчетните данни по всички въпроси, но не успяха да утвърдят годишните си отчети (Министерство на енергетиката, Дирекция природен парк "Българка", Областна дирекция "Земеделие" – Кюстендил, Регионален инспекторат по образованието – Шумен, общинските администрации – Априлци, Драгоман, Лъки, Пещера и район Връбница на Столична община); 26 администрации осъществиха единствено частично вписване на данни, без да попълнят отчетни данни по всички въпроси и без да утвърдят годишен отчет (Министерство на околната среда и водите, Национален статистически институт, Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия, Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия, Национален филмов център София, Областна дирекция "Земеделие" – Сливен, Регионален инспекторат по образованието – София-град, Дирекция природен парк "Русенски Лом", общинските администрации – Антон, Георги Дамяново, Земен, Камено, Кнежа, Копривщица, Малко Търново, Радомир, Ракитово, Самуил, Сатовча, Симитли, Струмяни, Хисаря, Якоруда и районните администрации Лозенец и Красна поляна на Столична община); 8 администрации не предприеха никакви действия да изпълнят задължението си по чл. 62 от Закона за администрацията и да предоставят информация за състоянието на администрацията (Комисия за защита на конкуренцията, Национален компенсационен жилищен фонд, Фонд "Условия на труд", Център за насърчаване на сътрудничеството в областта на селското стопанство между Китай и страните от Централна и Източна Европа, Национална научноизследователска станция по ловно стопанство, биология и болести на дивеча, Лесозащитна станция – гр. София, общинска администрация Поморие и район Оборище на Столична община).

За целите на доклада районните администрации в градовете с районно деление (София, Пловдив и Варна) са разгледани като самостоятелни администрации.

През 2015 г. за първи път се отчетат Министерство на туризма, Министерство на енергетиката и общинска администрация Сърница.

¹ Приложение 1: Административни структури, които попълват информация в раздел „Годишен отчет“ на ИИСДА, 2015 г.

Административни структури	Брой
Администрация на Министерския съвет	1
Министерства	14
Изпълнителни агенции	27
Държавни агенции	6
Администрации на държавни комисии	4
Структури, създадени със закон	26
Структури, създадени с ПМС	13
Структури, отчитащи се пред НС	12
централна администрация	103
Областни администрации	28
Общински администрации	245
Общински администрации на райони	31
Специализирани териториални администрации	132
териториална администрация	436

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Таблица 1: Административни структури, утвърдили информация в ИИСДА за изготвяне на годишен доклад за състоянието на администрацията за 2015 г.

Поради спецификата на своята дейност в ИИСДА не са въвели данни за 2015 г.: Авиоотряд 28, Държавна агенция "Национална сигурност", Държавна агенция "Разузнаване", Държавна агенция "Технически операции", Служба „Военна полиция“, Служба „Военна информация“, Национално бюро за контрол на специалните разузнавателни средства, Централна изборителна комисия, Икономически и социален съвет, Национален военноисторически музей, Почивна база "Орлица", Почивна база "Слънчев бряг" и редакция на списание „Гора“.

Докладът за състоянието на администрацията за 2015 г. се основава на подадените от административните структури, прилагащи Закона за администрацията информация и данни в ИИСДА, които са актуални към 31 декември 2015 г.

Информацията в раздел „Човешки ресурси“, подраздел „Заплащане“ е подготвена от дирекция „Модернизация на администрацията“ – секретариат на Съвета за административната реформа в Администрацията на Министерския съвет и се базира на данни, актуални към 1 юли 2015 г.

За оценката на състоянието на административното обслужване са ползвани данни, подадени от администрациите в Самооценка на административното обслужване (CAO). В доклада е обобщена и анализирана информация от 520 административни структури в системата на изпълнителната власт, които предоставят административни услуги².

В раздел „Информационно-комуникационна обезпеченост“ са включени данни от Системата за управление на лицензите в държавната администрация, във връзка с договорите за доставка на софтуерни продукти на Майкрософт за нуждите на държавната администрация, както и за софтуерна осигуровка на лицензи с придобито безсрочно право на ползване в административните структури и в съдебната система.

В раздел „Проекти в подкрепа на модернизирването на държавната администрация“ се съдържат данни и от Информационната система за управление и наблюдение на структурните инструменти на Европейския съюз в България (ИСУН).

² Приложение 2: Административни структури, които предоставят административни услуги, 2015 г.

Основните теми, които са включени в Доклада за състоянието на администрацията за 2015 г. са:

- Развитие и оптимизиране на административните структури – новосъздадени, преобразувани и преименувани структури;
- Човешки ресурси – щатна численост, конкурсни процедури и назначаване на служителите, обучения на служителите, оценка на изпълнението и заплащане, отпуски на служителите в държавната администрация и прекратяване на правоотношенията;
- Административно обслужване и регулиране – организация на административното обслужване, управление на качеството при предоставяне на административните услуги, добри практики и регулаторни режими;
- Електронно управление – развитие на процеса на планиране, управление и прилагане на електронното управление и информационна сигурност;
- Информационно-комуникационна безопасност – материално-техническа, комуникационна и кадрова безопасност на държавната администрация;
- Достъп до обществена информация (ДОИ) – организация на достъпа до обществена информация, осигуреност с административен капацитет за предоставяне на ДОИ и процедури за разглеждане на искания за ДОИ;
- Установяване на административни нарушения и налагане на административни наказания – нормативна уредба, органи и администрации с административнонаказателни правомощия и функции и административнонаказателна дейност на администрациите;
- Антикорупционни мерки – стратегическо планиране на превенцията и противодействието на корупцията, дейност на специализираните структури в изпълнителната власт за противодействие на корупцията, противодействие на проявите на корупция и дисциплинарна отговорност на служителите в администрацията;
- Проекти в подкрепа на модернизирани на държавната администрация – проекти, финансирани от държавния бюджет, оперативни програми и други чужди донори.

В Административния регистър, секция „Информация"/"Годишни отчети" на адрес http://iisda.government.bg/annual_reports са публикувани справки с информация, попълнена от администрациите за годишния доклад за 2015 г.

I. Развитие и оптимизиране на административните структури

I.1. Динамика в развитието на административните структури

През 2015 г. са създадени 3 нови структури в системата на изпълнителната власт.

■ С Указ на Президента на Република България № 177 от 22.07.2014 г. (обн. ДВ, бр. 62 от 2014 г. в сила от 01.01.2015 г.) се утвърждават границите на **община Сърница**, област Пазарджик, с административен център гр. Сърница.

■ Към министъра на земеделието и храните с ПМС № 158 от 26.06.2015 г. (обн. ДВ, бр. 50 от 3.07.2015 г.) е създаден **Център за насърчване на сътрудничеството в областта на селското стопанство между Китай и Източна Европа**.

■ Със Закона за **Държавна агенция "Разузнаване"** (обн. ДВ, бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 01.11.2015 г.) на непосредствено подчинение на Министерския съвет е създадена ДА „Разузнаване“.

През 2015 г. са **закрити** 6 структури в системата на изпълнителната власт:

■ **Тополово стопанство – гр. Пазарджик** – със Заповед № 275 от 21.04.2015 г. на изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите;

■ **Опитна станция по дъбовите гори – гр. Бургас** - със заповед № 276 от 21.04.2015 г. на изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по горите;

■ **Опитна станция по бързорастящи горскодървесни видове – гр. Свищов** - със заповед № 277 от 21.04.2015 г. на изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по горите;

■ **Национална служба по зърното** – със Закона за закриване на Националната служба по зърното (обн. ДВ, бр. 57 от 28.07.2015 г.);

■ **Контролно-техническа инспекция** – със ЗИД на Закона за регистрация и контрол на земеделската и горската техника (обн. ДВ, бр. 95 от 08.12.2015 г. в сила от 01.01.2016 г.);

■ **Национална научноизследователска станция по ловно стопанство, биология и болести на дивеча** – със ЗИД на Закона за лова и опазване на дивеча (обн. ДВ, бр. 60 от 07.08.2015 г.).

През 2015 г. 1 структура се **преименува** и **сменя подчинеността си**. Със ЗИД на Закона за енергетиката (обн. ДВ, бр. 17 от 06.03.2015 г.) Държавната комисия за енергийно и водно регулиране – независим специализиран държавен орган, се преименува на **Комисия за енергийно и водно регулиране** и започва да отчита дейността си пред Народното събрание.

I.2. Дейност и функции

През 2015 г. общо 27 администрации са посочили, че имат изнесени дейности извън прякото бюджетно финансиране. От тях 6 са от ЦА (Дипломатически институт към министъра на външните работи; Българска агенция по безопасност на храните; Агенция по заетостта; Българска агенция за инвестиции; Изпълнителна агенция по горите; Министерство на труда и социалната политика) и 21 са от ТА (общинските администрации – Аксаково, Балчик, Долни Чифлик, Доспат, Кресна, Кула, Лом, Самоков, Сливница, Созопол, Стрелча, Троян, Тунджа, Хайредин, Харманли, Ямбол, район Красно село на Столична община, регионални здравни инспекции – Варна, Плевен и Русе и Регионална инспекция по околна среда и водите – Пловдив).

Администрациите са посочили 33 дейности, които са изнесени извън прякото бюджетно финансиране. Структурите посочват извеждане на услуги и дейности към частния сектор (аутсорсинг) – ползване на външни консултанти при провеждане на обществени поръчки,

публично-частни партньорства, даване на дейности на концесия, дейности, свързани с поддръжка на информационната инфраструктура и техника, почистване, и други.

Повече от една дейност, изнесена извън прякото бюджетно финансиране, са посочили 3 структури от централната и 3 от териториалната администрация.

Изнесените дейности извън прякото бюджетно финансиране в 23 администрации не е довело до намаляване на щатната численост. В 4 структури щатната численост е намалена с общо 110 бройки (общинска администрация Тунджа – 1 щ. бр.; Регионална здравна инспекция – Плевен – 5 щ. бр.; Регионална здравна инспекция – Русе – 6 щ. бр. и Изпълнителна агенция по горите – 98 щ. бр.).

През 2015 г. в 64 административни структури е проведен функционален анализ (25 в ЦА и 39 в ТА). От тях 49 администрации са използвали Единната методология за провеждане на функционален анализ в държавната администрация. В 34 администрации (14 в ЦА и 20 в ТА) функционалният анализ е финансиран от ОПАК. Останалите 30 структури, извършили функционален анализ, са използвали други източници на финансиране.

В резултат от проведения функционален анализ 56 структури (23 ЦА и 33 ТА) подобряват организацията, работните процеси и координацията в рамките на структурата; 18 (5 ЦА и 13 ТА) разработват инструкции и наръчници за осъществяване на конкретни функции за управление и развитие на организацията и обмен на добри практики; 16 (8 ЦА и 8 ТА) правят предложения за оптимизиране на числеността, на възрастовото разпределение и съотношението мъже/жени; 37 (11 ЦА и 26 ТА) разработват и усъвършенстват методологии, вътрешни правила и процедури. Само 2 структури посочват промяна в нормативната уредба.

През 2015 г. 160 администрации (33 ЦА и 127 ТА) са въвели правила и методика за провеждане на мониторинг, контрол и последваща оценка при прилагане на законодателството и политиките. От тях 41 административни структури (1 ЦА и 40 ТА) са финансирани по ОПАК.

През отчетния период са приети общо 99 (58 ЦА и 41 ТА) нормативни акта, придружени от оценки на въздействието, изготвени въз основа на унифицирани методологии и наръчници. Те са разпределени по следните области:

- икономика – 31 администрации (ЦА 26 и ТА 5);
- потребители – 29 администрации (ЦА 3 и ТА 26);
- социално въздействие – 23 администрации (ЦА 17 и ТА 6);
- законодателство – 16 администрации (ЦА 12 и ТА 4).

Най-много актове, придружени от оценка на въздействието в ЦА са разработени в Министерство на труда и социалната политика – 17, Министерство на финансите – 11 и Министерство на икономиката – 10. В ТА това са общинските администрации Батак – 14, Сунгурларе – 10 и Червен бряг – 8.

През 2015 г. са приети общо 780 нормативни акта (547 в ЦА и 233 в ТА) след консултации със заинтересованите страни (междуведомствена координация, обсъждане в държавно-обществени консултативни звена, съвети и работни експертни групи, граждански панели, дискусии с потребители, фокус групи, проучвания чрез въпросници и др.).

В структурите от ЦА най-много актове след консултации със заинтересовани страни са приети в Министерство на земеделието и храните – 103, Министерство на финансите – 71 и Министерство на образованието и науката – 65. От структурите на отчет пред Народното събрание най-много актове са приети в Комисия за регулиране на съобщенията – 11. Комисията за финансов надзор и Комисията за енергийно и водно регулиране са приели по 9 акта. От структурите в териториалната администрация – общинските администрации Банско – 17, Гърмен – 13 и Добрич – 12 акта.

През 2015 г. на Портала за обществени консултации (www.strategy.bg) са публикувани общо 381 проекта на нормативни актове от 41 администрации (27 ЦА и 14 ТА). Администрациите публикуват проектите на нормативни актове и на собствените си Интернет страници. Най-много документи е публикувало Министерство на финансите – 71; Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията – 55; Министерство на образованието и науката – 49; Министерство на вътрешните работи – 36; Регионален инспекторат по образованието – Пазарджик – 29; Министерство на земеделието и храните – 19; Областна дирекция "Земеделие" – Хасково – 17, Министерския съвет и неговата администрация – 14; Изпълнителна агенция "Морска администрация" – 12 и др.

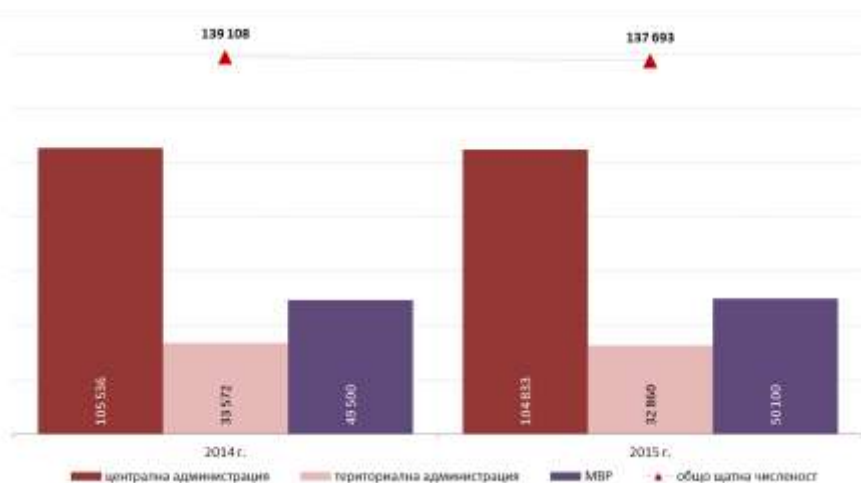
В Административния регистър, секция „Информация"/"Годишни отчети" на адрес http://iisda.government.bg/annual_reports са публикувани справки с информация, попълнена от администрациите за годишния доклад за 2015 г.

II. Човешки ресурси³

II.1. Численост

II.1.1. Обща щатна численост по устройствен правилник

По обобщени данни от **устройствените правилници на администрациите, отчитащи се в ИИСДА, общата щатна численост на администрацията към 31 декември 2015 г. е 137 693 бр. при 139 108 през 2014 г. (намаление с 1.0%)⁴.**

Източник: Устройствени правилници, Администрация на Министерския съвет

Графика II-1: Щатна численост на администрацията по устройствен правилник, 2014 – 2015 г.

Щатните бройки **по устройствен правилник в централна администрация са 104 833** и представляват 76.1% от числеността на администрацията (намаление с 0.7% спрямо 2014 г.). В териториалната администрация щатовете са 32 860 или 23.9% спрямо общата численост на администрацията (намаление с 2.1% спрямо 2014 г.).

³ В раздел „Човешки ресурси“ е използвана информация, предоставена от администрациите чрез ИИСДА.

Данните за 2015 г. в подраздел II.5. „Заплащане“ са предоставени от дирекция „Модернизация на администрацията“, секретариат на Съвета за административната реформа.

Допълнителни източници на информация са: Административен регистър, в т.ч. модул „Конкурси“, Национален статистически институт, устройствени правилници на структури на администрацията на изпълнителната власт.

⁴ Приложение 1: Административни структури, които ползват информация в раздел „Годишен отчет“ на ИИСДА, 2015 г.

Към 31 декември на отчетната година министерствата са с численост от 57 343 щ. бр. Общата щатна численост по устройствен правилник на Министерство на финансите намалява с 9.1% спрямо предходната отчетна година, а на Министерство на отбраната намалява с 6.8% спрямо 2014 г.

През 2015 г. нарастване на щатната численост отчита Министерство на здравеопазването (с 9% спрямо 2014 г.)⁵ и Министерство на земеделието и храните (2%)⁶. Промяната в общата щатна численост на двете министерства се дължи на реструктуриране в рамките на системата, съгласно § 16, ал. 2 от ЗА. На трето място по нарастване на щатната численост е Министерство на вътрешните работи – 1.2%. С ПМС № 84/09.04.2015 г. щатна численост на МВР е увеличена със 700 щатни бройки до 50 200 щатни бройки. Увеличаването на щатната численост на министерството със 700 щатни бройки се извърши целево за структурното и кадрово обезпечаване на Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“ (ГДБОП), която с приемането на ЗИДЗМВР (обн. ДВ бр. 14 от 2015 г.) премина от структурата на ДАНС към структурата на МВР. Тези щатни бройки са по-малко от предоставените през 2013 г. от МВР на ДАНС при преминаването на ГДБОП към агенцията. Поради това, през 2015 г. се наложи щатното окомплектоване на ГДБОП да се осъществи за сметка на незаети щатни бройки в МВР. С ПМС № 258/18.09.2015 г. щатната численост е намалена със 100 щатни бройки до 50 100 щатни бройки. Бройките са отпуснати на Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет.

Численост на министерствата:

министерство	2014 г.	2015 г.
Министерство на външните работи	1 344	1 344
Министерство на вътрешните работи	49 500	50 100
Министерство на здравеопазването	256	279
Министерство на земеделието и храните	602	614
Министерство на икономиката	808	575
Министерство на енергетиката		191
Министерство на туризма		100
Министерство на културата	147	147
Министерство на образованието и науката	460	460
Министерство на околната среда и водите	413	413
Министерство на отбраната	892	831
Министерство на правосъдието	264	250
Министерство на регионалното развитие и благоустройството	651	651
Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията	334	334
Министерство на труда и социалната политика	301	301
Министерство на финансите	625	568
Министерство на младежта и спорта	185	185

Източник: Устройствови правилници, Администрация на Министерския съвет

Таблица II-1: Щатна численост в министерствата, 2014 – 2015 г.

⁵ ПМС 67 от 23.03.2015 г. за приемане на Устройствовен правилник на Министерството на здравеопазването и на Устройствовен правилник на Изпълнителна агенция "Медицински одит", обн., ДВ, бр. 23 от 27.03.2015 г., в сила от 27.03.2015 г. и ПМС 256 от 28.10.2009 г. за приемане на Устройствовен правилник на Министерството на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 88 от 6.11.2009 г., изм. ДВ, бр. 27 от 27.03.2015 г., в сила от 27.03.2015 г.

⁶ ПМС 236 от от 31.08.2015 г. за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет, обн., ДВ, бр. 68 от 4.09.2015 г., в сила от 4.09.2015 г.

Численост на структурите от централна администрация по обобщени данни от устройствените правилници:

административни структури	2014 г.	2015 г.
Министерства	56 782	57 343
Държавни агенции	2 842	2 737
Администрации на държавни комисии	398	407
Изпълнителни агенции	12 948	12 651
Структури, създадени със закон	24 522	23 569
Структури, създадени с ПМС	375	363
Структури, отчитащи се пред НС	7 243	7 290
Общо ЦА:	105 110	104 374

Източник: Устройствови правилници, Администрация на Министерския съвет

Таблица II-2: Щатна численост в централната администрация, 2014 – 2015 г.

В рамките на отчетния период с промяна в устройствените правилници е увеличена общата щатна численост на: Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори (увеличение с 2 щ. бр. и нарастване от 7.7%), Държавна агенция за бежанците (100 щ. бр., нарастване с 33%), Изпълнителна агенция "Медицински одит" (4 щ. бр., нарастване с 6.3%), Държавна комисия по стоковите борси и тържищата (9 щ. бр., нарастване с 45%).

По обобщени данни от устройствените правилници общата щатна численост на териториалната администрация през 2015 г. е 32 860 щ. бр.

Численост на структурите от териториална администрация по устройствен правилник:

административни структури	2014 г.	2015 г.
Областни администрации	967	930
Общински, вкл. районни администрации	24 495	24 495
Специализирани териториални администрации	8 110	7 435
Общо ТА:	33 572	32 860

Източник: Устройствови правилници, Администрация на Министерския съвет

Таблица II-3: Щатна численост в териториалната администрация, 2014 – 2015 г.

В рамките на отчетния период общата щатна численост на всички областни дирекции „Земеделие“ нараства с 1.7%, от 1 717 щ. бр. през 2014 г. на 1 746 щ. бр. през 2015 г.

II.1.2. Обща щатна численост по утвърден в ИИСДА годишен отчет

Поради спецификата на своята дейност в Годишен отчет за 2015 г. не са подали данни: Авиоотряд 28, Държавна агенция "Национална сигурност", Държавна агенция "Разузнаване", Държавна агенция "Технически операции", Служба „Военна полиция“, Служба „Военна информация“, Национално бюро за контрол на специалните разузнавателни средства, Централна избирателна комисия, Икономически и социален съвет, Национален военноисторически музей, Почивна база "Орлица", Почивна база "Слънчев бряг" и редакция на списание „Гора“.

Като вземем предвид числеността⁷ на администрациите, които не са утвърдили отчетните си доклади за състоянието на администрацията в ИИСДА, **общата щатна численост на администрацията към 31 декември 2015 г. е 137 799 щ. бр.** (140 767.5 щ. бр. за 2014 г.). **Намалението спрямо предходната година е с 2.1%. Общата щатна численост на структурите от**

⁷ По устройствови правилници в сила към 31.12.2015 г. и данни от Административния регистър.

ЦА към 31 декември 2015 г. е 104 604 щ. бр. (намаление с 2.9% спрямо 2014 г.). Числеността на структурите от ТА е 33 195 щ. бр. и отбелязва нарастване с 0.5%.

При боравенето с отчетните данни за обща щатна численост от утвърдените годишни отчети на администрациите в ИИСДА следва да се има предвид, че:

- Устройственият правилник на регионалните дирекции по горите (ДВ, бр. 104 от 27.12.2011 г., изм., бр. 28 от 19.03.2013 г.) не дефинира „Численост на персонала“ за конкретната РДГ и същите утвърждават годишен отчет в ИИСДА по утвърдено длъжностно разписание;⁸
- Устройствените правилници на лесозащитните станции във Варна (ДВ, бр. 28 от 19.03.2013 г.), Пловдив (ДВ, бр. 63 от 18.08.2015 г.) и София (ДВ, бр. 64 от 21.08.2015 г.) не дефинират „Численост на персонала“ за конкретната администрация и същите утвърждават годишен отчет в ИИСДА по утвърдено длъжностно разписание;⁹
- Измененията в Устройствения правилник на Изпълнителна агенция "Борба с градушките" (обн., ДВ, бр. 43 от 26.05.2000 г., изм., бр. 90 от 13.11.2009 г., изм. и доп., бр. 91 от 18.10.2013 г.) не са съобразени с Постановление № 44 на МС от 19.03.2010 г. (обн., ДВ, бр. 25 от 30.03.2010 г., доп., бр. 80 от 19.10.2012 г.) и Инструкция № 4 от 16.07.2010 г. за противоградовата защита в Република България (обн., ДВ, бр. 57 от 27.07.2010 г.).

Наблюдава се тенденция при единични администрации да възниква несъответствие между въведената и утвърдена в ИИСДА информация за обща щатна численост и щатната численост по устройствен акт, валиден към 31 декември на съответната отчетна година. Възможни причини за това са изменение на устройствения акт в края на отчетния период, както и неприключили процедури по оптимизиране на структурата и организацията на работата на съответната администрация в периода на въвеждане и утвърждаване на отчетните доклади в ИИСДА. Във всеки от тези случаи администрацията въвежда и утвърждава данни за обща щатна численост съобразно последното утвърдено длъжностно разписание и изготвеното на негова основа поименно длъжностно разписание.

II.1.3. Щатна численост по вид на правоотношението

Длъжностите в администрацията могат да бъдат заемани по трудово правоотношение (ТПО) или по служебно правоотношение (СПО), съгласно Закона за държавния служител, Закона за Министерството на вътрешните работи, Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, Закона за изпълнение на наказанията (във връзка със ЗМВР), Закона за съдебната власт (във връзка със ЗМВР), Закона за Държавна агенция "Национална сигурност" или на Закона за дипломатическата служба.

По данни от утвърдилите в ИИСДА годишен отчет на 539 административни структури, щатната численост на държавната администрация към 31 декември 2015 г. е общо 130 036 щатни бройки. **Делът на щатните бройки, определени за заемане по СПО е 68.1%.** Делът на щатните бройки, определени за заемане по трудово правоотношение е 31.9%.

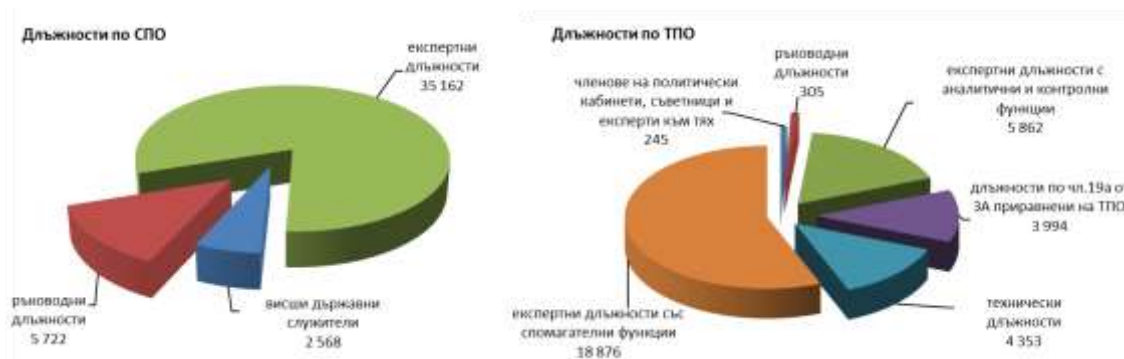
Щатните бройки, определени за заемане по служебно правоотношение към 31 декември 2015 г. са 88 599, в т.ч.:

- 42 863 щ. бр. в МВР по ЗМВР (44 219 щ. бр. през 2014 г.), намаление с 3.1%;

⁸ Чл. 2, ал. 1, т. 1 от ПМС 173 от 20.06.2011 г., обн., ДВ, бр. 49 от 28.06.2011 г., бр. 29 от 21.04.2015 г., в сила от 21.04.2015 г.; чл. 5, ал. 1, т. 7 от Устройствения правилник на Изпълнителната агенция по горите, обн., ДВ, бр. 49 от 28.06.2011 г., изм. и доп., бр. 29 от 21.04.2015 г.; чл. 6, ал. 2 от УП на РДГ, обн., ДВ, бр. 104 от 27.12.2011 г., изм., бр. 28 от 19.03.2013 г.

⁹ Чл. 2, ал. 1, т. 2 от ПМС 173 от 20.06.2011 г., обн., ДВ, бр. 49 от 28.06.2011 г., бр. 29 от 21.04.2015 г., в сила от 21.04.2015 г.; чл. 5, ал. 1, т. 7 от Устройствения правилник на Изпълнителната агенция по горите, обн., ДВ, бр. 49 от 28.06.2011 г., изм. и доп., бр. 29 от 21.04.2015 г.

- 1 334 щ. бр. по СПО по ЗМВР във връзка със ЗСВ в ГДО (1 403 щ. бр. през 2014 г. намаление с 4.9%);
- 534 щ. бр. по СПО по ЗДС в МВнР (536 щ. бр. през 2014 г.);
- 311 щ. бр. по ЗОВСРБ в МО (319 щ. бр. през 2014 г.).

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика II-2: Длъжности в администрацията по вид правоотношение, 2015 г.

Щатните бройки, определени за заемане по СПО по ЗДСл са 43 557, а относителният им дял спрямо общата щатна численост е 33.5%.

Щатните бройки за заемане по трудово правоотношение в края на 2015 г. са 41 437 или 31.9% от общата численост.

През 2015 г. общата щатна численост на общинските администрации, утвърдили годишен отчет, в т.ч. числеността на общинските администрации на райони е 23 895 щ. бр. Ако добавим и данните от Административния регистър за щатната численост на двадесетте общински администрации, които не са утвърдили доклад за състоянието на администрацията в ИИСДА,¹⁰ то общата щатна численост на този тип административни структури става 25 206 при 24 494.5 една година по-рано (нарастване с 2.9%).

Наредбата за прилагане на Класификатора на длъжностите в администрацията (НПКДА), чл. 3, ал. 5, дава възможност в общинските администрации да се назначават по ТПО служители на експертни длъжности с аналитични и/или контролни функции.

През 2015 г. броят на общинските администрации с утвърден годишен отчет, които са се възползвали от правото дадено им от чл. 3, ал. 5 от НПКДА и не са определили щатни бройки за експерти по СПО е 27.

Общо 32 общински администрации, в т.ч. общински администрации на райони отчитат, че в техните структури няма щатни бройки за висши държавни служители, определени за заемане по СПО, а 61 общински администрации – за наличие на щатни бройки за ръководни длъжности по СПО.

От утвърдилите годишен отчет през 2015 г. структури в централната администрация 7 не прилагат ЗДСл, в т.ч.:

- 2 структури, създадени със закон – Фонд "Научни изследвания" и Фонд "Социална закрила";

¹⁰ Общинските администрации Антон, Априлци, Георги-Дамяново, Драгоман, Земен, Камено, Кнежа, Копривщица, Лъки, Малко Търново, Пещера, Поморие, Радомир, Ракитово, Самуил, Сатовча, Симитли, Струмяни, Хисаря, Якоруда, районните администрации Връбница, Красна поляна, Лозенец и Оборище на Столична община.

- 4 структури, създадени с ПМС – Национален студентски дом, Център за асистирана репродукция, Център "Фонд за лечение на деца", Център за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи;
- 1 изпълнителна агенция – Национален институт за помирение и арбитраж.

II.1.4. Щатна численост за ръководни и експертни длъжности

По данни от утвърдените годишни отчети на администрациите в ИИСДА щатните бройки, определени за заемане от служители, назначени на ръководна длъжност през 2015 г. са 12 521. Относителният им дял спрямо общата щатна численост е 9.6%. В администрациите, утвърдили годишен отчет, без МВР техният брой е 8 849. Относителният дял на щатните бройки за ръководни длъжности спрямо общата щатна численост е 11%.

В централната администрация за заемане от служители, назначени на ръководна длъжност са определени 8 835 щ. бр., което е 9% от общата щатна численост в структурите на ЦА. В структурите без МВР техният брой е 5 163 щ. бр., което е 10.6% от числеността на тези структури. В териториалната администрация за заемане от служители, назначени на ръководни длъжности са определени 3 686 щ. бр., което е 11.6% от общата щатна численост на структурите на ТА през 2015 г.

Щатните бройки, определени за заемане от служители, назначени на ръководна длъжност по СПО са общо 12 216 щ. бр. Делът им спрямо общия брой на щатните бройки, определени за заемане по СПО е 13.8%.

В структурите от централна администрация техният брой е 8 772 щ. бр. или 12% от щатните бройки, определени за заемане по СПО в ЦА. В ЦА без МВР техният брой е 5 100 щ. бр., което е 14.8% от всички щатни бройки, определени за заемане по СПО в тези администрации. В ТА 3 444 щ. бр. са определени за заемане от служители, назначени на ръководна длъжност по СПО, което е 30.8% от общата щатна численост по СПО в ТА.

През 2015 г. ръководните длъжности, определени за заемане по ТПО са 305. В структурите на централна администрация те са 63, а в структурите на ТА – 242.

Щатните бройки, определени за заемане от служители, назначени на експертни длъжности в държавната администрация (по СПО по ЗДСл на длъжности от КДА по НПКДА) през 2015 г. са 59 900 щ. бр., а делът им спрямо общата щатна численост на структурите, прилагачи ЗДСл е 76%. Щатните бройки, определени за заемане от експерти с аналитични и контролни функции са 41 024 щ. бр., а за експерти със спомагателни функции – 18 876 щ. бр. В централната администрация щатните бройки, определени за заемане от експерти са 39 135.5, което е 83.1% от нейната щатна численост. Щатните бройки, определени за заемане от експерти с аналитични и контролни функции са 28 554.5 щ. бр., а за експерти със спомагателни функции са 10 581 щ. бр.

В структурите на териториалната администрация щатните бройки за експерти са 20 764.5 или 65.6% от общата щатна численост. Щатните бройки, определени за заемане от експерти с аналитични и контролни функции са 12 469.5 щ. бр., а за експерти със спомагателни функции – 8 295 щ. бр.

В системата на МВР щатните бройки за изпълнителски длъжности (чл. 143, ал. 1, т. 6 от ЗМВР) са 11 393, а щатните бройки за младши изпълнителски длъжности (чл. 143, ал. 1, т. 7 от ЗМВР) са 27 071 щ. бр.

II.1.5. Незаети щатни бройки в държавната администрация

Незаетите щатни бройки в структурите на държавната администрация към 31 декември 2015 г. са 11 070.5 или 8.5% от общата щатна численост на администрациите, утвърдили годишен

отчет в ИИСДА. От тях 9 180 са в централната администрация (9.3% от общата щатна численост на ЦА), а 1 890.5 са в структурите на териториалната администрация (6% от общата щатна численост на ТА).

Разпределението на незаетите щатни бройки по вид на правоотношението показва, че тези по служебно правоотношение са 9 267 щ. бр. (10.5% от всички щатни бройки, определени за заемане по СПО). Незаетите щатни бройки, определени за заемане по СПО в структурите без МВР са 3 252 или 7.1% от щатните бройки, определени за заемане по СПО в тези администрации. В рамките на МВР незаети са 6 015 щ. бр., което е 14% от общата щатна численост по СПО в министерството.

От щатните бройки, определени за заемане по трудово правоотношение, незаети са 1 637 щ. бр. – 4.5% от общата щатна численост по това правоотношение.

тип администрация	вид администрация	незаети щатни бройки относителен дял* 2015 г.
Централна администрация	Администрация на Министерския съвет	3.8%
	Министерства	12.0%
	Държавни агенции	11.2%
	Администрации на държавни комисии	7.8%
	Изпълнителни агенции	5.5%
	Административни структури, създадени със закон	4.3%
	Административни структури, създадени с ПМС	4.5%
	Административни структури отчитащи се пред Народното събрание	9.2%
	общо:	9.3%
Териториална администрация	Областни администрации	7.5%
	Общински администрации	5.0%
	Районни администрации	5.3%
	Специализирани териториални администрации	9.0%
	общо:	6.0%
общо за цялата администрация:		8.5%

*Относителните дялове са изчислени спрямо обща щатна численост по вид и тип администрация.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Таблица II-4: Незаети щатни бройки в администрацията, 2015 г.

Част от **свободните щатни бройки – 2 118** са останали незаети за период **повече от 6 месеца** (19.1% от незаетите щатни бройки).

тип администрация	вид администрация	незаети щатни бройки за повече от 6 месеца
		относителен дял* 2015 г.
Централна администрация	Администрация на Министерския съвет	1.3%
	Министерства	0.3%
	Държавни агенции	3.2%
	Администрации на държавни комисии	2.8%
	Изпълнителни агенции	1.3%
	Административни структури, създадени със закон	1.6%
	Административни структури, създадени с ПМС	2.4%

тип администрация	вид администрация	незаети щатни бройки за повече от 6 месеца
		относителен дял* 2015 г.
	Административни структури отчитащи се пред Народното събрание	5.1%
	общо:	0.8%
Териториална администрация	Областни администрации	3.4%
	Общински администрации	2.7%
	Районни администрации	2.5%
	Специализирани териториални администрации	5.3%
	общо:	3.3%
общо за цялата администрация:		1.6%

*Относителните дялове са изчислени спрямо обща щатна численост по вид и тип администрация.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Таблица II-5: Незаети щатни бройки за повече от 6 месеца в администрацията, 2015 г.

II.1.6. Заети щатни бройки в държавната администрация

По отчетни данни от утвърдени годишни отчети в ИИСДА през 2015 г. заетите щатни бройки в администрацията са 118 965.5 щ. бр. (91.5% от общата щатна численост).

По служебно правоотношение са заети 79 332 щ. бр. (66.7% от всички заети щ. бр.).

Заетите щатни бройки в администрацията без МВР са 75 465.5 щ. бр. (94.0% от общата щатна численост на отчелите се администрации). По служебно правоотношение са заети 42 484 щ. бр. (56.3% от всички заети щ. бр.), а по трудово – 32 981.5 щ. бр.

В централната администрация броят на заетите щатни бройки през 2015 г. е 89 165 (90.7% от общата щатна численост). В структурите от ЦА без МВР те са 45 665 щ. бр. (94% от общата щатна численост на тези администрации).

В териториалната администрация през 2015 г. са заети 29 800.5 щ. бр. (94% от щатната численост на ТА).

Щатните бройки, заети от жени във всички структури на държавната администрация са 59 889.5 или 50.3% от всички заети. Щатните бройки, заети от мъже във всички структури на държавната администрация през 2015 г. са 59 076 или 49.7% от всички заети щатни бройки.

В структурите без МВР щатните бройки, заети от жени са 49 844.5 щ. бр. (66.1% от заетите щатни бройки в тези администрации), а от мъже – 25 621 щ. бр. (33.9% от заетите щатни бройки в тези администрации).

II.2. Наети лица в администрацията на изпълнителната власт

От 2011 г. Националният статистически институт публикува статистически данни за числеността на наетите лица по трудово и по служебно правоотношение в администрацията на изпълнителната власт.

Източник на данните е тримесечното изследване на наетите лица, отработеното време, средствата за работна заплата и други разходи за труд (наблюдават се предприятия от всички икономически дейности, независимо от формата на собственост и източника на финансиране, които имат поне едно наето лице по трудово или служебно правоотношение през отчетния период). Изследването е по икономически дейности и се използва Класификаторът на икономическите дейности. Данните за наети лица са по списъчен брой в края на месеца.

Поради характеристиките на методологията на НСИ, използвана за целите на изследването, данните са несъпоставими с тези от ИИСДА и не могат да се използват за извършване на сравнителни анализи.

Информация на НСИ за наети лица по трудово или служебно правоотношение през 2015 г. в администрация на изпълнителната власт:¹¹

2015 година												
	януари	февруари	март	април	май	юни	юли	август	септември	октомври	ноември	декември
АДМИНИСТРАЦИЯ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА ВЛАСТ (ОБЩО)*	94 480	94 754	94 682	94 441	94 126	94 244	93 842	93 659	93 810	93 377	92 544	92 180
I. Централна администрация* от тях:	53 100	53 278	53 204	52 898	52 535	52 549	52 430	52 228	52 001	51 630	51 523	51 338
I.1. Министерства и администрация на Министерски съвет*	7 072	7 132	7 131	7 137	7 100	7 172	7 172	7 139	7 119	7 118	7 110	7 070
I.2. Държавни агенции	2 855	2 832	2 820	2 772	2 754	2 716	2 681	2 672	2 599	2 594	2 635	2 631
I.3. Държавни комисии	512	513	513	516	515	514	507	496	497	486	494	499
I.4. Изпълнителни агенции	16 282	16 430	16 393	16 287	16 048	16 263	16 209	16 181	16 127	15 812	15 786	15 763
I.5. Административни структури, създадени с нормативен акт, които имат функции във връзка с осъществяване на изпълнителната власт	25 016	25 011	24 991	24 834	24 772	24 548	24 526	24 408	24 336	24 295	24 177	24 046
I.6. Административни структури, създадени с нормативен акт, отчитащи се пред Народното събрание	1 082	1 080	1 078	1 075	1 072	1 064	1 069	1 062	1 058	1 055	1 051	1 058
I.7. Структури по чл. 60 от ЗА	281	280	278	277	274	272	266	270	265	270	270	271
II. Териториална администрация от тях:	41 380	41 476	41 478	41 543	41 591	41 695	41 412	41 431	41 809	41 747	41 021	40 842
II.1. Общински администрации	33 008	33 105	33 124	33 232	33 366	33 501	33 382	33 446	33 894	33 876	33 263	33 117
II.2. Областни администрации	1 277	1 270	1 265	1 268	1 243	1 237	1 243	12 32	1 208	1 211	1 112	1 109
II.3. Специализирани териториални администрации	7 095	7 101	7 089	7 043	6 982	6 957	6 787	6 753	6 707	6 660	6 646	6 616

* В данните не се включват наетите лица в Министерство на вътрешните работи и Министерство на отбраната
Източник: Национален статистически институт

¹¹ Данните включват наетите лица по трудово или служебно правоотношение, вкл. лицата извън утвърдената численост по ПМС № 66 от 1996г., ПМС № 212 от 1993 г. и ПМС № 258 от 2005 г. Данните включват и наетите лица по програми и мерки по условията на Закона за насърчване на заетостта, освен в случаите когато информацията за тях е предоставена в отделен отчет и може да бъде изключена.

II.3. Назначаване на служители в държавната администрация

По данни от утвърдените годишни отчети в ИИСДА в рамките на отчетния период в администрацията са извършени общо 11 413 назначения/преназначения на държавни служители по смисъла на Закона за държавния служител (служители, назначени по СПО по ЗДСл). Данните не включват назначените/преназначените на държавна служба на основание чл. 158 от ЗМВР и чл. 146 от ЗОВСРБ в МВР, МО, ГДИН и ГДО.

След проведена конкурсна процедура в държавната администрация са назначени 2 665 служители на държавна служба по служебно и трудово правоотношение, вкл. назначения по процедури стартирали през 2014 г.

Чрез конкурсна процедура по ЗДСл са назначени 1 843 държавни служители (СПО), а чрез конкурсна процедура по ЗМВР са назначени 547 служители на държавна служба (СПО). С конкурсна процедура за заемане на длъжности, определени за заемане по ТПО са назначени 207 служители.

През 2015 г. са обявени 2 223 конкурсни процедури за заемане на 2 223 щ. бр. на основание ЗДСл.¹² За 1 697 от тях е отчетено, че са приключили, в т.ч. 1 440 конкурсни процедури, приключили с назначение, 217 приключили без назначение, а 40 са приключили без класиране. През отчетната година са прекратени 98 конкурсни процедури. За 428 от обявените в Административния регистър конкурсни процедури, администрациите не са отразили постигнатия резултат.

Най-често използваният начин за заемане на длъжности от държавни служители в администрацията през 2015 г. е преназначаването на друга длъжност при условията на чл. 82, ал. 1 от ЗДСл (ако служителят отговаря на условията за назначаване на съответната длъжност и е изразил предварително писмено съгласие за заемането ѝ). Така са назначени общо 4 589 държавни служители (40.2% от всички назначения по СПО по ЗДСл).

Преназначаване на по-висока длъжност при условията на чл. 82, ал. 3 от ЗДСл е третият по честота способ за назначаване на държавни служители с общо 1 739 назначени (15.2% от всички назначения по СПО по ЗДСл).

През 2015 г. са използвани и други основания от ЗДСл за назначаване на държавни служители:

- чл. 15 от ЗДСл (назначаване без конкурс за определен срок за заместване на държавен служител, който отсъства от работа повече от три месеца) – 1 150 служители (10.1%). От тях, назначени на свободна длъжност в срок от 2 месеца от назначаването при условията на чл. 82, ал. 1 от ЗДСл – 373 служители (3.3%);

- чл. 16а от ЗДСл (държавният служител може да бъде назначаван на длъжност в администрацията по служебно правоотношение при непълно работно време) – 530 служители (4.6%);

- чл. 81а от ЗДСл (назначаване на длъжност в друга администрация, ако държавният служител отговаря на условията за нейното заемане и след сключване на писмено споразумение между него и органите по назначаване на двете администрации) – 290 служители (2.5%);

- чл. 82, ал. 2, при условията на чл. 82, ал. 4 от ЗДСл (по предложение на непосредствения ръководител и след преценка на органа по назначаването на по-висока длъжност до началник на отдел включително може да бъде преназначен държавен служител и без да са налице условията за минимален ранг и професионален опит; държавният служител се допуска до

¹² Използвани са данни от Административен регистър, модул „Конкурси“.

подбор, ако е получил най-високата годишна оценка на изпълнението на длъжността и по отношение на него е изтекъл едногодишният срок за изпитване) – 113 служители (1%);

- чл. 10д, ал. 6 от ЗДСл (от следващия класиран кандидат, когато в едногодишен срок заетата въз основа на конкурс длъжност или друга длъжност със същите функции се освободи) – 159 служители (1.4%);

- параграф 3б, ал. 1 от ПЗР на ЗИД на ЗДСл (поради определяне на длъжността за заемане по служебно правоотношение) – 138 служители (1.2%);

- чл. 87а от ЗДСл (при преобразуване на администрация, при преминаване на дейност от една администрация в друга, както и при преминаване на дейност от закрыта администрация в друга, служебното правоотношение с държавния служител не се прекратява) – 134 служители (1.2%);

- чл.81б от ЗДСл (изпълняване на длъжност в друга администрация за срок до 4 години, ако държавният служител отговаря на условията за нейното заемане, едногодишният срок за изпитване е изтекъл и служебното му правоотношение е безсрочно) – 50 служители (0.4%).

II.4. Обучения

По данни от утвърдените годишни отчети на администрациите в ИИСДА през 2015 г. за първи път на държавна служба са постъпили 2 141 държавни служители.

През задължително обучение в срок от 3 месеца от назначаването – съгласно чл. 35б, ал. 1 и ал. 2 от ЗДСл, са преминали 645 служители – 30.1% от всички служители, назначени за първи път на държавна служба по смисъла на Закона за държавния служител, а още 256 служители са преминали обучението си след този срок. Общо 541 държавни служители са назначени за първи път на държавна служба след 1 октомври 2015 г. и за тях тримесечният срок не е изтекъл към 31.12.2015 г.

В рамките на отчетния период през задължително обучение са преминали и 632 държавни служители, назначени за първи път на държавна служба през 2014 г. От тях 241 са го направили в срока по чл. 35б, ал. 2 от ЗДСл, а 391 – след изтичане на срока.

Назначените за първи път на ръководна длъжност през 2015 г. са 363 служители и 127 от тях са преминали задължително обучение в срок от 3 месеца от назначаването си (35% от назначените за първи път на ръководна длъжност). Още 28 ръководители са преминали обучение след тримесечния срок. Общо 74 ръководители са назначени за първи път на ръководна длъжност след 1 октомври 2015 г. и за тях тримесечният срок не е изтекъл към 31.12.2015 г.

В рамките на отчетния период през задължително обучение са преминали и 112 служители, назначени за първи път на ръководна длъжност през 2014 г. От тях 60 са го направили в срока по чл. 35б, ал. 2 от ЗДСл, а 52 – след изтичане на срока.

Висшите държавни служители също подлежат на задължително обучение, което трябва да се провежда от ИПА поне веднъж годишно. През 2015 г. това обучение са преминали 256 служители или 11.2% от общия брой висши държавни служители в администрацията.

По данни от утвърдените годишни отчети на администрациите в ИИСДА по-малко от половината от отчетите се структури – 238 (44.2%), не са предвидили средства за специализирано обучение на служителите през 2015 г. в собствените си бюджети.

Администрациите, които са предвидили такива средства и са ги усвоили – изцяло или отчасти, са 262 – 48.6% от всички отчети се администрации, с общ размер на предвидените средства 7 181 588 лв. и усвоени 48.3% от тях. Други 22 администрации отчетат, че в рамките на отчетния период не са предвиждали средства за обучение в бюджета си, но въпреки това в рамките на отчетната година са изразходвали общо 108 861 лв. за обучение на служителите си.

Общо 67 администрации са усвоили 100% от предвидените в собствения бюджет средства за обучение и преквалификация, а други 66 администрации са усвоили между 85 и 99.9%. За съжаление, 15 администрации отчитат, че са предвидили в собствените си бюджети средства за обучение, които са останали неусвоени.

Общият брой на служителите по основно щатно разписание, включени в обученията през 2015 г. е 45 811, като те са участвали в общо 7 477 обученията. Най-голям процент – 39.6% са били тясно специализирани обучения, след тях по брой проведени са обученията по „Финансово и стопанско управление“ – 8.9%. На трето място са обученията по „Правни аспекти на административната дейност“ – 7.9%. Обученията на тема „Управление на проекти – усвояване на средствата от ЕС“ са 6.9% от всички проведени.

През 2015 г. договори за обучение с уговорен срок за работа в съответната администрация са сключили 174 служители, като в рамките на отчетния период 15 от тях са напуснали администрацията. Шестима от напусналите са възстановили средствата за обучението.

II.5. Оценка на изпълнението

Отчетните данни не включват Главна дирекция „Охрана“, чиито служители не се оценяват по реда на Наредбата за условията и реда за оценяване изпълнението на служителите в държавната администрация (НУРОИСДА).

За МО и МВР отчетните данни включват само служителите, назначени на основание ЗДСл.

По данни от утвърдените годишни отчети на администрациите в ИИСДА през 2015 г. 61 898 служители (90.6%) от попадащите в обхвата на оценяването по НУРОИСДА 68 296 служители, са били оценени за изпълнението на длъжността си. От тях 36 555 са наети по СПО, а 25 343 са наети по ТПО.

Поради липса на действително отработени най-малко 6 месеца в периода на оценяване не подлежат на оценяване общо 5 509 служители (8.1% от подлежащите на оценяване). Служителите, които нямат отработени най-малко 6 месеца са най-често новоназначени (2 340 – 42.5%) или ползват отпуск поради бременност, раждане или осиновяване (1 628 – 29.6%).

Разпределението на получените през 2015 г. оценки е както следва:

- оценка „Исклучително изпълнение“ – 4 708 оценки или 7.6% от всички поставени оценки;
- оценка „Изпълнението надвишава изискванията“ – 27 902 оценки или 45.1% от всички поставени оценки;
- оценка „Изпълнението напълно отговаря на изискванията“ – 28 023 оценки или 45.3% от всички оценки;
- оценка „Изпълнението отговаря не напълно на изискванията“ – 1 140 оценки или 1.8% от всички оценки;
- оценка „Неприемливо изпълнение“ – 125 оценки или 0.2%.

Най-голям е делът на поставените оценки „Исклучително изпълнение“ в областните администрации, където 14.3% от общия брой на поставените оценки са за исклучително изпълнение. На второ място са общинските администрации на райони (14%). На трето – администрациите на държавните комисии (12.1%).

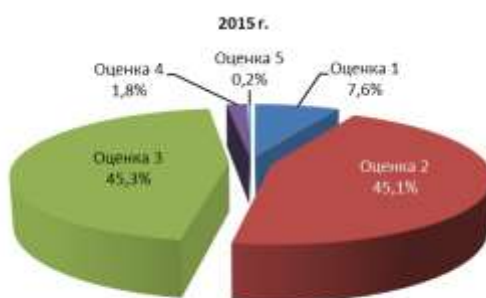
Най-голям е делът на поставените оценки „Неприемливо изпълнение“ в администрациите, отчитащи се пред Народното събрание, където 0.85% от общия брой на поставените оценки са за неприемливо изпълнение, следвани от администрациите на държавните комисии (0.82%).

През отчетния период до контролиращите ръководители са подадени общо 367 възражения, от тях 237 в структурите на централната администрация, а 130 – в териториалната.

Контролиращият ръководител е потвърдил поставените оценки по 286 от подадените възражения, а по 81 възражения оценките са коригирани.

Съгласно чл. 21 от Наредбата за условията и реда за оценяване изпълнението на служителите в държавната администрация, контролиращият ръководител има право да изиска от оценяващите ръководители допълнителна информация и аргументация за оценките и да поиска допълнително мнение на други служители за работата на оценявания. Контролиращият ръководител може да потвърди годишната оценка или да я промени с една оценка и без да е налице възражение от страна на оценявания (чл. 21, ал. 2 от НУРОИСДА).

През 2015 г. общо 284 оценки са били променени с една единица нагоре, а други 344 с една единица надолу. За отчетния период контролиращият ръководител е изискал „допълнителна информация и аргументация за оценките“ и „допълнително мнение на други служители за работата на оценявания“, съгласно чл. 21, ал. 1 от НУРОИСДА за 303 оценки.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика II-3: Процентно съотношение на получените атестационни оценки спрямо общия брой на атестираните служители, 2015 г.

II.6. Заплащане¹³

Въпросите за заплащането винаги са пораждали и пораждат интерес и сериозни дискусии сред служителите в държавната администрация. От начина, по който е уреден нормативно и се прилага на практика във висока степен зависи мотивацията на служителите, а оттам и качеството и продуктивността на тяхната работа, което пък намира пряко отражение върху ефективността и публичния образ на цялата администрация.

От въвеждането през 2012 г. на новата система за заплащане на служителите от държавната администрация в България – назначени по служебно и по трудово правоотношение, изминаха вече три години. Недълъг срок, но достатъчен за да се направят първите анализи и преценки за ефективността на тази система и да се даде отговор на въпроси като: Правилно ли се оказа по-тясното обвързване на заплащането с оценката на изпълнението му и стана ли заплащането на служителите по-справедливо?

Основните промени, които се извършиха през 2012 г. са свързани с отпадането на допълнителните възнаграждения с постоянен характер: за прослужено време и за научна степен "доктор" и "доктор на науките", които се включиха еднократно към основната месечна заплата на служителите към 1 юли 2012 г.

Брутната заплата се състои от основна заплата и допълнителни възнаграждения.

¹³ Данните и анализа са предоставени от дирекция „Модернизация на администрацията“ и секретариат към Съвета за административна реформа в АМС и се обосновава на данни към 01.07.2015 г., които не се съдържат в ИИСДА.

Основната месечна заплата се определя по нива и степени съгласно приложение № 1 от Наредбата за заплатите на служителите в държавната администрация (НЗСДА – обн., ДВ, бр. 49 от 2012 г.), като се отчита нивото на заеманата длъжност, квалификацията и професионалния опит.

Нивата на основните месечни заплати се определят въз основа на длъжностните нива в Класификатора на длъжностите в администрацията (обн., ДВ, бр. 49 от 2012г.).

Всяко ниво на основните месечни заплати за длъжност включва шест степени, всяка от които има минимален и максимален размер на основната месечна заплата на служителите, заемащи длъжности в съответното ниво.

Разходите за основни заплати на държавните служители и на служителите по трудово правоотношение във всяка администрация са не по-малко от 70 на сто, а разходите за допълнителни възнаграждения – не повече от 30 на сто от разходите за заплати, възнаграждения и задължителни осигурителни вноски.

Органът по назначаване или работодателят определят индивидуалния размер на основната заплата на служителя, като отчитат нивото на заеманата длъжност, квалификацията и професионалния опит.

В Закона за държавния служител и НЗСДА изрично са посочени основанията при които индивидуалните основни месечни заплати на служителите в държавната администрация могат да се увеличават:

- въз основа на годишната оценка на изпълнението на длъжността;
- при завръщане от отпуск за бременност и раждане или за отглеждане на дете;
- след изтичане на срока за изпитване;
- при завръщане от отпуск или от командировка с продължителност повече от една година или при възстановяване на уволнен служител;
- при завръщане на служител, изпратен в друга административна структура по реда на чл. 81б от ЗДСл;
- при преназначаване на друга длъжност в по-високо ниво на основната заплата.

Увеличението на индивидуалната работна заплата на всеки служител въз основа на годишната оценка на изпълнението на длъжността, се извършва диференцирано като при най-високата оценка то може да достигне до 15%, докато при най-ниската оценка не се предвижда увеличение.

Допълнителните възнаграждения, които държавният служител може да получава са: за нощен труд; за извънреден труд; за работа през официалните празници; за времето на разположение; за постигнати резултати. На държавния служител и на служителите по чл. 107а от Кодекса на труда не може да се определят допълнителни възнаграждения на основания, различни от посочените. В други закони не може да се определят допълнителни възнаграждения на служителите в държавната администрация. По този начин се преустанови съществуващата практика, преди въвеждането на модела, приходите от такси да се използват като източник за допълнителни възнаграждения на служителите, определени като процент върху основната заплата, независимо от постигнатите резултати.

Допълнителните възнаграждения за постигнати резултати се определят въз основа на оценка на структурните звена в административната структура и/или на отделните служители. Ако служителят не се е справял с работата и не е допринесъл за постигане на целите на администрацията, то той не следва да получава материално поощрение за съответния период. Размерът на допълнителното възнаграждение за постигнати резултати, което може да получи

отделен служител за една година, не може да надвишава 80 на сто от начислените му за съответната година основни заплати.

Съгласно чл. 64 и чл. 65 от Правилника за длъжностните лица в Европейските общности (Staff Regulations of the Officials of the European Communities) или накратко Правилника за персонала на институциите в Европейския съюз и Приложение XI, в сила от 1 май 2004 г., ежегодно Генералната дирекция "Евростат" (ГД "Евростат") към Европейската комисия подготвя доклад относно измененията в реалното месечно възнаграждение на служителите от държавната администрация на всяка страна членка на ЕС.

За целта всички държави членки са задължени да подават ежегодно към 1 юли на съответната година данни за заплащането на служителите в централната държавна администрация на съответната страна, да изпращат годишна прогноза относно изменението в нетното възнаграждение на държавната администрация, като се вземат предвид измененията на данък общ доход и на други задължителни отчисления и да попълват Стандартен въпросник за състоянието на персонала в държавната администрация (SRQ=Standard remuneration questionnaire).

Постъпилата информация в ГД "Евростат" се използва за определяне на брюкселски и люксембургски индекс, спрямо който се актуализират възнагражденията на служителите, работещи в европейски институции и се определя тяхната покупателна способност.

За да се осигури съпоставимост, данни за възнагражденията се предоставят за служителите, работещи в централната администрация във всяка европейска държава. Информацията, която се представя на ГД "Евростат" се събира, обработва и анализира от дирекция "Модернизация на администрацията" в АМС. Предвид това и в настоящия раздел се разглеждат тези данни.

Съгласно Годишния доклад за 2015 г. на Европейската комисия относно възнагражденията и пенсиите на служителите от държавите членки, за България се наблюдава ръст от 1.8 % на нетните възнаграждения (брутните възнаграждения, намалени с дължимите осигурителни вноски и данъка за облагане на доходите на служителите) на служителите от централната администрация към 1 юли 2015 г. спрямо 1 юли 2014 г. Това увеличение е резултат основно от промяната на минималната работна заплата през периода, текучеството на служителите в администрацията – напуснали, пенсионирани, новоназначени, повишени в длъжност и други случаи на промяна на правоотношението на служителите, което води до ново и различно определяне на основни месечни заплати.

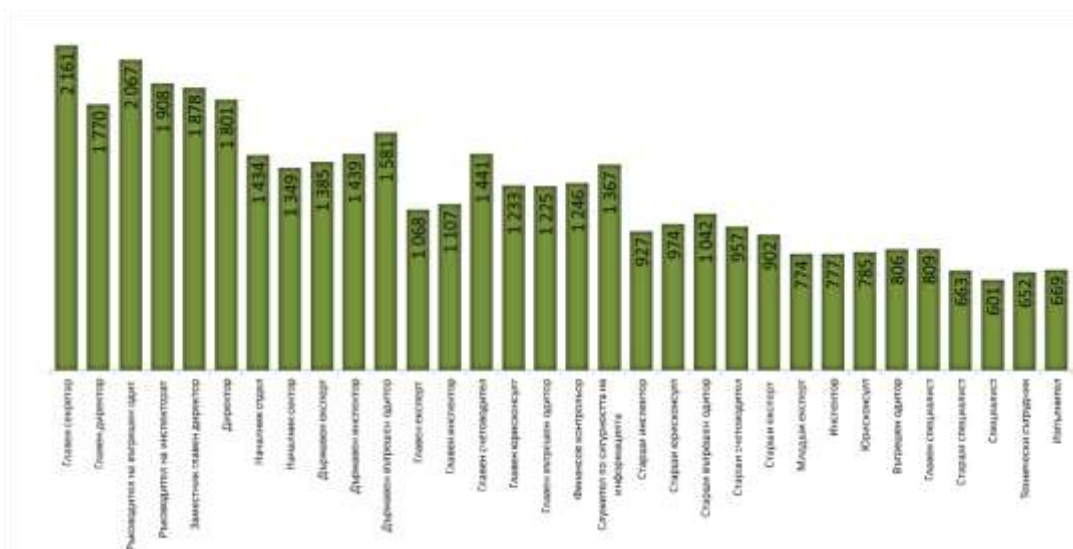
В приложената таблица са показани минималните и максималните стойности на основните месечни заплати по длъжности към 1 юли 2015 г. за централната администрация по данни, подадени от самите структури на централната администрация, за целите на ГД "Евростат":

Длъжност	Стойности на заплати по длъжности към 01.07. 2015 г.	
	Минимална основна месечна заплата	Максимална основна месечна заплата
Главен секретар	1 200	3 600
Главен директор	1 109	3 309
Ръководител на вътрешен одит	1 000	2 800
Ръководител на инспекторат	1 100	2 450
Заместник главен директор	1 150	3 100
Директор	770	4 300
Началник отдел	645	3 183
Началник сектор	693	2 400
Държавен експерт	560	2 931

Длъжност	Стойности на заплати по длъжности към 01.07. 2015 г.	
	Минимална основна месечна заплата	Максимална основна месечна заплата
Държавен инспектор	831	2 450
Държавен вътрешен одитор	950	2 224
Главен експерт	410	2 760
Главен инспектор	450	2 450
Главен счетоводител	793	2 969
Главен юриконсулт	660	2 216
Главен вътрешен одитор	704	2 311
Финансов контрольор	650	2 617
Служител по сигурността на информацията	850	2 185
Старши инспектор	452	2 300
Старши юриконсулт	550	2 000
Старши вътрешен одитор	570	1 696
Старши счетоводител	460	1 500
Старши експерт	477	2 144
Младши експерт	428	1 800
Инспектор	410	2 150
Юриконсулт	500	1 700
Вътрешен одитор	563	1 170
Главен специалист	380	1 740
Старши специалист	380	1 288
Специалист	380	1 194
Технически сътрудник	380	1 281
Изпълнител	380	1 244

Източник: Администрация на Министерския съвет, дирекция „Модернизация на администрацията“
Таблица II-7: Минимални и максимални стойности на основните месечни заплати средно по длъжности, 2015 г.

В приложената графика са представени стойностите на основните месечни заплати средно по длъжности в лева към 1 юли 2015 г. по данни за ГД "Евростат".

Източник: Администрация на Министерския съвет, дирекция „Модернизация на администрацията“

С цел намаляване на вътрешната административна тежест за административните структури, които са задължени ежегодно да попълват данни за Доклада за състоянието на администрацията, АМС не е изисквала допълнително събиране на данни за размера на индивидуалните основни месечни заплати към 31.12.2015 г.

Данни за допълнителните възнаграждения не се предоставят на Евростат, освен това те имат своята разнообразна специфика за всяка администрация и не би могло да се правят съпоставки с изминали периоди.

В Стратегията за развитие на държавната администрация 2014-2020 г., приета с Решение № 140 от 17 март 2014 г. и в Пътната карта за изпълнението ѝ е заложено да се изготвят периодични анализи на ефекта от прилагането на моделите на заплащане и оценяване на служителите в администрацията.

Оценяването и заплащането са основни елементи в системата за управление на човешките ресурси, от които в голяма степен зависи мотивацията на служителите за постигане на целите на администрацията. Това налага периодично те да се анализират и усъвършенстват при необходимост.

През 2015 г. Институтът по публична администрация, в рамките на проект С 13-22-1/16.04.2014 г. „Изграждане на капацитет на ИПА за изследвания, обучение и приложение на иновативни европейски практики в доброто управление“, съвместно с изпълнителя по проекта проведе мащабно изследване на тема „Ефективност на новата система на заплащане и оценка на изпълнението“.

Изследването имаше за цел да намери отговори на въпроси като справедливо ли е определянето на възнагражденията на служителите спрямо техните постижения и степента на изпълнение на длъжността.

Според резултатите от направената анкета сред служители от държавната администрация преобладаващата част от тях считат, че системата само частично допринася за постигане на справедливо определяне на възнагражденията на служителите спрямо техните постижения.

На първо и основно място сред причините се посочва негативното отношение на анкетираните към системата за оценяване на изпълнението, тъй като тя се счита за твърде субективна.

Що се отнася до приложението на въведения от 1 юли 2012 г. нов модел на заплащане в държавната администрация и неговата връзка с оценката на изпълнение, от събраните в рамките на изследването данни, може да се направи извод, че към настоящия момент, той е само частично работещ. Работещата част е свързана с получаване на допълнително възнаграждение за постигнати резултати.

Не така стои обаче въпросът с другата част от връзката между заплащане и оценяване, а именно увеличението на заплатите, въз основа на получената годишна оценка на изпълнението. Около 80% от анкетираните посочват, че не са получавали увеличение на заплатата за периода от влизане в сила на НЗСДА, до момента на провеждане на проучването, въпреки наличието на нормативни основания за това.

Липсата на увеличение на основните заплати през периода на действие на новата система е друга обективна предпоставка за недотам добрите оценки по отношение на приложението на принципа за справедливо определяне на възнагражденията на служителите спрямо техните постижения.

Някои от основните проблеми, които се открояват при прилагането на новия модел на заплащането са свързани с:

- Философията на матричната скала и стъпките в диапазона ѝ.

Матричната скала и стъпките в диапазона ѝ се определят на база професионален опит и оценка на изпълнението на длъжността. Наблюдава се, че съществуват много степени с големи маржове. Така се създават необосновано големи различия при определяне на основната месечна заплата на служители от едно и също ниво. Допълнителна трудност създава и честото определяне на нова минимална работна заплата в страната;

- Възможностите за увеличение на заплатите, въз основа на оценката на изпълнението.

Такова увеличение се извършва за всички служители в административната структура, като базата, върху която то се определя е определената на служителя основна месечна заплата. Съществуващият широк диапазон между минимална и максимална заплата за дадено ниво, предопределя служителят с по-малка заплата на практика да не може да достигне нивото на този с по-голяма, тъй като базата за увеличение е винаги различна и разликите между заплатите си остават за неопределено време;

- Съществуват разлики в заплащането между служители с еднакви длъжности в рамките на една администрация и едно административно звено.

Това е масов случай, който поражда напрежение както в администрацията, така и в административното звено, което демотивира служителите и не постига принципа за справедливостта;

- Съществуват разлики в заплащането между отделни администрации за едни и същи длъжности в едни и същи нива от КДА .

В част от администрациите с вътрешните правила за заплати се установяват различни коефициенти за увеличение на заплатите на служителите, съответстващи на годишните оценки на изпълнението на длъжността. Също така, в резултат на различната политика на ръководството на отделните администрации, се определят и различни суми при отделните основания за увеличаване на индивидуалните заплати. Така се получава, че за една и съща длъжност различните администрации служителите получават основни месечни заплати, често пъти с големи разлики;

- Недостатъчни финансови средства и ограничения за въвеждането на модела на заплащане.

Системата не предвижда достатъчно средства за допълнително мотивиране на качествените служители с цел тяхното запазване.

Тези и други проблеми при прилагането на нормативната уредба, свързана със заплащането предстои да бъдат разрешавани от Министерския съвет след широка дискусия и дадени предложения от всички администрации за подобряването на системата на заплащане.

II.7. Отпуски на служителите в държавната администрация

По отчетни данни на администрациите, утвърдили годишен отчет в ИИСДА, за отчетната 2015 г. общо 41 237 служители в държавната администрация имат неизползван отпуск в размер на средно 8.7 дни на един служител.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика II-5: Неизползвани отпуски за 2015 г., средно на един служител

От общия брой служители с неизползван отпуск за 2015 г. – 25 426 са служители по СПО, а 15 811 по ТПО. За отчетния период служителите по СПО имат неизползван отпуск в размер на средно 8.6 дни на един служител, а служителите по ТПО имат неизползван отпуск в размер на средно 8.8 дни на един служител.

От общия брой служители с неизползван отпуск за периоди преди 2015 г. – 18 300 са служители по СПО, а 7 441 по ТПО. За отчетния период служителите по СПО имат неизползван отпуск в размер на средно 29.8 дни на един служител, а служителите по ТПО имат неизползван отпуск в размер на средно 17.9 дни на един служител.

II.8. Прекратяване на правоотношения

По данни от утвърдените в ИИСДА годишни отчети на администрациите през отчетната 2015 г. са прекратени общо 14 005 правоотношения – текучество от 11.7%.

- 3 167 прекратени служебни правоотношения в МВР по ЗМВР;
- 76 прекратени СПО в ГДО по ЗМВР във връзка със ЗСВ;
- 29 прекратени договора с военнослужещи в Министерство на отбраната на основания ЗОВСРБ.

От тях 9 354 са в структури на централна администрация при текучество от 10.5%. Най-голямо е текучеството в административните структури, създадени с ПМС – 21%, следвани от държавните агенции – 19.7% и администрации на държавни комисии – 18.9%. Под средното е текучеството единствено в министерствата – 8.8%.

В структурите на териториална администрация прекратените правоотношения са 4 651 при текучество от 15.5%. В рамките на отчетния период най-голямо е текучеството в областните администрации – 22.5%, следвани от структурите от СТА – 17.6%.

II.8.1. Прекратени служебни правоотношения

През 2015 г. са прекратени общо 4 557 служебни правоотношения по Закона за държавния служител. Текучеството при служителите, назначени по служебно правоотношение е 11.3%.

Не се включват данните на МВнР (прекратени СПО по ЗДС), МВР (прекратени СПО по ЗМВР), МО (прекратени СПО по ЗОВСРБ) и ГДО (прекратени СПО по ЗМВР във връзка с ЗСВ).

Най-много са прекратените СПО през 2015 г. по взаимно съгласие (чл. 103, ал. 1, т. 1 от ЗДСл) – 1 708 бр. или 37.5% от прекратените СПО по всички нормативни основания.

Поради съкращаване на длъжността (чл. 106, ал. 1, т. 2 от ЗДСл) прекратени 646 СПО или 14.2% от прекратените СПО по всички нормативни основания.

Поради придобито право на пенсия за осигурителен стаж и възраст (чл. 106, ал. 1, т. 5 от ЗДСл) са прекратени 556 СПО или 12.2% от прекратените СПО по всички нормативни основания.

Едностранно прекратените СПО от страна на държавния служител (чл. 105 от ЗДСл) са 419 – 9.2% от всички прекратени СПО.

На други основания от Закона за държавния служител са прекратени общо 1 228 служебни правоотношения (26.9% от всички прекратени СПО на основание ЗДСл), в т.ч.:

- чл. 12, ал. 1 от ЗДСл – Освобождаване без предизвестие в срока на изпитване – 271 прекратени СПО;
- чл. 103, ал. 1, т. 9 – Поради преминаване на държавна служба в друга администрация с писмено споразумение между държавния служител и органите по назначаване на двете администрации – 251 прекратени СПО;
- чл. 107а, ал. 1 – Прекратяване на служебното правоотношение срещу обезщетение в размер на не повече от 6-кратния размер на последната получена месечна основна заплата – 190 прекратени СПО;
- чл. 103, ал. 1, т. 7 – Поради завръщане на замествания държавен служител – 185 прекратени СПО.

През отчетната 2015 г. от съда са възстановени на работа 132 служители с прекратени СПО по основно щатно разписание, от които реално възстановени на предишната длъжност са 98 служители (74.2% от възстановените).

По данни от утвърдените в ИИСДА годишни отчети на администрациите през отчетната 2015 г. са прекратени 6 173 трудови правоотношения. Общото текучество при служителите, назначени по ТПО в администрацията е 17.1%, като в структурите от централна администрация то е 14.4%, а в структурите от териториална – 21.8%.

II.8.2. Прекратени трудови правоотношения

В рамките на отчетния период най-много ТПО са прекратени на общи основания – 3 231 (52.3% от всички прекратени ТПО). На второ място по честота е прекратяване на трудовия договор от работодателя с предизвестие – 853 прекратени ТПО (13.8%). На трето място е прекратяване на срочен трудов договор, поради изтичане на срока – 647 прекратени ТПО (10.5%).

II.9. Придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст

По данни от утвърдените в ИИСДА годишни отчети на администрациите през отчетната 2015 г. броят на служителите, придобили право на пенсия през 2015 и предходните години, но продължаващи да работят в държавната администрация е 2 627 – 2.2% от реално заетите служители. От тях 1 673 са се пенсионирали и след пенсиониране са назначени на длъжност – 1.4% от всички реално заети служители.

През 2016 г. право на пенсия ще придобият 1 747 служители, в т. ч. право на пенсия ще придобият 4% от реално заетите към 21.12.2015 г. служители в Държавна агенция "Държавен резерв и военновременни запаси", 4.1% в Агенция "Пътна инфраструктура", 4.3% в Държавна агенция "Архиви" и 4.4% от реално заетите към 31.12.2015 г. служители в Държавна агенция за бежанците.

В Административния регистър, секция „Информация“/„Годишни отчети“ на адрес http://iisda.government.bg/annual_reports са публикувани справки с информация, попълнена от администрациите за годишния доклад за 2015 г.

III. Административно обслужване и регулиране

III.1. Организация на административното обслужване

ИИСДА осигурява възможност за създаване на по-добра организация и по-голяма отчетност на административното обслужване. Ключова част е Регистърът на услугите, чието поддържане е организирано като електронна база данни и включва информацията от досега действащия Списък на унифицираните наименования на административните услуги (СУНАУ). Новият подход за поддържане на информацията за административните услуги ще подпомогне тяхната стандартизация и процесите по тяхното предоставяне, което е от изключителна важност с оглед вмененото от Наредбата за административното обслужване задължение за администрациите за използване и попълване на наименованията на административните услуги във всички електронни бази данни и информационни материали в съответствие с Регистъра на услугите. Регистърът на услугите съдържа следните раздели:

- услуги, предоставяни от централната администрация;
- услуги, предоставяни от областните администрации;
- услуги, предоставяни от общинските администрации;
- услуги, предоставяни от специализирани териториални администрации;
- услуги, предоставяни от всички администрации.

Поддържането на актуален Регистър на услугите в съответствие с нормативните изисквания е от съществено значение и предвид разпоредбата на чл. 12, ал. 2 от Наредбата за регистрите на информационните обекти и на електронните услуги, съгласно която електронна услуга, предоставяна от административен орган, може да се впише в регистъра на електронните услуги само ако е налице вписване за нея като административна услуга в Регистъра на услугите.

Условията и редът за вписване на административни услуги, настъпилите промени в тях, както и за заличаване на вписани административни услуги се уреждат с Наредбата за Административния регистър (приета с ПМС № 14 от 22.01.2016 г., обн., ДВ, бр. 8 от 29.01.2016 г.). С нея се определят задължителните, подлежащи на вписване обстоятелства за всяка административна услуга:

- наименование,
- нормативна уредба,
- описание на начина на предоставяне,
- процедури за предоставяне,
- образци и необходими документи на всеки етап,
- ниво на предоставяне по електронен път, връзка към адреса, на който услугата се предоставя по електронен път,
- срокове за предоставяне,
- срокове на действие на издадените индивидуални актове и др.

Вписаната в Административния регистър информация за административните услуги е свободно достъпна за гражданите и бизнеса, което улеснява потребителите, увеличава тяхната информираност и създава възможност за извършване на справки за услугите, относно: вписани услуги и режими към определена дата или определен период в Регистър на услугите; отменени режими; заличени услуги; административни услуги, предоставяни от една централна администрация или от един вид териториална администрация във времето; предоставяни ЕАУ

от администрациите; променени услуги в режими или режими в услуги; предоставяни услуги по населени места.

Публичните справки позволяват да се анализира развитието на държавната администрация и административното обслужване. С това политиката на откритост на администрацията се издига на ново ниво – създадена е възможност за упражняване на ефективен граждански контрол върху администрацията. Публичните справки съдържат данни, които се попълват от всяка една от администрациите. На адрес http://iisda.government.bg/adm_services/reports_services е публикувана справка за услугите в Регистъра на услугите.

През 2015 г. по данни от Регистъра на услугите **520 административни структури**¹⁴ предоставят услуги на гражданите и бизнеса и **администрират регулаторни режими**. Тези структури отчитат състоянието на административното си обслужване като попълват информация в подраздел „Самооценка на административното обслужване“ (CAO) на модул „Годишен отчет“.

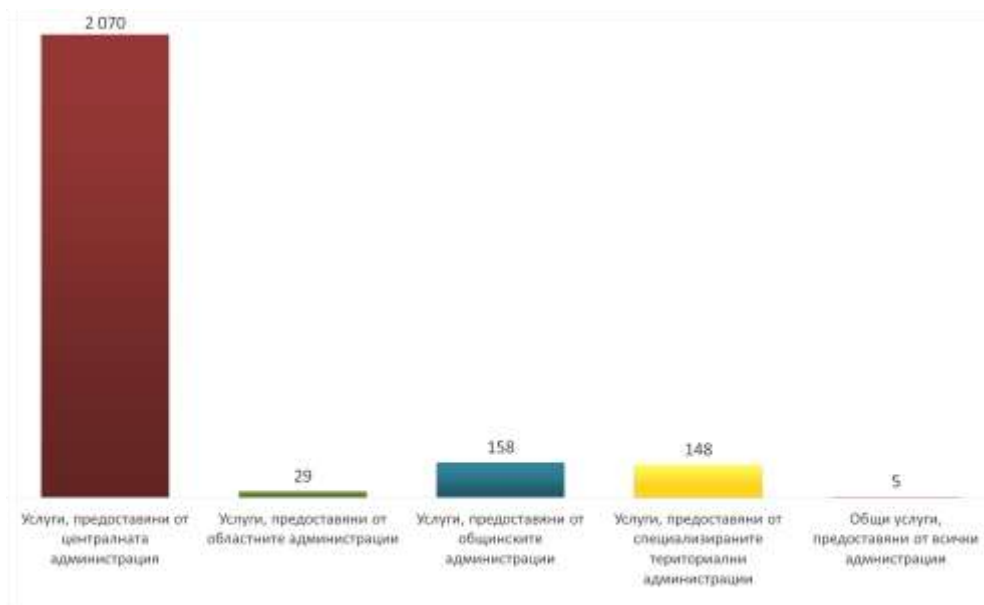
За отчетния период, **38 структури не са попълнили CAO**:

- 10 централни администрации, между които: Министерство на енергетиката, Министерство на околната среда и водите, Министерство на правосъдието, Национален филмов център – София, Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", Изпълнителна агенция по лозата и виното, Комисия за защита на конкуренцията и др.;

- 24 териториални администрации, между които общински администрации – Антон, Георги Дамяново, Кнежа, Малко Търново, Поморие, Радомир, Струмяни, Хисаря; районни администрации – Връбница, Красна поляна, Лозенец и Оборище на Столична община и др.;

- 4 специализирани териториални администрации: областни дирекции "Земеделие" – Кюстендил и Сливен, регионални инспекторати по образованието – София-град и Шумен.

Към края на 2015 г. в администрацията се предоставят и администрират общо 2 410 административни услуги и регулаторни режими.

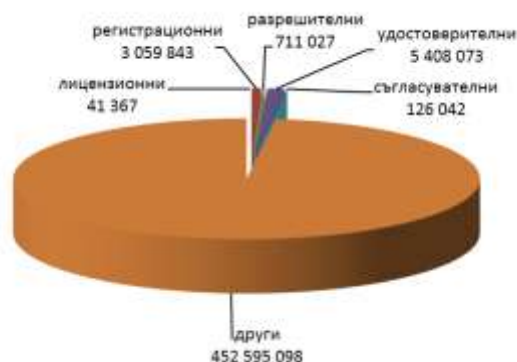

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика III-1: Административни услуги и регулаторни режими, 2015 г.

¹⁴ Приложение 2: Административни структури, които предоставят услуги по смисъла на Закона за администрацията

През 2015 г. администрациите са предоставили общо 461 941 450 броя административни услуги.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика III-2: Предоставени услуги, брой, 2015 г.

През отчетната година **най-много услуги са предоставени от Националната агенция за приходите и нейните териториални звена – 371 717 737 бр. услуги**, което представлява 80.47% от общия брой предоставени услуги през годината. Сред останалите администрации с голям брой предоставени услуги се отличават още Министерството на вътрешните работи; териториалните звена на: Националния осигурителен институт; Агенцията по заетостта; Агенцията за социално подпомагане; Агенцията по геодезия, картография и кадастър; Агенцията по вписванията и нейните териториални звена; Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол и общинските администрации.

Общо 34 администрации са утвърдили годишните си отчети без да посочат предоставените от тях през 2015 г. услуги:

Тип администрация	Вид администрация	Наименование
Централна администрация	Административни структури отчитащи се пред Народното събрание	Комисия за защита на личните данни
	Изпълнителни агенции	Изпълнителна агенция по околна среда
Териториална администрация	Областни администрации	Областна администрация – Ловеч
	Общински администрации	Общинска администрация – Ардино
		Общинска администрация – Белово
		Общинска администрация – Белоградчик
		Общинска администрация – Брегово
		Общинска администрация – Велико Търново
		Общинска администрация – Доспат
		Общинска администрация – Дългопол
		Общинска администрация – Иваново
		Общинска администрация – Казанлък
		Общинска администрация – Карлово
		Общинска администрация – Ковачевци
		Общинска администрация – Костинброд
		Общинска администрация – Левски
		Общинска администрация – Лозница
Общинска администрация – Медковец		
Общинска администрация – Омуртаг		
Общинска администрация – Опака		

Тип администрация	Вид администрация	Наименование
		Общинска администрация – Пазарджик
		Общинска администрация – Правец
		Общинска администрация – Сандански
		Общинска администрация – Хайредин
		Общинска администрация – Харманли
		Общинска администрация – Цар Калоян
		Общинска администрация – Ценово
	Общински администрации на райони	Районна администрация – Източен, Пловдив
	Специализирани териториални администрации	Областна дирекция "Земеделие" – Добрич
		Областна дирекция "Земеделие" – Плевен
		Регионален инспекторат по образованието – Видин
		Регионален инспекторат по образованието – Кърджали
		Регионална здравна инспекция – Благоевград
		Регионална инспекция по околна среда и водите – Плевен

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Таблица III-1: Администрации, утвърдили годишен отчет без нито една предоставена услуга през 2015 г.

Прави впечатление, че за поредна година общините отчетат, че издават лицензи (общо 814 издадени лиценза), независимо че това е извън техните правомощия. Най-голям брой издадени лицензи са посочени от общински администрации: Божурище – 119 бр. за услуга „Вписване на сдруженията на собствениците в общинския регистър“; 114 бр. за услуга „Съгласуване на идейни инвестиционни проекти“ и 103 бр. за услуга „Заверка на документи по гражданско състояние за чужбина“; Троян – 114 бр. за услуга „Съгласуване на идейни инвестиционни проекти“ и 103 бр. за услуга „Заверка на документи по гражданско състояние за чужбина“; Хасково – 119 бр. за услуга „Вписване на сдруженията на собствениците в общинския регистър“; Братя Даскалови – 83 бр. за услуга „Издаване на удостоверение за дължим размер на патентния данък“ и 57 бр. за услуга „Категоризация на заведения за хранене и развлечения“; Борован – 102 бр. за услуга „Регистрация на пътни превозни средства с животинска тяга“ и др. Съгласно разпоредбите на чл. 8, ал. 2 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност, лиценз се издава само от централен административен орган. В тази връзка може да се направи извод, че е необходимо да се положат усилия за обучения в тази посока.

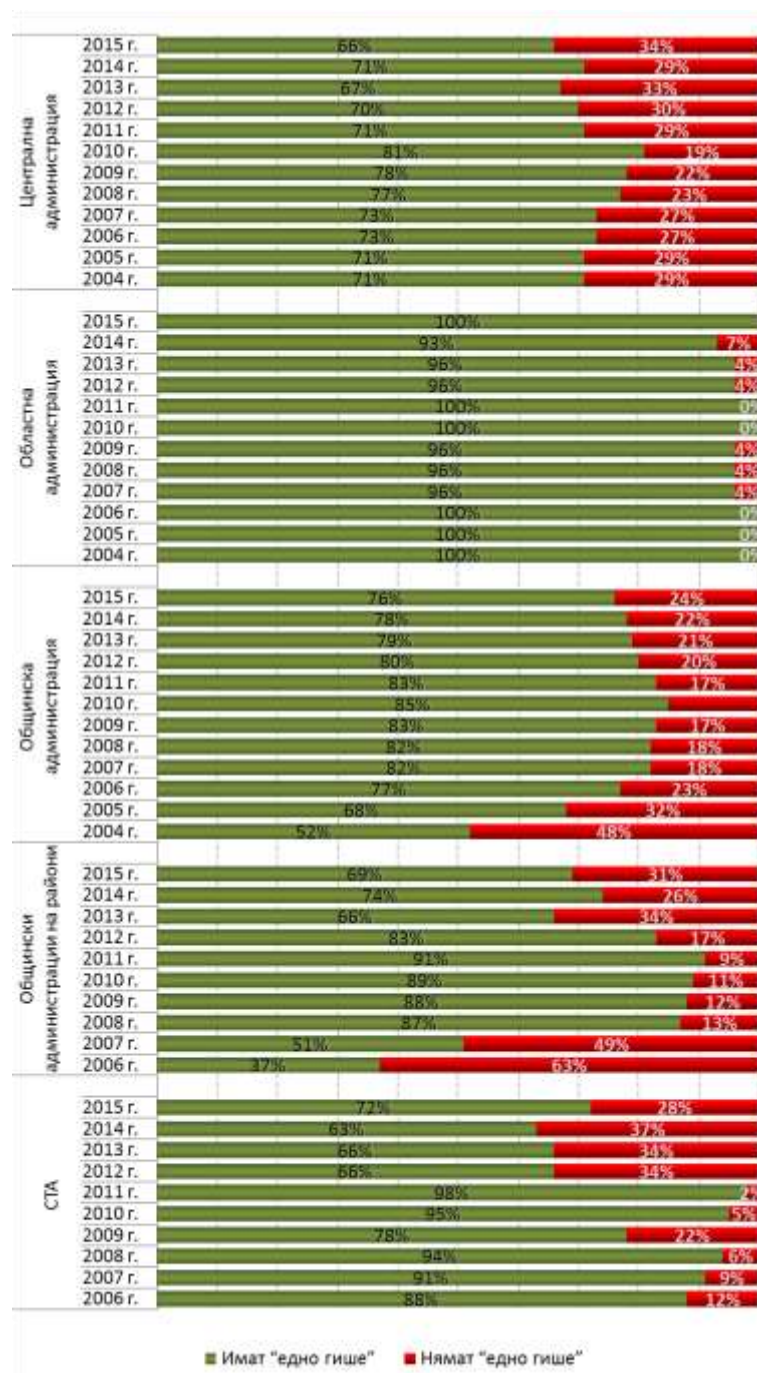
От общо **482** отчетели се администрации, предоставящи административни услуги, 385 администрации (79.88%) предоставят услуги на принципа „едно гише“. От тях:

- 56 структури в ЦА;
- 77 СТА;
- 28 областни администрации;
- 200 общински администрации;
- 24 районни администрации.

През отчетната 2015 г. се наблюдава увеличение на специализираните териториални и областните администрации, които предоставят услуги на принципа „едно гише“. Административните структури, които за разлика от предишния отчетен период са посочили, че предоставят услуги на едно гише са: областни администрации – Варна и Хасково; областни

дирекции „Земеделие“ – Бургас, Ловеч, Плевен, Ямбол; регионални инспекторати по образованието – Велико Търново, Видин, Кърджали, Ловеч и Сливен; регионални здравни инспекции – Благоевград, Софийска област и Шумен; регионални инспекции по околна среда и водите – Перник, Русе и Стара Загора.

Административните структури, които за разлика от предишния отчетен период са посочили, че не прилагат принципа „едно гише“ са районните администрации Красно село и Триадица на Столична община.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика III-3: Сравнителни данни за административните структури, осигуряващи единство за достъп при предоставяне на административни услуги

Според постъпилите данни, **236 администрации (43.78%) осъществяват дейността си в повече от една сграда**. От тях 163 са създали възможност заявленията/исканията за предоставяне на административни услуги, жалбите, протестите и сигналите да се приемат във всяка от сградите. Такава възможност не е създадена от Агенция за хората с увреждания; Изпълнителна агенция "Железопътна администрация"; Министерство на външните работи; Министерство на здравеопазването; Министерство на младежта и спорта; Министерство на отбраната; Министерство на регионалното развитие и благоустройство; Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията; Комисия за регулиране на съобщенията; регионалните здравни инспекции – Бургас, Пазарджик, Перник, Плевен, Русе, Шумен, Ямбол и Столична регионална здравна инспекция; общинските администрации – Варна, Русе; Район Централен на община Пловдив; районите Нови Искър и Овча купел на Столична община и др.

Само 3.9% от администрациите не са осигурили в служебните помещения, където се осъществява административното обслужване, места за сядане и подходящи условия за възрастни хора, бременни жени и хора с увреждания. Сред тях са: Министерство на вътрешните работи; Комисия за финансов надзор; областна администрация Кърджали; Областна дирекция "Земеделие" – София област; общинските администрации – Велинград, Две могили, Костинброд и др.

Сред най-често използваните форми, чрез които се осигурява достъпът, са посочени изграждането на рампи, разполагането на звеното за административно обслужване на партера, изнесени работни места, изграждането на подходи за инвалидни колички, естакади, асансьори, електрически платформи и др.

В администрацията се наблюдава **спазване на задължителните стандарти за качество на административното обслужване**, като с най-висок процент сред тях е идентифицирането от страна на служителите чрез собствено и фамилно име при воденето на телефонни разговори – 98.70% от всички администрации спазват тази процедура. Значителна част от администрациите – 96.10% заявяват, че спазват изискването времето за чакане при получаване на информация и/или обработване на документи във връзка с административното обслужване при посещение на звената за административно обслужване да не е повече от 20 минути.

За постигане на качество при предоставянето на услугите е необходимо административните структури да работят в синхрон и координация. Белег за постигането им е наличието на практика за **осигуряване по служебен път на документи**. Подобна практика възниква както на основание на специални разпоредби в нормативните актове, така и на базата на споразумения между организацията. Степента на осигуряване по служебен път на документи от други администрации, необходими за обслужването на потребителите на административни услуги, продължава да бъде ниска. Общият брой на администрациите, които осигуряват по служебен път тези документи от други администрации, е 189.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика III-4: Осигуряване на документи по служебен път, брой администрации, 2015 г.

Сред администрациите, осигуряващи по служебен път документи от други администрации са: Министерство на образованието и науката; Министерство на външните работи; Агенция "Митници"; Агенция за социално подпомагане; Централен регистър на особените залози; Областна дирекция "Земеделие" – Враца; общински администрации – Бяла Слатина и Враца; Район Триадица на Столична община и др.

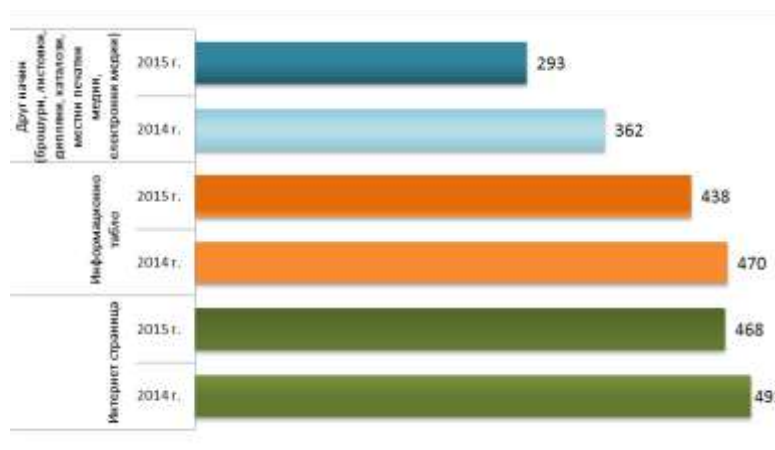
Седемдесет и шест (76) централни, 21 областни, 105 специализирани териториални администрации и 147 общински администрации не осигуряват по служебен път документи, необходими за потребителите.

Заплащане на документите, осигурени по служебен път

Липсва единна практика по отношение на заплащането на документите, осигурени по служебен път. В администрациите, които осигуряват документи по служебен път, в 6.35% от случаите потребителят заплаща услугата, а в останалите не я заплаща. Наличието на две различни практики налага необходимостта от законова регламентация.

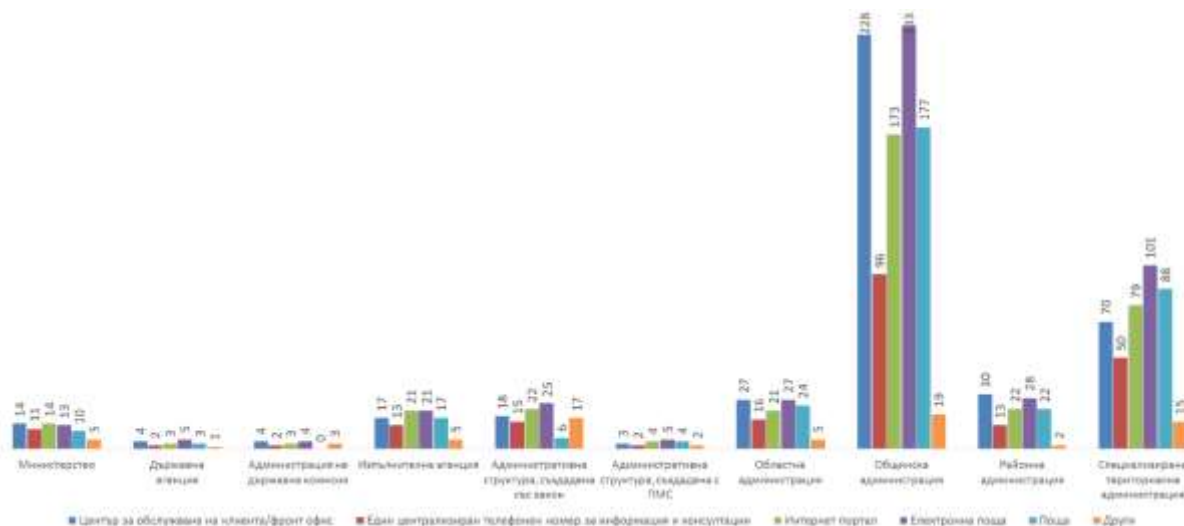
Канали за предоставяне на информация на потребителите на административни услуги

Запазва се тенденцията администрациите да използват интернет страниците си за информиране на потребителите на административни услуги, като през 2015 г. интернет отново изпреварва информационното табло. Голяма част от администрациите използват предимствата на няколко различни канала за предоставяне на информация, като много от тях се стремят да предоставят информация по всички налични канали за достъп.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика III-5: Канали за предоставяне на информация на потребителите на административни услуги

Източник: Администрацията на Министерския съвет, ИИСДА

Графика III-6: Канали, използвани от администрациите за осигуряване на достъп до услуги и информация, 2015 г.

Обучение за повишаване на квалификацията в звената за административно обслужване

През годината е осигурено обучение за повишаване на квалификацията на 8 232 служители, работещи в звената за административно обслужване (всяко допълнително обучение след първото, в което един служител участва, се смята като нов обучен служител). Най-голям брой служители са обучени в НАП – 1 646 служители. Само 50 администрации отчитат, че през отчетния период е проведено специално обучение на служителите за работа с хора с увреждания. Общо 269 администрации отчитат, че анализират потребностите от обучение и разработват план за обучение и развитие на служителите.

Най-много от проведените обучения през 2015 г. са предназначени за подобряване на знанията на служителите в сферата на: нормативната уредба, регулираща материята в конкретната сфера на работа, както и извършваните промени в нея; работата с различни софтуерни продукти и новите информационни технологии; управление на конфликтите и техники за разрешаване на проблеми; работа в екип. Проведени са също така редица обучения, които имат за цел да формират лична ефективност, етика в администрацията, чуждоезикови обучения, както и въвеждащи обучения за новопостъпилите служители и обучения свързани със спецификата на работата в дадената административна структура.

Взаимодействие между общинската администрация и омбудсмана

С Наредбата за административно обслужване се регламентира взаимодействие между общинската администрация и обществения посредник по повод защитата на правата и законните интереси на гражданите във връзка с административното обслужване. В отчетите си 21 общини посочват, че са приели правилник, който регламентира това взаимодействие. Това са общинските администрации – Братя Даскалови, Бургас, Варна, Ветрино, Гърмен, Добрич, Елин Пелин, Завет, Златоград, Казанлък, Кърджали, Нова Загора, Омуртаг, Пловдив, Сливен, Стара Загора, Шумен, районите Аспарухово и Одесос на община Варна, район Централен на община Пловдив и район Кремиковци на Столична община.

Предоставяне на услуги по електронен път

Двеста тридесет и шест (236) от общо 482 отчетли се администрации, предоставят административни услуги по електронен път. Предоставянето на административни услуги по електронен път има 4 нива, в зависимост от достигнатото ниво на развитие и възможностите за електронно предоставяне:

■ Ниво 1: Информация: предоставяне на информация за административни услуги по електронен път, включително начини и места за заявяване на услугите, срокове и такси;

■ Ниво 2: Едностранна комуникация: информация съгласно дефиницията за Ниво 1 и осигурен публичен онлайн достъп до шаблони на електронни формуляри;

■ Ниво 3: Двустранна комуникация: заявяване и получаване на услуги изцяло по електронен път, включително електронно подаване на данни и документи, електронна обработка на формуляри и електронна персонална идентификация на потребителите;

■ Ниво 4: Извършване на сделки или трансакции по услуги от ниво 3, включващи онлайн разплащане или доставка.

Към момента все още преобладава предоставяне на услугите на ниво 2, което представлява 58.22% от общия брой.

III.2. Управление на качеството

Проучване и измерване на удовлетвореността на потребителите

Въвеждането на система за измерване удовлетвореността на потребителите е част от мерките за подобряване на административното обслужване. Чрез нея се получава информация за оценката, която дават потребителите на извършените административни услуги и се установява връзка между тях и администрацията. Все още по-голямата част от администрациите не провеждат проучване и измерване на удовлетвореността на потребителите от административното обслужване. През отчетната година 62.70% от администрациите не са предприели действия за проучване и измерване на удовлетвореността на потребителите от административното обслужване.

През 2015 г. потребителите изразяват изключително високо ниво на удовлетвореност от административното обслужване на Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол; Изпълнителна агенция "Морска администрация"; Държавна агенция за закрила на детето; Български институт по метрология; Регионална инспекция по околна среда и водите – Смолян; регионални здравни инспекции – Кюстендил, Русе, Силистра, Софийска област; Регионален инспекторат по образованието – Търговище; Областна дирекция "Земеделие" – Монтана; областни администрации – Велико Търново, Добрич, Пазарджик, Сливен, Стара Загора, Търговище; общински администрации – Братя Даскалови, Стражица, Троян и др. По-ниско ниво на удовлетвореност от предоставяните административни услуги са посочени за Басейнова дирекция "Западнобеломорски район"; общинските администрации – Брезово, Добрич, Шумен.

Възможност за подаване на заявления чрез териториалните звена и чрез общинските администрации

Наредбата за административно обслужване предвижда възможността искания/заявления, жалби и протести, сигнали и предложения да се подават и чрез териториалните звена и поделения на съответната администрация, както и чрез общинските администрации, когато е създадена и обявена такава възможност.

В 34 централни администрации е създадена възможност за подаване на искания/заявления, жалби, протести, сигнали и предложения *чрез своите териториални звена и поделения*: Министерство на вътрешните работи; Министерство на здравеопазването; Министерство на образованието и науката; Министерство на регионалното развитие и благоустройство; Министерство на туризма; Изпълнителна агенция по горите; Българска агенция по безопасност на храните; Държавна агенция за закрила на детето; Държавна агенция за метрологичен и технически надзор; Агенция за социално подпомагане; Агенция "Пътна инфраструктура" и др. Само 7 централни администрации: Агенция за ядрено регулиране; Дирекция за национален строителен контрол; Национална агенция за приходите; Агенция по геодезия, картография и кадастър; Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация";

Изпълнителна агенция по трансплантация и Министерство на вътрешните работи заявяват, че са създали възможност за подаване на искания/заявления, жалби и протести, сигнали и предложения *чрез общинските администрации*. Деветдесет и пет (95) общински администрации са създали и обявили възможност за подаване на искания/заявления, жалби, протести, сигнали и предложения да се подават *чрез друга общинска администрация*.

Необходими са сериозни усилия за децентрализирано предоставяне на административни услуги чрез увеличаване броя на администрациите, които прилагат подобна практика.

Ред за регистриране на жалби

Четиристотин и деветнадесет (419) администрации имат разработен ред за регистриране на жалби, докато 63 администрации все още нямат такъв. Сред тези, които все още не са разработили подобен ред, преобладават общинските администрации – 45.

Работно време на звеното за административно обслужване

Работното време на звеното за административно обслужване на 139 администрации е по-дълго от работното време на съответната администрация. При преобладаващата част от администрациите – 340 работното време на звеното за административно обслужване съвпада с обявеното работно време на администрацията. В 3 администрации, работното време на тези звена дори е по-кратко от работното време на съответната администрация.

Звената за административно обслужване в 413 администрации имат установен ред за почивка, така че да се осигури непрекъсваем режим на работа с потребителите в рамките на обявеното за звеното работно време, докато 69 администрации все още не са въвели такъв ред.

В 400 администрации се използват служители от специализираната и общата администрация в звената за административно обслужване, макар че тази практика не е в съответствие с принципите на административното обслужване.

Резултат от обслужването на потребителите

През 2015 г. общият брой на подадените жалби е 65 227, а броят на сигналите до съда – 5 858. Броят на жалбите по повод лошо администриране, извън хипотезите на АПК достига 1 367.

Харта на клиента

Изработването на Харта на клиента цели да стимулира повишаване на качеството на административните услуги. Тя е средство за насърчаване на участието на клиентите и служителите при обсъждане на услугите, начина им на предоставяне, необходимото качество и стандартите за изпълнение. Хартата помага на потребителите да разбират и защитават правата си по-добре, както и да изискват по-добро обслужване. Тя подпомага и работата на служителите от администрацията чрез по-ясното дефиниране на процеса на предоставяне на услугите. За последната година броят на администрациите с утвърдена Харта на клиента слабо е намалял 93.57% (451 администрации имат утвърдена Харта на клиента, докато 31 администрации нямат такава) спрямо 94.07% през 2014 г.

Вътрешни правила

В глава VIII на Административнопроцесуалния кодекс е уредена организацията на работата с предложенията и сигналите, която трябва да бъде регламентирана в Устройствения правилник на съответната администрация. През 2015 г. все още 20 от общо 482 отчетли се администрации нямат утвърдени Вътрешни правила за организация на административното обслужване.

Системи за управление на качеството

Повишаването на качеството на административното обслужване е пряко свързано и с внедряването на системи за управление на качеството. Сто деветдесет и една (191)

администрации имат системи за управление на качеството, в това число влизат 171 администрации, които използват стандарта ISO. Въвеждането на система за управление на качеството в съответствие с изискванията на ISO стандартите е силен мотивиращ фактор за служителите и доказателство за ангажираност на ръководството в посока ефективна и прозрачна администрация. Фокусът тук е поставен върху управлението на качеството на предлаганите от организацията административни услуги. Двеста деветдесет и една (291) администрации нямат системи за управление на качеството.

Системи за измерване и анализ на потреблението на услуги и управленски информационни системи

В 111 администрации е въведена система за измерване и анализ на потреблението на услуги чрез различните канали за достъп според профила/типа клиент, което води до оптимизиране на процеса на обслужване. В 239 администрации не е въведена система за измерване и анализ на потреблението на услуги, а 90 администрации планират въвеждането на такава система.

Тридесет и девет (39) администрации са внедрили управленска информационна система, която автоматично предоставя подробни резултати за дейността за нуждите на управлението – МРРБ; МТИТС; Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда"; Агенция по заетостта; Агенция за хората с увреждания; Национално бюро за правна помощ; Национална служба за съвети в земеделието; Агенция за ядрено регулиране; Регионална здравна инспекция – Велико Търново; общински администрации – Бойница, Брацигово, Бяла Слатина, Велинград, Девин, Димитровград, Завет, Искър, Казанлък, Летница, Мездра, Несебър, Своге, Севлиево, Смолян, Тетевен, Царево; районите – Възраждане, Сердика и Искър на Столична община; Район Приморски на община Варна; районите Южен и Източен на община Пловдив; Басейнова дирекция "Източноромански район"; Областна дирекция "Земеделие" – Габрово; регионални инспекторати по образованието – Благоевград, Перник и Стара Загора.

Осигуреност на звената за административно обслужване с информационна и комуникационна техника

Триста двадесет и осем (328) администрации отчитат, че звеното за административно обслужване разполага с необходимата информационна и комуникационна техника за ефективно обслужване на потребителите.

Система за документооборот

Въвеждането и ползването на електронни системи за документооборот съдейства за по-добра организация на работата и за облекчаване на процесите по предоставяне на услуги. Около половината администрации – 268 посочват, че ползват подобни системи.

Информация на интернет страниците

На страниците на 438 администрации е публикувана информацията относно функциите и организацията на работа във връзка с предоставянето на административни услуги съгласно Приложение № 3 към чл. 16, ал. 1 от Наредбата за административното обслужване, която се обявява по реда на чл. 28, ал. 2 от АПК и в Административния регистър по чл. 61, ал. 1 от Закона за администрацията.

III.3. Добри практики

През 2015 г. администрациите отбелязват прилагането на следните добри практики в своята дейност:

1. Общинска администрация Брацигово е организираща изнесено административно обслужване в кметствата и селата като експерти от общината на място по предварително обявен график. Това улеснява живеещите в населените места в комуникацията с местната власт по

отношение на жалби, сигнали, предложения, както и приемане на заявления за публични услуги, предоставяни от общината.

2. Общинска администрация Бургас е въвела „Спешен телефон*5656“. Номерът е безплатен и е пряка връзка със служители от общината, които могат веднага да осигурят помощ или съвет при необходимост.

3. Министерство на туризма е въвело уведомяване по телефон и документиране на обаждането към заявителите на административна услуга при непълноти на подадената преписка, което съкращава времето за произнасяне на административния орган по направеното искане.

4. Районна администрация Сердика на Столична община работи по Програма за наставничество като служители с опит обучават новопостъпили служители, което улеснява въвеждането в работа и подобрява нейното качество.

5. Регионален инспекторат по образованието – Варна е започнал приемането на устни заявления за предоставяне на услуги „Признаване на завършен етап на училищното обучение“ и „Издаване на УП-2 и УП-3“.

6. Национална агенция по приходите е въвела предоставяне по служебен път на информация за наличие или липса на задължения на задължени лица на други администрации и институции. Сключени са споразумения за електронна услуга, осигуряваща възможност на служители от други администрации да получават тази информация за конкретно лице с КЕП (квалифициран електронен подпис).

7. Национална агенция за приходите е продължила да работи по разширяване на служебното начало и партньорските отношения и намаляване административната тежест. НАП ползва информация и осъществява обмен на данни с различни държавни институции като НЗОК, НОИ, АВ, ГРАО и други.

8. Национална агенция по приходите е реализирала възможност за подаване на декларации с ПИК от физически лица и други администрации. Използването на ПИК е довело до увеличаване използването на електронни услуги, до значително намаляване на административната тежест и разходите, както и до редуциране на несъответствията и корекциите по подадените декларации. Това спестява време и средства на клиентите и на администрации и повишава удовлетвореността им.

9. Национална агенция по приходите е разработила и започнала да реализира образователната програма „Влез в час с данъците“. В рамките на учебната година служители на НАП провеждат часове по данъчна грамотност в общообразователните училища в 28 областни града на страната. Целта на програмата е учениците да придобият фундаментални знания за данъчната и осигурителна система на страната. Проектът е оценен с две награди от Българското дружество по връзки с обществеността за най-високо етично-комуникационен проект в България и с приз в ежегодния конкурс на Института по публична администрация (ИПА). Проектът е посочен като пример за добра практика сред държавните администрации на кръглата маса „БГ Финансова грамотност – в търсене на вярната посока“, организирана от фондация „Инициатива за финансова грамотност“. „Влез в час с данъците“ е отличен сред най-добрите образователни проекти в Европа и при учредяването на Мрежа за фискално образование между ЕС и Латинска Америка в края на юли 2015 г.

10. Национална агенция по приходите е започнала въвеждане на подхода коучинг, като стил на управление. Коучингът е високоефективен подход за личностно и професионално развитие на ръководителите в съвременния бизнес, така че да отговорят на променящата се среда. Коучингът стимулира откриването, развитието и използването на потенциала на всеки човек и уменията му за проактивно търсене на възможности и алтернативи, умения за аргументирани решения и работа на ниво процес. Прилагането на подхода от ръководството на

НАП цели да мотивира служителите и да стимулира вземането на решения за създаване и изпълнение на стратегиите и политиките на НАП.

11. Националният съвет по цени и реимбурсиране на лекарствените продукти и на неговата администрация са въвели съобщаване на издадените решения по електронен път. Издадените решения се изпращат на заявителите незабавно след тяхното извеждане на посочен от тях електронен адрес. Това осигурява съкращаване на времето за уведомяване, надеждно и навременно получаване на потвърждение от страна на заявителя, както и намалява разходите по уведомяване на заявителите чрез лицензиран пощенски оператор. Своевременно уведомяване на заявителите за издадените административни актове дава възможност за предприемане на действия по обжалване на съответния акт.

12. Министерство на вътрешните работи – ОДМВР-Ловеч и ОДМВР-Кюстендил са организирали прием на заявления за издаване на български лични документи на лица инвалиди, неподвижни или трудноподвижни, както и на лица настанени в специализирани заведения чрез посещение с мобилна биометрична станция на място.

13. Министерство на образованието и науката и Националният център за информация и документация са подписали споразумение за въвеждане на комплексно административно обслужване за издаване на удостоверения за придобита професионална квалификация по нерегулирани професии за чужбина от НАЦИД и за издаване на удостоверение Апостил от МОН. Това осигурява обслужване на заявителя на двете услуги на едно гише без необходимост от подаване на отделни заявления в НАЦИД и МОН, което намалява сроковете и броя на заявленията за услугата и подобрява качеството на обслужване.

14. Общинските администрации в област Благоевград са подписали споразумение за КАО. То определя заявяването на услуга в една общинска администрация, като компетентен орган за нейното извършване е друга общинска администрация. Това позволява ориентиране на административното обслужване към нуждите на гражданите и организациите, намаляване на административната тежест, повишаване на организационната ефективност, укрепване на доверието в институциите.

15. Общински администрации – Асеновград, Ботевград, Бяла, Велико Търново, Велинград, Габрово, Добричка, Кочериново, Мъглиж, Плевен и Стрелча са посочили, че са въвели КАО.

III.4. Предоставяне на електронни административни услуги

Според данните в ИИСДА, 102 администрации (18.9% от общо 539 отчетли се административни структури) предоставят електронни административни услуги – 35 структури в ЦА и 67 структури в ТА.

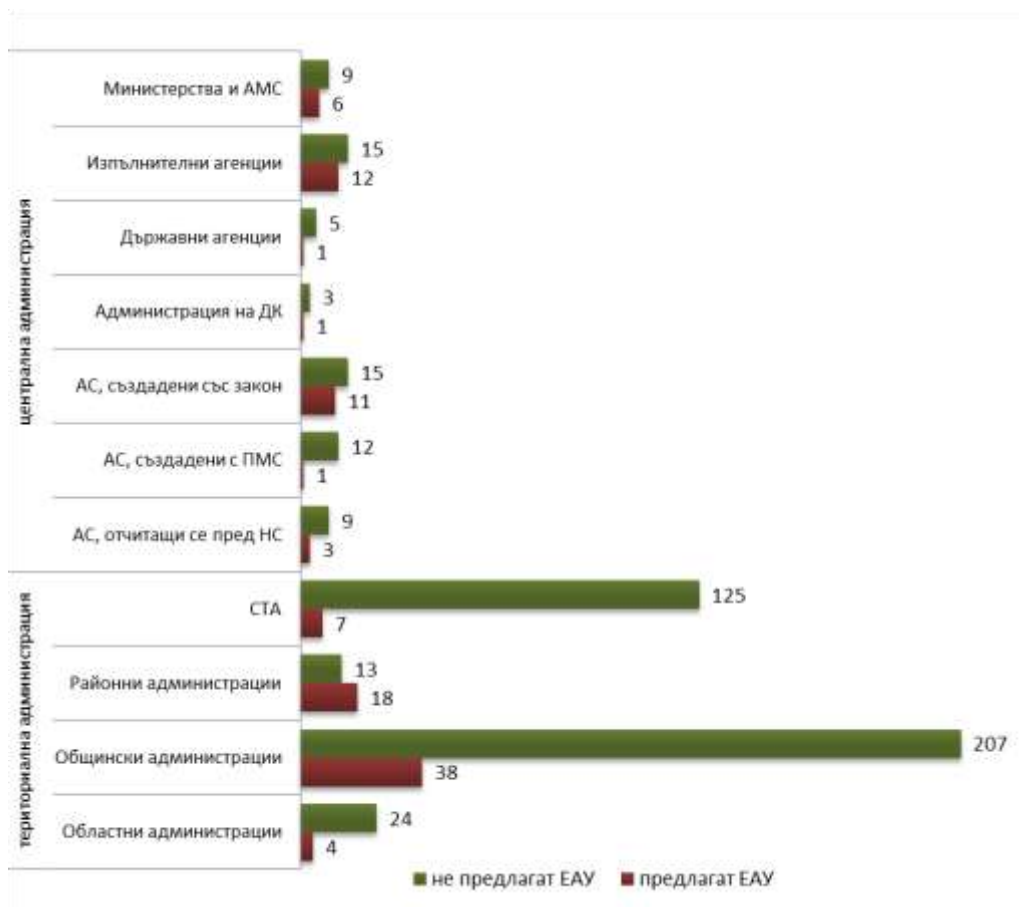

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика III-7: Администрации, предлагащи електронни административни услуги

437 администрации са заявили, че все още не предлагат електронни административни услуги.

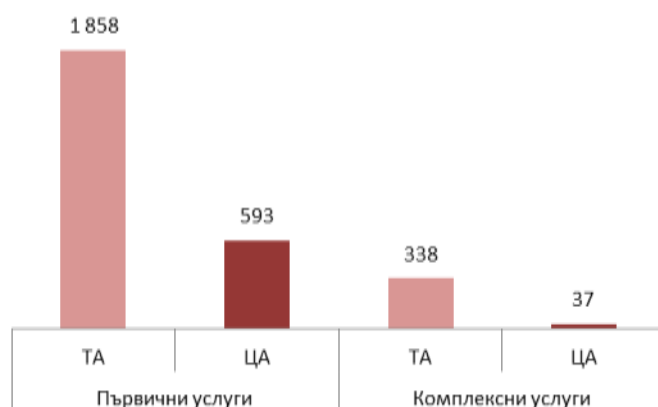
Предоставянето на ЕАУ от структурите в централната и териториалната администрация изглежда така:

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика III-8: Структури, предлагащи електронни административни услуги, брой администрации, 2015 г.

Общият брой на предлаганите ЕАУ е 2 826 (2 525 ЕАУ отчетени през 2014 г.). От тях 2 451 са първични услуги и 375 – комплексни услуги.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

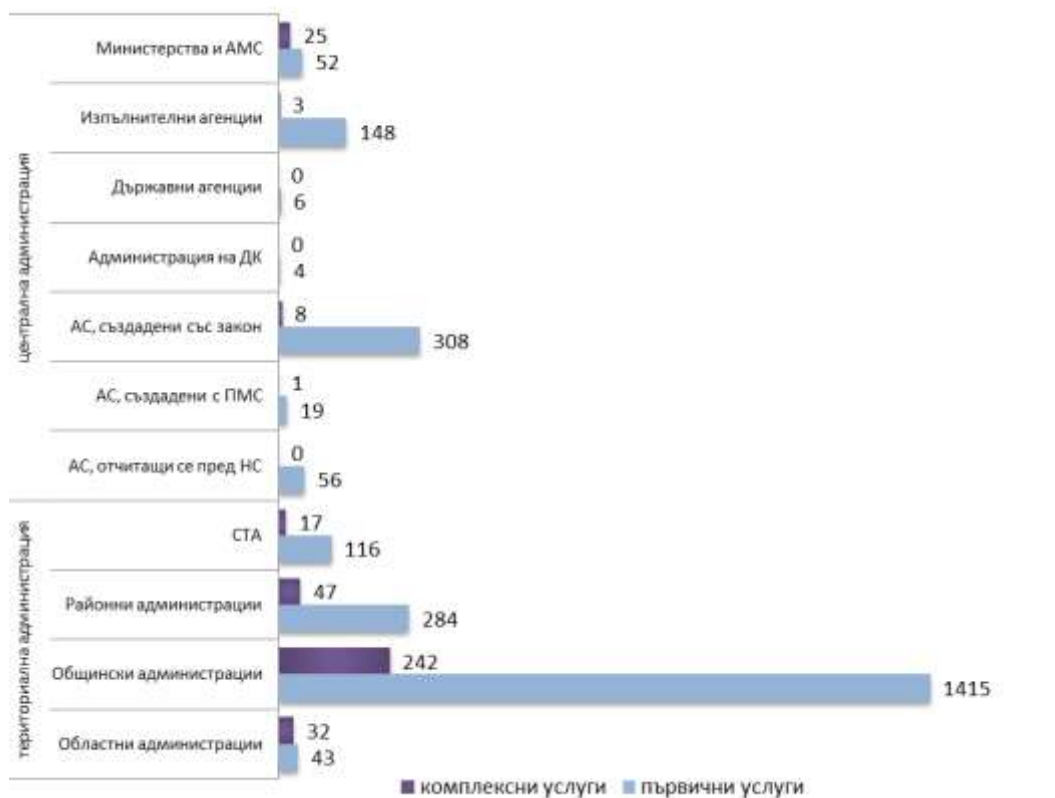
Графика III-9: Вид на предлаганите от администрациите ЕАУ, брой, 2015 г.

Тук трябва да се има предвид, че различните общински и областни администрации предлагат електронни услуги от включените в Регистъра на услугите като „Услуги предоставяни от общински администрации“ и „Услуги предоставяни от областни администрации“, а в общия брой услуги се отчита всяка една, която се предлага от конкретната администрация.

Осемнадесет (18) структури в териториалната администрация и 8 структури в централната администрация са отчетели, че предлагат комплексни ЕАУ.

Хиляда шестстотин деветдесет и девет (1 699) първични и 289 комплексни услуги или 70.4% от всички ЕАУ се предлагат общо от общинските администрации и общинските администрации на райони. Сред тези администрации се открояват общинска администрация Добрич, която е отчетла 452 ЕАУ (първични); общинска администрация Сунгурларе – 220 ЕАУ (110 първични и 110 комплексни); общинска администрация Брусарци – 154 ЕАУ (140 първични и 14 комплексни); общинска администрация Провадия – 115 ЕАУ (първични) и Столична община – 100 ЕАУ (50 първични и 50 комплексни).

От структурите на централната администрация, най-голям брой ЕАУ предлагат Национална агенция за приходите – 110 ЕАУ (първични) и Агенция по геодезия, картография и кадастър – 70 ЕАУ (първични), Агенция "Митници" – 56 ЕАУ (първични), Главна дирекция "Гражданска въздухоплавателна администрация" – 55 ЕАУ (първични).

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика III-10: Структури, предлагащи ЕАУ (вид), брой администрации, 2015 г.

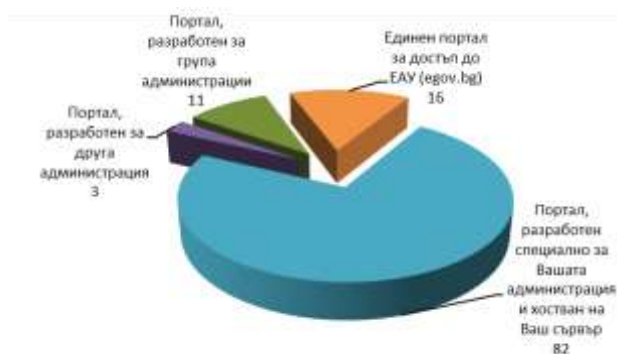
В отчетните доклади на администрациите за 201 ЕАУ е посочено, че при предоставяне на услугата се ползват данни от регистри, поддържани от други администрации – първични администратори на данни.

На основание чл. 51 от Закона за електронно управление всеки административен орган е необходимо да заяви за вписване в Регистъра на електронните услуги на стандартизираните

описания всички предоставяни от него електронни административни услуги и вътрешни електронни административни услуги.

Според информацията в ИИСДА само 754 от предлаганите общо 2 826 ЕАУ са вписани в Регистъра на електронните услуги според изискванията на ЗЕУ, а други 564 ЕАУ са заявени за вписване. 38 от администрациите, предоставящи ЕАУ, нямат вписана и не са заявили за вписване в Регистъра на електронните услуги нито една от предлаганите от тях услуги.

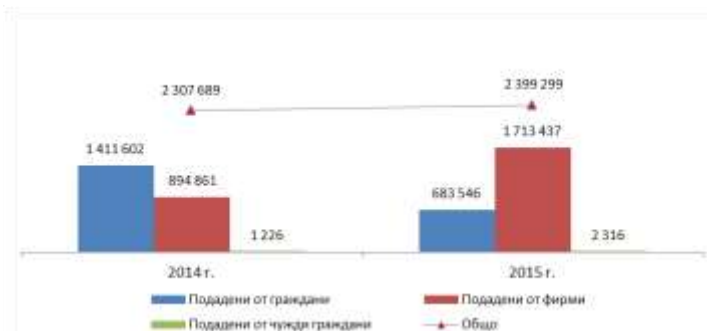
Услугите на 82 административни структури (около 80% от администрациите, предоставящи ЕАУ) са достъпни от портал, разработен специално за съответната администрация и хостван на нейн сървър. Шестнадесет (16) администрации са отчели, че предоставят услуги чрез Единния портал за достъп до електронни административни услуги (egov.bg); 11 – чрез портал, разработен за група администрации и 3 – чрез портал, разработен за друга администрация. Девет от администрациите са отчели, че услугите, които предлагат са достъпни от повече от един портал.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика III-11: Портали, през които са достъпни електронни услуги, 2015 г.

Според обобщените данни през отчетния период общият брой на подадените заявления за електронни административни услуги е 2 399 299 (28.5% от заявленията са подадени от граждани, 71.4% – от фирми и 0.1% – от чужди граждани).

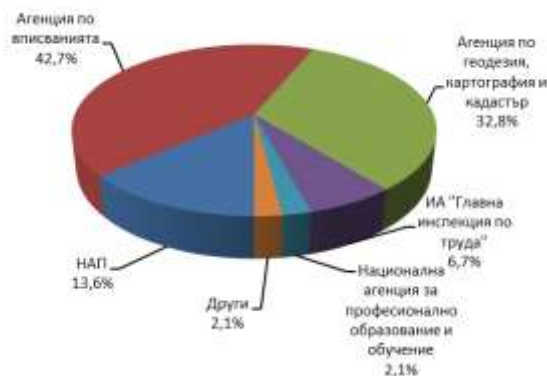

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика III-12: Подадени заявления за електронни административни услуги

Около 43% от всички заявления са подадени в Агенция по вписванията – 1 024 663 заявления, следва я Агенция по геодезия, картография и кадастър с 787 648 подадени заявления, Национална агенция за приходите с 326 608, ИА "Главна инспекция по труда" с 159 845 и Национална агенция за професионално образование и обучение с 50 975. Общо в тези пет администрации са подадени 98% от всички заявления за електронни административни услуги.¹⁵

¹⁵ Данните за ИА ГИТ, в текста на доклада, са коригирани на основание получено становище за допусната техническа грешка при отчитането в ИИСДА и не съответстват на утвърдените в системата.

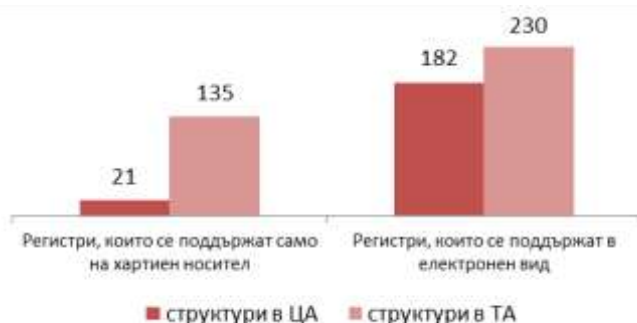
Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика III-13: Администрации с най-много подадени заявления за ЕАУ през 2015 г.

Според отчетните доклади в 38 от общо 102 администрации, които предлагат ЕАУ няма подадени заявления за предлаганите услуги.

Изключително важен момент от реализацията на електронното управление е поддържането на регистри и възможността за обмен и интеграция на данни между тях, което е ключова предпоставка за осъществяване на комплексно административно обслужване, предвидено в Административнопроцесуалния кодекс. Свързването на регистри осигурява използването на вече налични данни в системи на първични администратори на данни и реализирането на принципа за еднократно събиране и многократно използване на информацията.

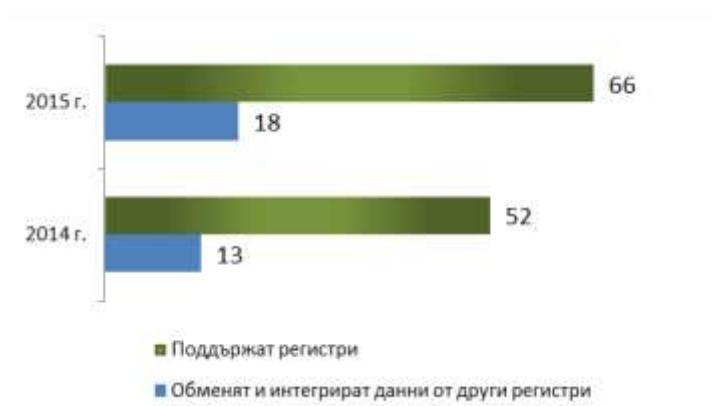
Според информацията в ИИСДА, 66 административни структури поддържат регистри, свързани с предоставяне на електронни услуги за граждани и бизнеса. Общият брой на тези регистри е 568, от които 156 се поддържат само на хартиен носител.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика III-14: Регистри, свързани с предоставяне на електронни услуги, които се поддържат от администрациите, брой регистри, 2015 г.

Четиридесет и три (43) регистъра имат обмен и интеграция на данни с други регистри. Тези регистри се поддържат от 18 администрации – 12 централни (Национален осигурителен институт, Комисия за защита на личните данни, Агенция по вписванията, Държавна агенция за метрологичен и технически надзор, Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация", Агенция "Митници", Национална агенция за приходите, Национална агенция за професионално образование и обучение, Агенция по геодезия, картография и кадастър, Агенция по обществени поръчки, Министерство на външните работи, Министерство на регионалното развитие и благоустройство) и 6 териториални (общински администрации – Асеновград, Брусарци, Велико Търново, Добрич, Столична община, и район Сердика на Столична община).

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА
 Графика III-15: Администрации, които поддържат регистри, и администрации, чиито регистри обменят и интегрират данни с други регистри, брой администрации

Според информацията в ИИСДА, 16 регистъра са включени към софтуерната система за междурегистрови връзки Regix.

По данни в МТИТС, по проект „Развитие на административното обслужване по електронен път“ през 2013 г. към софтуерната система за междурегистрови връзки Regix са включени 32 ключови регистри и 2 информационни системи. През 2015 г. по проект „Надграждане на съществуващите и изграждане на нови централни системи на електронното правителство с оглед на усъвършенстване на информационно-комуникационната среда за по-добро административно обслужване на гражданите и бизнеса“ към Regix са присъединени нови 32 регистъра, поддържани от администрации – първични администратори на данни. Освен разширяването на набора електронно достъпни регистри, към Regix са присъединени администрации – консуматори на данни от регистрите.

На основание чл. 41 от Закона за електронно управление вътрешни електронни административни услуги¹⁶ се предоставят задължително чрез единната среда за обмен на електронни документи (ЕСОЕД). Съгласно Наредбата за общите изисквания за оперативна съвместимост и информационна сигурност изключения се допускат, когато администрацията не разполага с техническа възможност за обмен на документи през ЕСОЕД или когато ЕСОЕД не функционира вследствие на технически неизправности, профилактика или други причини. Директна връзка между информационни системи на различни административни органи се допуска само в случаи, когато техническите средства, работещи в условията на оперативна съвместимост не удовлетворяват особени изисквания за интегритет, бързо действие и конфиденциалност.

Според Наредбата за изискванията към ЕСОЕД, администрациите се включват към ЕСОЕД чрез своите административни информационни системи (АИС), като една администрация може да се включи към ЕСОЕД посредством няколко регистрации за една своя АИС или с повече от една АИС, ако поддържа такива.

Съгласно данните, съдържащи се в ИИСДА, 67 администрации (около 12% от отчетите се администрации) са включени към ЕСОЕД посредством АИС, от които 24 са в централната администрация и 43 – в териториалната администрация.

В МТИТС по проект „Подобряване на административното обслужване на потребителите чрез надграждане на централните системи на електронното правителство“ през 2013 г. ЕСОЕД се надгражда с функции на шина за услуги (Enterprise Service Bus – ESB). Компонентът ESB, който

¹⁶ Вътрешна административна услуга е административна услуга, която един административен орган предоставя на друг за осъществяване на неговите правомощия.

се основава на общоприети индустриални стандарти, позволява унифициран и гъвкав подход при реализирането на интеграция между разнородни системи, като опростява цялостния процес на интеграция и намалява зависимостта между отделните компоненти. През 2015 г. по проект „Надграждане на съществуващите и изграждане на нови централни системи на електронното правителство с оглед на усъвършенстване на информационно-комуникационната среда за по-добро административно обслужване на гражданите и бизнеса” се осъществява развитие на шината за услуги ESB и интеграция на ESB с разработените по проекта Компонент за електронна оторизация (eОтор), Система за генериране и обработка на бизнес събития, Компонент за еднократна автентикация (eАвт) и с надградената софтуерна инфраструктура за автоматизирано извличане на данни от регистри на централните администрации.

В изпълнение на решение на Съвета за електронно управление, в държавната администрация е реализирана и внедрена система за електронен обмен на съобщения между администрациите. През 2015 г. са извършени технически проби за свързаността и готовността на документооборотните системи на централната администрация за обмен на документи в електронен вид чрез единната среда за междуведоствен обмен на документи (ЕСМОД) и са изготвени правила за обмена. Тези правила уреждат организацията и технологията на информационно-деловодната дейност по изготвяне, регистриране, обмен, и архивиране на документите по електронен път и правилата за работа с документи, обменяни чрез ЕСМОД.

Изградената система функционира и може да се приложи на практика.

Във връзка с отчет за изпълнението на мярка „Преминаване от хартиени към само електронни документи и опериране само с документи с електронно съдържание в администрациите и при взаимодействието помежду им“ от Плана за изпълнение на Стратегията за развитие на държавната администрация за периода 2014-2015 г, е предоставена информация от министерствата за броя на изпратените и получените документи през 2015 г. (*към 08.04 не е предоставена информация от Министерство на образованието и науката*).

През ЕСМОД са изпратени и получени документи в следните министерства:

Административна структура	Деловодна система	2015 г.	
		Изпратени документи през ЕСМОД, брой	Получени документи през ЕСМОД, брой
Министерство на енергетиката	Eventis R7	3 113	2 593
Министерство на труда и социалната политика	Eventis R7	2 058	1 849
Министерство на икономиката	Eventis R7	2 598	2 936
Министерство на околната среда и водите	Eventis R7	1 598	1 754
Министерство на туризма	Eventis R7	1 072	1 608
Министерство на културата	Eventis R7	1 394	1 706
Министерство на здравеопазването	Eventis R7	1 553	1 764
Министерство на външните работи	Eventis R7	4 368	4 408
Министерство на транспорта, информационните	Eventis R7	4 718 (само през вградения модул електронен)	5 983 (само през вградения модул електронен)

2015 г.			
Административна структура	Деловодна система	Изпратени документи през ЕСМОД, брой	Получени документи през ЕСМОД, брой
технологии и съобщенията		обмен в системата за документооборот)	обмен в системата за документооборот)
Министерство на земеделието и храните	АИС „Документооборот“	26 (в рамките на тестване на възможностите за междуведомствен обмен в обща транспортна среда)	22 (в рамките на тестване на възможностите за междуведомствен обмен в обща транспортна среда)
Министерство на финансите	АИС "Документооборот"	не обменя документи	472 (от МТИТС)

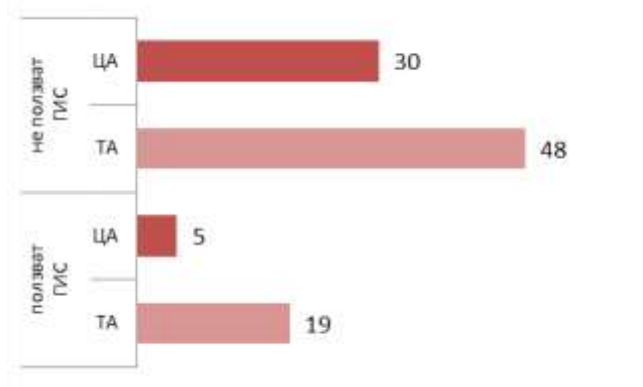
Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Таблица III-2: Обмен на документи между министерствата през ЕСМОД, 2015 г.

Обобщените данни показват, че от общо 4 101 841 документа получени и изпратени на хартиен носител, през ЕСМОД са получени и изпратени 47 593 документа, което е приблизително 1% (1,16%).

Изключително важно приложение в изграждането и работата на много електронни услуги имат географските информационни системи (ГИС). ГИС е съвкупност от софтуер, хардуер, данни, процедури и обучени кадри за създаване, манипулиране, съхраняване, анализ и визуализация на пространствено определени данни.

През 2015 г. 24 администрации са отчетели, че използват ГИС (въведени в експлоатация в друга администрация/и или ГИС услуги със свободен достъп, като Google Maps и др.) за предоставяне на електронни услуги.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика III-16: Използване на ГИС за предоставяне на електронни услуги, брой администрации, 2015 г.

Сто двадесет и пет (125) от общо 539 административни структури са отчетели, че имат въведена в експлоатация географска информационна система. Това са 16 структури в ЦА и 109 – в ТА.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика III-17: Администрации с въведена в експлоатация ГИС, брой администрации, 2015 г.

Администрациите, които са въвели в експлоатация географски информационни системи, отчитат използване на един или няколко вида специализиран ГИС софтуер: 57 администрации посочват, че използват сървър приложение, 81 администрации използват десктоп приложение и 50 администрации – уеб приложение.

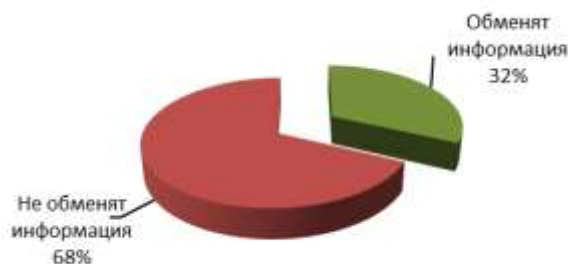

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика III-18: Използване на специализиран ГИС софтуер

Според отчетните доклади на администрациите, внедрените ГИС са с различно предназначение: въвеждане, съхранение, организация, обработка на геопространствена информация, извършване на пространствени анализи за подпомагане на научната и/или оперативна дейност, визуализиране на данни от ИС, предоставяне на услуги, защита на населението от бедствия и аварии, поддържане на цифров кадастър, геомаркетингови изследвания, извеждане на скици, справки и др.

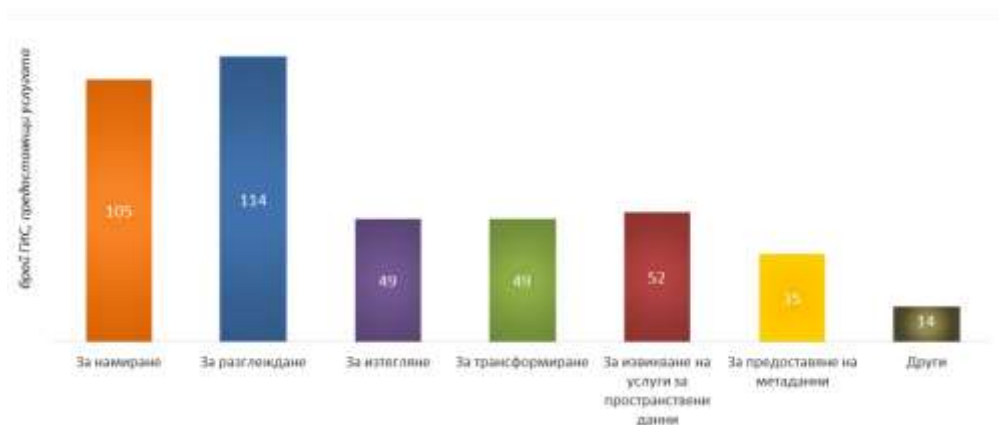
Географските информационни системи на 40 от общо 125 администрации, в които има въведени в експлоатация ГИС, обменят информация с други информационни системи.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика III-19: Обмен на информация между ГИС системата и други информационни системи, 2015 г.

Введените в експлоатация в администрациите ГИС предоставят различни услуги. Най-често предоставяните услуги са за разглеждане и за намиране (предоставят се от болшинството ГИС), следват услугите за извикване на услуги за пространствени данни, за изтегляне и за трансформиране, и за предоставяне на метаданни.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика III-20: Услуги, предоставяни от внедрените в администрациите ГИС, 2015 г.

Според информацията в ИИСДА, услугите предоставяни от географските информационни системи на 55 администрации (около 44% от администрациите с внедрена ГИС) са хармонизирани съгласно изискванията на Закона за достъп до пространствени данни (ЗДПД) и регламентите към Директива 2007/2/ЕО за създаване на инфраструктура за пространствена информация в Европейската общност (INSPIRE).

Съгласно ЗДПД, държавната политика в областта на инфраструктурата за пространствена информация се осъществява от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

През 2015 г. се повишава ролята и интензивността на работата на Междуведомствения съвет по пространствени данни. Съставът на Съвета е актуализиран, определена е постоянна експертна работна група към него и са изготвени нови правилници за дейността на Съвета и на групата. Приет е план за ускоряване на работата по изпълнение на директивата INSPIRE и действията, които трябва да се предприемат. През 2015 г. са извършени определените незабавни действия от Плана. Определени и съгласувани са актуални национални и ведомствени точки за контакт, разработен е проект на ПМС за отговорностите на институциите, които прилагат ЗДПД, организирани и проведени са обучение и семинари по ЗДПД и изискванията на Директивата INSPIRE.

След приемането на ЗДПД през 2010 г. задължение и отговорност на Изпълнителна агенция "Електронни съобщителни мрежи и информационни системи" към МТИТС е

изграждането и поддържането на Национален портал за пространствени данни, който да е достъпен от всички държавни структури и от европейския геопортал и чрез който да се осигури публичен достъп за споделяне на оперативни съвместими пространствени данни, в съответствие с европейските стандарти и директивата INSPIRE. С цел изпълнение на ангажиментите по директивата, през 2015 г. се подписа Рамково споразумение за сътрудничество между МТИТС и Министерството на отбраната (МО) за функционално използване на Информационната система за предоставяне на публичен достъп до пространствените данни и услуги на МО като временен Национален портал за пространствени данни (до изграждане на национален такъв) и осъществяване връзка с INSPIRE геопортала на ЕС.

III.5. Подобряване на административното обслужване чрез въвеждане на електронно управление

През 2015 г. Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията приключи изпълнението на два големи проекта по Оперативна програма “Административен капацитет” (ОПАК).

С цел осигуряване на стандартна и съвместима информационно-комуникационна среда за по-добро административно обслужване на гражданите и бизнеса се изпълни проект „Надграждане на съществуващите и изграждане на нови централни системи на електронното правителство с оглед на усъвършенстване на информационно-комуникационната среда за по-добро административно обслужване на гражданите и бизнеса”. Проектът обхваща следните основни дейности:

- е-валидиране на електронни документи и разпечатки на електронни документи, е-връчване на електронни документи, актуализиране на Българската национална рамка за оперативна съвместимост на информационните системи в изпълнителната власт;
- публикуване за служебен достъп на регистри на държавната администрация и свързване на секторни информационни системи на държавната администрация с публикуваните за служебен достъп регистри;
- доизграждане на инструменталната среда на електронното управление на Република България (БеУ);
- последващо развитие и усъвършенстване на ЕПДЕАУ;
- доизграждане на Контролно-технически център на електронното управление до Център за данни на централната администрация;
- надграждане на системата за електронни разплащания към централната и местна администрация, чрез разработване на единна входна точка за използване на наличните инструменти за плащане в Република България и разработване на услуга за удостоверяване на време;
- оценка и контрол на качеството.

Вторият проект е „Повишаване квалификацията на служителите от администрацията на централно ниво чрез усъвършенстване на знанията и практическите им умения за управление на софтуерни ИТ проекти в съответствие със съвременните методологии“, чиято цел е повишаване на ефективността на администрациите при изпълнение на дейности по разработване, управление, координиране и мониторинг на програми и софтуерни проекти в областта на информационните технологии. Проектът обхваща следните основни дейности:

- провеждане на обучение за бизнес-аналитик за 62 служители на централната администрация;
- провеждане на обучение за софтуерни архитекти за 33 служители на централната администрация;

- провеждане на обучение по бази данни (дизайнери и инженери) за 60 служители на централната администрация;
- провеждане на обучение по киберсигурност за 61 служители на централната администрация;
- провеждане на обучение за java програмисти за 33 служители на централната администрация;
- провеждане на обучение за системни администратори за 58 служители на централната администрация;
- провеждане на обучение за управление и администриране на уеб портал за 31 служители на централната администрация;
- провеждане на обучение по специално разработената програма за 21 обучители (по трима служители от модул, показали най-добри резултати на финалния тест).

През 2015 г. в МТИТС приключи и изпълнението на иницирираната нова дейност „Развитие на платформата за електронни административни услуги за работа в облака на местната администрация и осигуряване на интегрирана среда за екипна работа“ по проект „Развитие на административното обслужване по електронен път“ по Оперативна програма “Административен капацитет” (ОПАК). Дейността надгражда резултатите, постигнати от реализираната дейност 3 „Реализиране на приоритетни административни услуги за централна и общинска администрации“ по проекта и обхваща следните поддейности:

- надграждане на текущата система с разработените 50 ЕАУ по дейност 3, с нови функционалности с възможност за предоставяне като облачна услуга. Осигуряване на разработените 50 ЕАУ с възможност за индивидуални модели на други услуги, преписки, документи и процеси за всяка община. Осигуряване на единен акаунт с възможност за е-идентификация за граждани и фирми за ползване на услуги, предоставяни от различни общински администрации. Осигуряване на стандартизирана връзка със съществуващи системи на избрана пилотна общинска администрация;
- осигуряване на допълнителна функционалност за бързо и лесно моделиране на други е-услуги;
- осигуряване на допълнителни функционалности за интелигентно сътрудничество на служителите в общинските администрации.

III.6. Регулаторна тежест

Съгласно данните от ИИСДА през 2015 г. административните структури са предприели действия за намаляване на административната тежест за бизнеса чрез **облекчаване на 85 регулаторни режима**.

■ **Четиридесет и една (41) административни структури отчитат, че са намалили изискуемите документи за 45 регулаторни режима.** Най-много режими са облекчили общинските администрации – Благоевград, Каолиново, Ловеч, Плевен, Търговище, Район Одесос на община Варна, както и регионалните здравни инспекции – Бургас, Велико Търново, Кърджали, Кюстендил, Ловеч, Пазарджик, Плевен, Разград, Търговище, Хасково и Шумен, като:

общинските администрации – Благоевград, Дългопол, Каолиново, Костинброд, Плевен, Търговище и Район Одесос на община Варна отчитат облекчаване на бизнеса при издаването на скица-виза за проучване и проектиране чрез оптимизиране на изискванията за някои документи (например не се изискват: удостоверение за наследници; скица за недвижим имот, издадена от съответната община; разрешение за

строеж, издадени след 2000 г.; препис на документ за собственост и заявление за издаване на скица);

- общинските администрации – Благоевград, Златоград, Каолиново, Ловеч, Плевен, Търговище и район Одесос на община Варна отчитат намаляване на регулаторната тежест при изработването на проекти за изменение на подробни устройствени планове чрез намаляване на изискуеми документи, които са налични в съответния район или община;
- общинските администрации – Благоевград, Горна Малина, Дългопол, Каолиново и район Одесос на община Варна отчитат отпадане на някои от изискуемите документи при издаване на разрешения за строеж или при издаване на удостоверение за търпимост на строеж;
- общинските администрации – Бургас, Бяла, Велико Търново, Елхово, Кюстендил Ловеч, Плевен и други не изискват документи като: удостоверение за липса/наличие на задължения и/или актуално удостоверение за вписване в търговския регистър при извършването на категоризация на средства за подслон и места за настаняване; категоризация на заведения за хранене и развлечения; издаване на разрешение за таксиметров превоз на пътници и холограмни стикери за автомобилите;
- регионалните здравни инспекции отчитат облекчаване на режимите, свързани с издаване на удостоверение: за регистриране на лечебните заведения за извънболнична помощ и хосписите и удостоверение за извършване на лечебна дейност в медицинските факултети и факултетите по дентална медицина на висшите медицински училища; за съответствие с изискванията на Наредба № 49 от 2010 г. за основните изисквания, на които трябва да отговарят устройството, дейността и вътрешния ред на лечебните заведения за болнична помощ, центровете за психично здраве, центровете за кожно-венерически заболявания, комплексните онкологични центрове, домовете за медико-социални грижи и диализните центрове във връзка с получаване на разрешение за осъществяване на лечебна дейност; при промяна на обстоятелствата на лечебните заведения за извънболнична помощ, хосписите и лечебната дейност в медицинските факултети и факултетите по дентална медицина на висшите медицински училища;
- Агенцията по заетостта отчита, че не изисква справка от НАП за актуалното състояние на действащите трудови договори при издаване на решения за работа и регистрация на краткосрочна заетост на чужденци, граждани на трети държави;
- за издаване на удостоверение на признати организации на производители на плодове и зеленчуци Министерството на земеделието и храните вече не изисква: копие на удостоверение за регистрация в Търговския регистър или регистър БУЛСТАТ; свидетелство за съдимост на членовете на управителния съвет; документ, доказващ че дружеството не е в производство по несъстоятелност или в ликвидация; документ-декларация, че организацията няма господстващо положение на пазара по смисъла на чл. 17 от Закона за защита на конкуренцията.

■ **Единадесет (11) регионални здравни инспекции** – Бургас, Велико Търново, Кюстендил, Ловеч, Пазарджик, Перник, Пловдив, Софийска област, Хасково, Шумен и Столична РЗИ, **са съкратили сроковете на работа на администрацията си, като по този начин са облекчили 3 вида регулаторни режима:**

- Основните изисквания, на които трябва да отговарят устройството, дейността и вътрешния ред на лечебните заведения за болнична помощ, центровете за психично здраве, центровете за кожно-венерически заболявания, комплексните онкологични центрове, домовете за медико-социални грижи и диализните центрове във връзка с получаване на разрешение за осъществяване на лечебна дейност;

- Регистриране на лечебните заведения за извънболнична помощ и хосписите и удостоверение за извършване на лечебна дейност в медицинските факултети и факултетите по дентална медицина на висшите медицински училища;
- Промяна на обстоятелствата на лечебните заведения за извънболнична помощ, хосписите и лечебната дейност в медицинските факултети и факултетите по дентална медицина на висшите медицински училища.

■ **Осем (8) администрации са намалили таксите** при предоставяне на някои услуги, като по този начин са **облекчили 17 режима**.

- общинските администрации – Генерал Тошево, Костинброд, Момчилград, Хайредин и Червен бряг отчитат намаление на таксите за: издаване на удостоверение за данъчна оценка на недвижим имот и незавършено строителство; издаване на препис от документ за платен данък върху превозни средства; заверка на документи по местни данъци и такси за чужбина; издаване на скици за недвижими имоти; издаване на удостоверение за търпимост на строеж; издаване на удостоверения за факти и обстоятелства по териториалното и селищното устройство; издаване на разрешение за таксиметров превоз на пътници и холограмни стикери за автомобилите;
- Министерство на здравеопазването отчита намаляване на таксата за издаване на заверен препис от лицензия за дейности с наркотични вещества;
- Българската агенция по безопасност на храните отчита намаление на таксите за: издаване на удостоверение за регистрация на оператори във фуражния сектор; издаване на удостоверение за временно одобрение, продължение на временно одобрение и одобрение на оператори във фуражния сектор; издаване на разрешение за търговия на дребно с продукти за растителна защита; издаване на разрешение за търговия на едро с продукти за растителна защита; издаване на разрешение за фумигация и обеззаразяване на площи, помещения и растителна продукция срещу вредители; издаване на разрешение за преопаковане на продукти за растителна защита; издаване на разрешение за оползотворяване на утайки в земеделието; одобряване на малки промени от тип I A в съдържанието на досието на ветеринарномедицински продукти;
- Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“ е намалила таксата за вписване на автомобили в списъка към удостоверение за регистрация за извършване на таксиметров превоз на пътници.

■ **Четири (4) администрации** – общинските администрации Варна и Червен бряг, Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация“ и Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“, са **удължили валидността на актовете и са облекчили 5 режима**:

- общинските администрации Варна и Червен бряг са увеличили от 2 на 3 години максималната валидност на разрешението за таксиметров превоз на пътници и холограмни стикери за автомобилите;
- Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация“ е направила безсрочно свидетелството за авиационен оператор, извършващ търговски превози на пътници и товари;
- Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“ е увеличила валидността на актовете от 5 на 10 години за два режима: лиценз за обществен превоз на товари на територията на Република България; лиценз за обществен превоз на пътници на територията на Република България.

■ **Девет (9) администрации са създали възможност за предоставяне като електронни административни услуги (ЕАУ) на 15 режима.** Структурите на централната администрация са въвели ЕАУ за следните режими:

- Издаване на удостоверение за вписване в регистъра на консултантите за оценяване на съответствието на инвестиционните проекти и/или упражняване на строителен надзор, вписване на промени в съдържанието и продължаване на срока на издадено удостоверение;
- Изменение на издадена лицензия на Центровете за професионално обучение;
- Продължаване срока на лиценз за обществен превоз на пътници на територията на Република България;
- Продължаване срока на лиценз за обществен превоз на товари на територията на Република България;
- Издаване на предварително разрешение или отказ за уволнение на някои категории работници или служители, ползващи специална закрила;
- Издаване на разрешение за приемане на работа на непълнолетни лица;
- Издаване на удостоверение на лечебни заведения за дейности по трансплантация, получили разрешение по реда на чл. 48 и чл. 40 от Закона за лечебните заведения.

Общинските администрации също са положили усилия за въвеждане на електронни услуги за администрирани от тях режими. Общинска администрация Болярово е предвидила възможност за извършване на електронна услуга за издаване на разрешение за поставяне на рекламно-информационни елементи; общинска администрация Бургас – за категоризация на средства за подслон и места за настаняване; район Сердика на Столична община – за издаване на разрешение за преместване на растителност.

Регионална здравна инспекция – Плевен е създала възможност за електронни услуги за 4 режима: прекратяване на разрешение за съхранение и продажба на лекарствени продукти от лекари и лекари по дентална медицина; издаване на удостоверение за регистрация на обект за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води; издаване на разрешение за дейности по разрушаване или отстраняване на азбест и/или азбестосъдържащи; издаване на санитарно удостоверение за извършване на дейности с опасни отпадъци от хуманната медицина.

Съгласно данните в ИИСДА са въведени 22 нови режима. Някои администрации са посочили, че през 2015 г. са предприели **действия, които са довели до утежняване на администрираните от тях регулаторни режими:**

- Общинска администрация Бургас е увеличила таксите за издаване на разрешение за таксиметров превоз на пътници и холограмни стикери за автомобилите;
- БАБХ е увеличила таксата за издаване на лиценз за превоз на животни от превозвачи, получили лиценз за превоз, за кратки или продължителни пътувания;
- Министерство на здравеопазването е увеличило таксите при 13 броя режима, свързани с услуги, предоставяни в изпълнение на Закона за контрол на наркотични вещества и прекурсори;
- Министерство на икономиката отчита увеличение на 3 броя такси за 2 режима – подновяване на издадени лицензии за дейности с прекурсори; вписване на промяна в обстоятелствата в издадени удостоверения за регистрация на дейности с прекурсори;

- Общинска администрация Велико Търново е въвела нови срокове (пет години) за категоризация на заведения за хранене и развлечение и за категоризация на средства за подслон и места за настаняване, като същите са били безсрочни.

От отчетите на администрациите в частта „Регулаторни режими“ може да се направи заключение, че администрациите като цяло спазват изискванията на чл. 26, ал. 2 от Закона за нормативните актове, като са заявили, че преди внасянето на проект на нормативен акт за издаване или приемане от компетентния орган, съставителят на проекта го публикува на интернет страницата си и е предоставил най-малко 14-дневен срок за предложения и становища по него. През 2015 г. администрациите са осъществили публични консултации на следните по-важни проекти на нормативни актове, уреждащи регулаторни режими:

- ЗИД на Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина;
- ЗИД на Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите;
- ЗИД на Закона за опазване на земеделските земи;
- ЗИД на Закона за горите;
- ЗИД на Закона за устройство на територията;
- Проект на ЗИД на Закона за тютюна и тютюневите изделия;
- Наредба № 1 от 30.01.2012 г. за контрола и опазването на горските територии;
- Проект за изменение и допълнение на Наредба на общински съвет за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Тетевен;
- Проект на Наредба на общински съвет за създаване, управление и осъществяване на контрол на общински предприятия на територията на Община Ловеч.

Само 12 администрации отчетат, че са извършили публична консултация на законопроект, уреждащ регулаторни режими във връзка с изготвени оценки на въздействието на нормативни актове.

През 2015 г. 18 административни структури отчетат, че са изготвили оценки на въздействието на нормативни актове, свързани с тяхната дейност. За сравнение с 2014 г., отчетените извършени оценки на въздействието от централната администрация са 21 броя. Практиката за анализиране на въздействието на нормативните актове е била следвана, както от централната администрация – 70 изготвени оценки на въздействието, така и от структури на териториалната администрация – 24 оценки на въздействието.

Най-много изготвени оценки на въздействието през 2015 г. са отчетели Министерството на икономиката, Министерството на труда и социалната политика и Министерството на финансите. На териториално ниво най-много оценки на въздействието е изготвила Община Тетевен.

В Административния регистър, секция „Информация"/"Годишни отчети" на адрес http://iisda.government.bg/annual_reports са публикувани справки с информация, попълнена от администрациите за годишния доклад за 2015 г.

IV. Електронно управление

Въвеждането на електронното управление като основна платформа за модернизация на държавата, повишаването на качеството на административните услуги, електронизирането на процесите на функциониране и управление в публичните сектори, достъпът по електронен път на информацията, с която разполагат публичните институции са основни приоритети в Програмата на правителството за стабилно развитие на Република България за периода 2014-2018 г.

През 2015 г. продължава процесът на разработване и актуализиране на секторни стратегии за развитие на електронното управление и пътни карти за изпълнението им, в съответствие със Стратегията за развитие на електронното управление в Република България 2014-2020 г. и Пътната карта за нейното изпълнение. Съветът за електронно управление (СЕУ) приема Пътната карта за електронно правосъдие за изпълнение на секторната стратегия за въвеждане на електронно управление и електронно правосъдие (2014-2020 г.), актуализираната секторна стратегия „е-Митници“ и Пътната карта за изпълнение на секторната стратегия „е-Митници“ (2014-2020 г.), както и Стратегия за централизирано предоставяне на Интернет услуги през Единната електронно съобщителна мрежа (ЕЕСМ) на държавната администрация и проект за осигуряване на развитието и оптимизацията на системата ИСУН 2020.

През 2015 г. се актуализира Пътната карта за реализация на Стратегията за развитие на електронно управление в Република България за периода 2014-2020 г. и се прие от СЕУ. Пътната карта покрива период от шест години (2015-2020 г.), в който са разграничени два логически етапа. През първия етап ще бъдат осъществени приоритетни краткосрочни проекти, основната част от които ще бъдат финансирани по Оперативна програма „Добро управление“. Основните очаквани резултати от реализацията на този етап включват: инвентаризация и анализ на наличната ИКТ инфраструктура и информационни ресурси в държавната администрация, реализиране на единна национална схема за електронна идентификация, изграждане на Държавен хибриден частен облак, надграждане на ключовите първични регистри, реализиране на автоматизирани онлайн интерфейси за отворени данни, надграждане на ключовите портали, предоставящи най-често използваните електронни услуги. С цел постигане на висока устойчивост, прозрачност и оперативна съвместимост, проектите за е-управление трябва да отговарят на определени предварителни функционални и технологични изисквания – предварителни условия за допустимост на проекти.

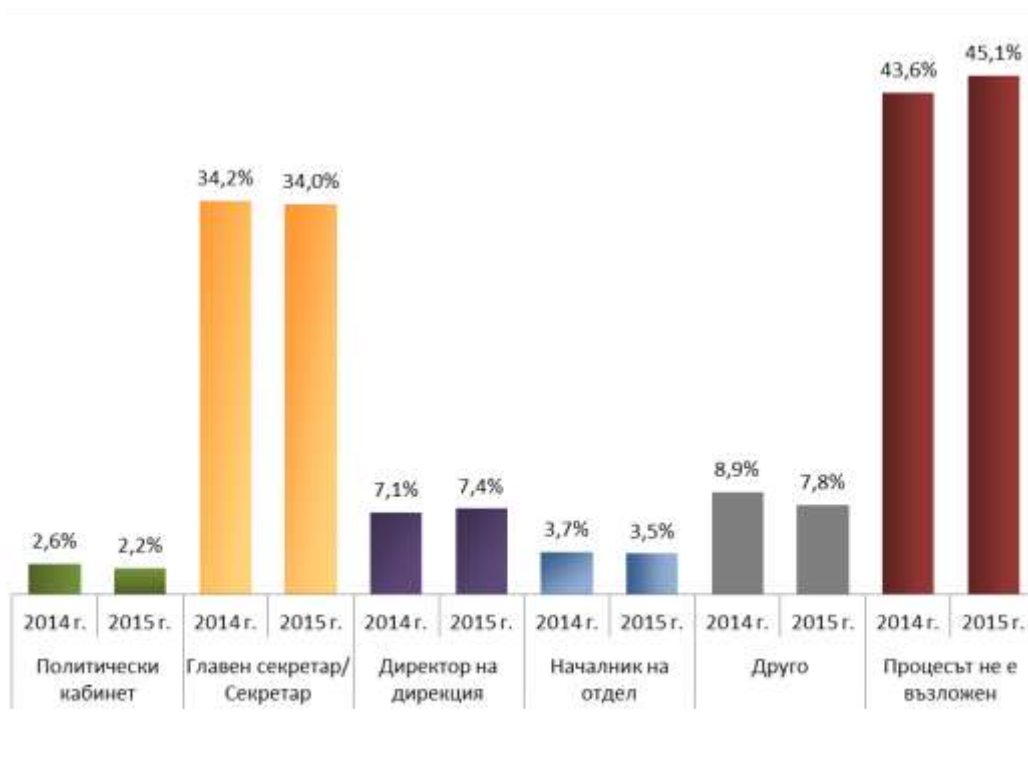
Всички проекти, независимо от начина на финансирането им, отнасящи се до развитие на електронното управление в Република България, се съгласуват със СЕУ за съответствието им със Стратегията за развитие на електронното управление в Република България (2014-2020 г.) и с Пътната карта за изпълнението ѝ, както и за оперативната съвместимост на създаваните или подобряваните информационни технологии – предмет на съответния проект.

IV.1. Състояние на администрацията

IV.1.1. Планиране, управление и прилагане на електронното управление

Според данните, подадени от административните структури в ИИСДА и през 2015 г. продължава да е много голям броят на администрациите, които все още не са предприели действия по възлагане на дейности за планиране, управление и прилагане на електронното управление – 243 от всички 539 отчетли се структури, което е около 45% от администрациите. Процесът на планиране, управление и прилагане на електронното управление не е възложен в 72% от отчетлите се 132 специализирани териториални администрации, докато във всички администрации на държавни комисии процесът е възложен.

Сто осемдесет и три (183) от административните структури (около 1/3 от всички отчетли се администрации) са заявили, че дейността е възложена на главния секретар или секретаря на съответната администрация. В 40 администрации директорът на дирекция отговаря за изпълнението на тази дейност, в 19 администрации отговорник е началникът на отдел, а в други 12 дейността е поета от политическия кабинет. 42 администрации са посочили, че дейността е възложена на друга фигура/и – експерт, специалист, заместник-директор, кмет, заместник-кмет и др. В процентно отношение резултатите изглеждат така:

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика IV-1: Възлагане процеса на планиране, управление и прилагане на електронното управление, йерархично ниво

IV.1.2. Осигуряване на необходимия административен капацитет за работа по електронното управление

Въвеждането и развитието на ЕУ изисква достатъчен брой квалифицирани служители, отговарящи за разработването, управлението, координирането и мониторинга на програми и софтуерни проекти в областта на информационните технологии и електронното управление.

През 2015 г. 230 администрации (42.7%) от общо 539 отчетли се в ИИСДА отговарят, че не е осигурен необходимият капацитет за работа по електронното управление – 51 (49.5%) от структурите в ЦА (включително структурите на отчет пред Народното събрание) и 179 (41.1%) от структурите в ТА.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика IV-2: Осигуреност с административен капацитет за е-управление, брой администрации

Според обобщената информация причините, поради които не е осигурен необходимият административен капацитет за работа по електронното управление са:

- липса или недостатъчен финансов ресурс;
- липса или недостатъчно щатни бройки за тази дейност;
- текучество на ИТ специалисти поради ниското заплащане; недостиг на обучени кадри;
- липса или недостатъчно обучение във връзка с въвеждането на електронно управление;
- липса на технологична възможност и др.

IV.1.3. Ясно дефинирани роли, права и задължения на екипите, ангажирани с електронното управление

От 539 отчетли се административни структури, 338 (62.7%) са заявили, че нямат екип, ангажиран с електронното управление. 171 администрации имат екип с ясно дефинирани роли, права и задължения на екипа, а в 30 администрации липсва ясна дефиниция, като посочените причини са:

- администрацията е в процес на дефиниране на задължения;
- липса на яснота по отношение на реализиране на електронното управление;
- начален етап на въвеждане на електронно управление;
- липса или недостиг на човешки и/или финансов ресурс;
- липса на утвърдена секторна политика и др.

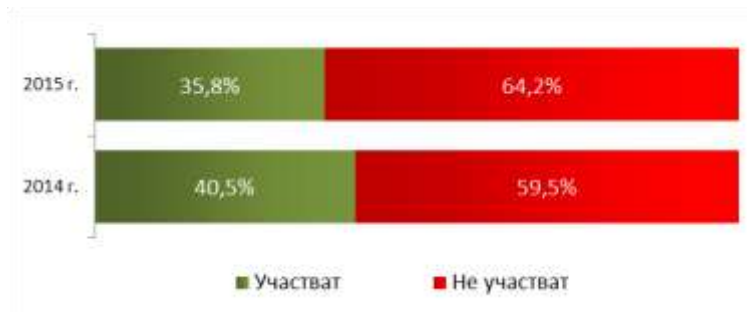

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика IV-3: Роли, права и задължения на екипите, ангажирани с електронното управление

Сто деветдесет и три (193) административни структури (35.8% от всички отчетли се администрации) са заявили, че в обсъждането на въпроси, свързани с електронното управление, участие вземат външни експерти и неправителствени организации. Останалите 346 администрации (64.2%) не използват външни консултации, като са посочили следните причини за това:

- не е възникнала необходимост към момента;
- липса на интерес от страна на външни експерти;
- липса или недостатъчни финансови средства;
- не е въведено е-управление/не са обсъждани въпроси за електронното управление и др.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

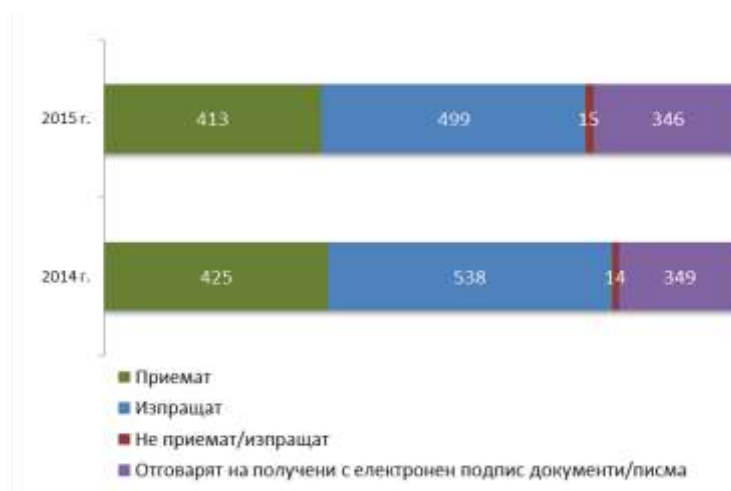
Графика IV-4: Участие на НПО и външни експерти при обсъждане на въпроси за електронното управление

IV.1.4. Приемане/изпращане на електронно подписани документи

Само 14 от общо 539 отчели се администрации са заявили, че не работят с електронно подписани документи. Това са: Антидопингов център, Национална агенция за оценяване и акредитация, Централен регистър на особените залози, Националния съвет по цени и реимбурсиране на лекарствените продукти и на неговата администрация, общински администрации – Айтос, Самоков и Хаджидимово, райони Източен и Северен на община Пловдив, Регионален инспекторат по образованието – Хасково, Дирекция природен парк "Златни пясъци", областни дирекции "Земеделие" – Бургас и Кърджали, Регионална инспекция по околна среда и водите – Русе. Посочените причини, поради които тези администрации все още не са предприели действия за работа с електронно подписани документи са:

- липсва информационна система за приемане/изпращане на електронно подписани документи;
- информационната система не притежава възможност за работа с електронно подписани документи;
- не е необходимо приемане и изпращане на електронно подписани документи;
- не е въведено електронно управление.

Четиристотин деветдесет и девет (499) администрации са заявили, че изпращат електронно подписани документи, 413 – приемат електронно подписани документи и 346 – отговарят на получени с електронен подпис документи/писма.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика IV-5: Администрации, работещи с електронно подписани документи, брой

IV.1.5. Ресурси за развитие на ИТ сектора, в изпълнение на Закона за електронно управление

Обобщените данни за 2015 г. показват, че необходимостта от ресурси за развитие на ИТ сектора, във връзка с изпълнение на Закона за електронно управление, се запазва почти същата като през 2014 г. Отново най-голяма е нуждата от обучение на ИТ специалисти (посочена е от 388 администрации или 72% от отчетите се администрации), следва необходимостта от хардуер (посочена от 306 администрации), от софтуер (посочена от 281 администрации) и човешки ресурси (посочена от 224 администрации).

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика IV-6: Необходими ресурси за развитие на ИТ сектора

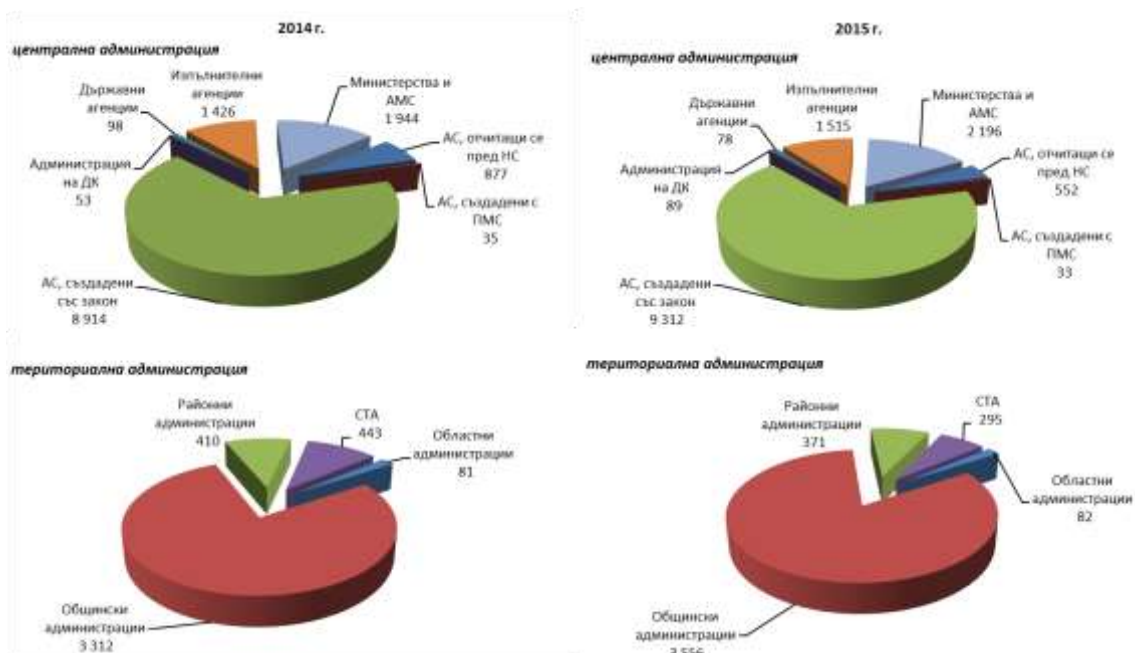
IV.1.6. Наличие на цифрови сертификати за електронен подпис

През 2015 г. в отчетите се административни структури са налични общо 18 079 цифрови сертификати за електронен подпис.

Според обобщените данни централната администрация притежава 13 775 цифрови сертификати, а териториалната администрация – 4 304 цифрови сертификати, от които 3 556 – в общинските администрации.

Администрациите с най-голям брой издадени цифрови сертификати са: Национална агенция за приходите (5 748), Агенция "Митници" (3 140), Министерство на финансите (442), Агенция по вписванията (418), Министерство на външните работи (400).

В графиката по-долу са представени данните за наличие на цифрови сертификати по типове администрации за 2015 г.

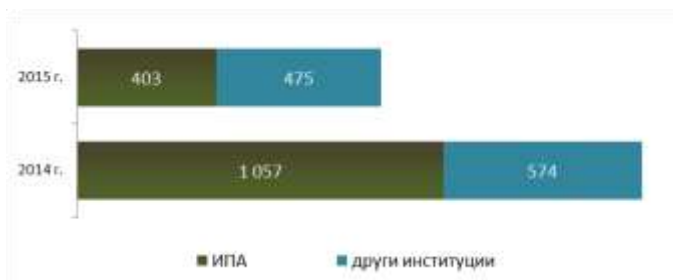
Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика IV-7: Издадени цифрови сертификати

IV.1.7. Обучения по електронно управление

През 2015 г. значително намалява броят на служителите, преминали обучение по електронно управление в Института по публична администрация, в сравнение с предходната година. Според данните, съдържащи се в ИИСДА, обученията по електронно управление са преминали общо 878 служители от държавната администрация. От тях 403 служители са обучени в ИПА, 473 служители са преминали обученията в други български организации, а 2-ма – в чуждестранни организации. По-голяма част от дадените оценки на обученията са много добри и отлични.

От всички 539 административни структури 437 отговарят, че нямат служители, преминали обучение по електронно управление през отчетната година.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика IV-8: Служители, преминали обучение по е-управление, брой

През 2015 г. Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията осъществи най-мощното обучение на служителите, които отговарят за системите за електронно управление в централната администрация. По проект „Повишаване квалификацията на служителите от администрацията на централно ниво чрез усъвършенстване на знанията и практическите им умения за управление на софтуерни ИТ проекти в съответствие със съвременните методологии“ 359 служители на централната администрация са придобили знания и умения, необходими за прехода към цифрова администрация и електронни услуги.

IV.1.8. Удостоверени административни информационни системи за съответствие с изискванията за оперативна съвместимост и информационна сигурност

На основание чл. 56 от Закона за електронно управление информационните системи, които администрациите използват, трябва да са удостоверени за съответствие с изискванията на този закон за оперативна съвместимост и информационна сигурност.

Съответствието на внедряваните от административните органи информационни системи с установените нормативни изисквания за оперативна съвместимост и информационна сигурност се удостоверява от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията, въз основа на подадена от заинтересувано лице, доставящо или разработващо информационната система, справка-декларация за извършени проверки по сценарии и приложен протокол с резултатите от тях.

Методиката за извършване на оценката за съответствие и начинът на удостоверяване съответствието се определят с Наредбата за общите изисквания за оперативна съвместимост и информационна сигурност (НОИОСИС).

НОИОСИС предвижда:

- удостоверяване на съответствието на административни информационни системи съгласно чл. 4 и следващите от Наредбата за вътрешния оборот на електронни документи и документи на хартиен носител в администрациите;
- удостоверяване на съответствието на специализирани информационни системи, осигуряващи изцяло или частично функциите на административна информационна система, когато създават и/или издават, и/или приемат, и/или регистрират, и/или съхраняват електронни документи, регламентирани в Наредбата за вътрешния оборот на електронни документи и документи на хартиен носител в администрациите.

Според обобщените данни в ИИСДА за 2015 г., административните информационни системи на 288 администрации (53.4%) са удостоверени/сертифицирани в съответствие с изискванията на Глава 6 от Наредбата за общите изисквания за оперативна съвместимост и информационна сигурност. Само 12.1% от администрациите са отчетели, че техните АИС са в процес на удостоверяване, а останалите 34.5% използват АИС, които не са удостоверени.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

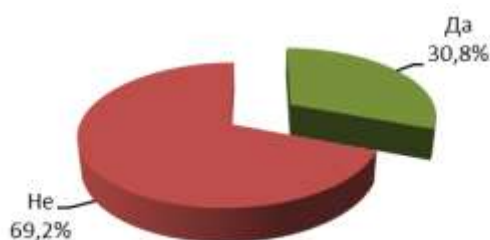
Графика IV-9: Удостоверени административни информационни системи, брой администрации

IV.2. Информационна сигурност

IV.2.1. План за действие при непредвидени ситуации, свързани с информационна сигурност

Според чл. 48 от Наредбата за общите изисквания за оперативна съвместимост и информационна сигурност, ръководителите на администрациите е необходимо да утвърдят план за действие при инциденти, свързани с мрежовата и информационната сигурност на използваните от тях информационни системи, с цел осигуряване непрекъсваемост на дейността на съответната администрация.

От общо 539 отчетли се администрации, 166 са потвърдили наличието на план за действие при непредвидени ситуации, свързани с информационна сигурност. От тях 42 (40.8%) от структурите на ЦА и 124 (28.4%) от структурите на ТА. Останалите 373 административни структури са отчетли липса на такъв план.

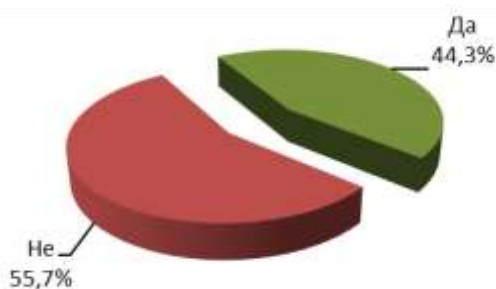
Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика IV-10: План за действие при непредвидени ситуации, свързани с информационна сигурност, 2015 г.

IV.2.2. Служители, отговарящи за информационната сигурност

Според информацията в ИИСДА, в 239 административни структури (44.3% от отчетлите се администрации) има служител, който да отговаря за информационната сигурност съгласно чл. 28 от Наредбата за общите изисквания за оперативна съвместимост и информационна сигурност.

В останалите 300 структури на държавната администрация изискванията на чл. 28 все още не са спазени.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

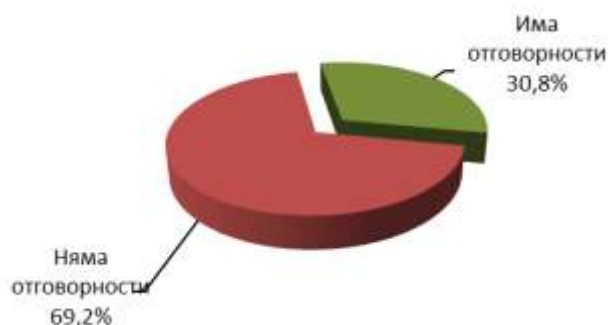
Графика IV-11: Служители, отговарящи за информационната сигурност, 2015 г.

По данни, събрани в ИА ЕСМИС (govCERT.bg), в над 80% от административните структури на централната администрация са определени служители, отговарящи за информационната сигурност, а на общинско ниво – над 70%.

IV.2.3. Отговорности, свързани с информационната сигурност

166 администрации са заявили, че имат отговорности по силата на административен акт и/или друг документ, свързани с информационната сигурност. Според отговорите такива административни актове или документи са:

- Закон за защита на личните данни;
- Закон за защита на класифицираната информация;
- Закон за електронното управление;
- Наредба за общите изисквания за оперативна съвместимост и информационна сигурност;
- утвърдени процедури в Система за управление на информационната сигурност;
- вътрешни нормативни актове;
- устройствен правилник и др.

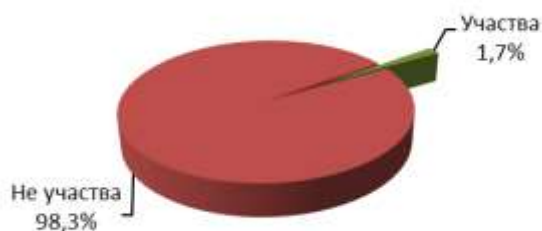

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика IV-12: Отговорности, свързани с информационната сигурност, 2015 г.

IV.2.4. Участие в международни групи и организации, работещи в областта на информационната сигурност

Само 9 от отчетите се администрации са участвали чрез свои представители в международни групи и организации, работещи в областта на информационната сигурност. Това са: Институт по отбрана "Професор Цветан Лазаров", Държавна комисия по хазарта, Национална агенция за приходите, Патентно ведомство, Изпълнителна агенция "Електронни съобщителни мрежи и информационни системи", Министерство на външните работи, Министерство на отбраната, Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията и Комисия за защита на личните данни.

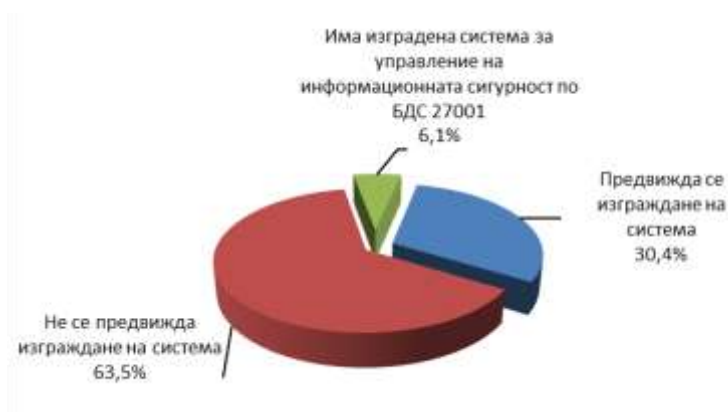
Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика IV-13: Участие в международни групи и организации, работещи в областта на информационната сигурност, брой администрации, 2015 г.

IV.2.5. Система за управление на информационната сигурност по БДС 27001

Съгласно чл. 26 и чл.27 от Наредбата за общите изисквания за оперативна съвместимост и информационна сигурност ръководителите на администрациите е необходимо да разработят и утвърдят вътрешни правила за мрежовата и информационната сигурност на техните информационни системи и за видовете информационен обмен, който се извършва между тях и да осигурят сертификацията им като Система за управление на информационната сигурност по ISO 27001:2005 от оправомощена за това организация.

Само 33 от всички отчетли се администрации са посочили, че имат изградена система за управление на информационната сигурност по БДС 27001. Сто шестдесет и четири (164) административни структури са предвидили изграждането на такава система, а останалите 342 не са планирали такава дейност.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика IV-14: Наличие на система за управление на информационната сигурност по БДС 27001, брой администрации, 2015 г.

Информацията, свързана с предоставяне на електронни административни услуги, инфраструктурата за тяхното реализиране и проекти за въвеждане на електронното управление, е представена в раздел III. Административно обслужване и регулиране.

В Административния регистър, секция „Информация“/„Годишни отчети“ на адрес http://iisda.government.bg/annual_reports са публикувани справки с информация, попълнена от администрациите за годишния доклад за 2015 г.

V. Информационно-комуникационна безопасност

Изграждането на електронното управление е тясно свързано с техническото осигуряване на администрациите, с цел създаване на предпоставки за внедряване на модерни информационни и комуникационни системи и технологии във вътрешно-административните процеси и процесите при обслужване на гражданите и бизнеса.

V.1. Безопасност с хардуер и софтуер

В края на 2015 г. администрацията **разполага със 124 156 броя компютри**, от които **16 896 преносими** и **107 260 настолни**. При 32 bit операционни системи остава водеща ролята на компютрите с процесорна честота над 2 GHz (32.07%), а компютрите с процесорна честота по-малка от 2 GHz са 23.10%. Данните показват, че има увеличение и на компютрите с 64 bit адресна свързаност, които вече са 41.14% и представляват водещата конфигурация за компютрите на държавната администрация. Незначителен е делът на компютрите с друга процесорна честота – 3.70%.

Общият брой на сървърите е 5 484, което представлява намаление с 4% спрямо предходната година.

Общият брой на принтерите е 52 171, което представлява увеличение с 34% спрямо предходната година.

В изпълнение на Договор № МС-73/29.06.2015 г. за продължаване на софтуерната осигуровка на програмни продукти на Майкрософт с придобит лиценз за безсрочно право на ползване за нуждите на държавната администрация с покритие до 31.12.2017 г., разпределението на лицензите е:

- 95 954 лиценза за операционна система Windows, както следва:
 - Windows 10 Enterprise - 21 331 бр.
 - Windows 10 Professional - 7 706 бр.
 - Windows 7 Professional/Enterprise (32 bit и 64 bit) - 41 546 бр.
 - Windows 8 Professional/Enterprise - 1 874 бр.
 - Windows 8.1 Professional/Enterprise - 10 606 бр.
 - Windows Vista Business/Enterprise(32 bit и 64 bit) – 228 бр.
 - Windows XP Professional (32 bit) - 11 552 бр.
 - Windows XP Professional (64 bit) - 1 111 бр.
- 95 954 лиценза за Microsoft Office, както следва:
 - Office 2003 Professional - 9 771 бр.
 - Office 2007 Professional Plus/Enterprise - 7 624 бр.
 - Office Professional Plus 2010 - 50 504 бр.
 - Office Professional Plus 2013 - 13 733 бр.
 - Office Professional Plus 2016 - 13 647 бр.
 - Office XP Suites – 675 бр.

По отношение на използвания антивирусен софтуер има инсталирани 84 073 програми на персонални компютри и 3 646 на сървъри.

Все още е налице тенденцията компютрите от висок клас да са съсредоточени в ЦА, независимо от факта, че основният доставчик на административни услуги са общинските администрации.

Трябва да се отбележи, че всички администрации в страната вече разполагат с изградена локална мрежа. Това е добър знак и предпоставка за внедряване на ИКТ в процеса на работа и осъществяването на електронен обмен.

Данните от доклада показват, че към края на 2015 г. предоставените от държавната администрация електронни услуги (е-услуги) са разпределени както следва:

- 86 312 е-услуги от вида „Информация“ – предоставяне на онлайн информация за административни услуги – начини и места на заявяване на услугите, срокове и такси. Териториалната администрация предоставя най-голям брой от този вид е-услуги – 85 692;
- 20 760 е-услуги от вида „Едностранны комуникация“ – информация съгласно дефиницията за първи род и предоставяне на онлайн достъп до шаблони на електронни формуляри. Най-голям брой от този вид е-услуги предоставя териториалната администрация – 19 906;
- 4 670 е-услуги от вида „Двустранна комуникация“ – заявяване и получаване на услуги изцяло по електронен път, включително електронно подаване на данни и документи и/или електронна обработка на формуляри (електронни форми) и електронна персонална идентификация на потребителите. По-голям брой от този вид е-услуги са предоставени от централната администрация – 3 344;

- 5068 е-услуги от вида „Извършване на сделки и/или трансакции по услуги от трети род включващи онлайн разплащане и доставка“. Най-голям брой от този вид е-услуги са предоставени от териториалната администрация – 4 856.

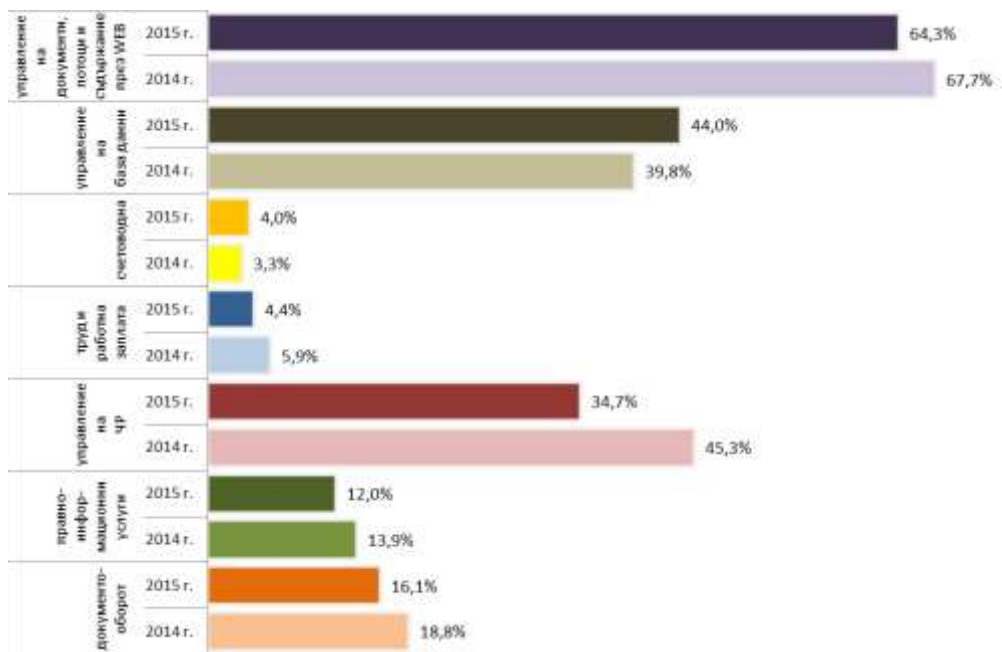
Някои услуги се предоставят в повече от една администрация. Такива е-услуги са броени на база предоставяне, а не на база вид на е-услугата.

Модерните концепции за реализиране и предоставяне на е-услуги налагат създаването на системи за управление, базирани на интегриран подход. Към момента такъв инструментариум се разработва и се създава необходимата административна рамка за използването му. Ключови фактори за управление на внедряването и предоставянето на е-услуги са изготвянето на референтни модели за стандартизирано развитие и въвеждането на системи за наблюдение и управление на данни и съдържание.

Преобладаващата част от административните структури (63.99%) посочват, че към края на 2015 г. техни служители използват в работата си устройства за достъп до Интернет различни от компютър и лаптоп. Общият брой на тези устройства е 12 034, разпределени както следва: мобилен телефон – 6 066 бр. (50.41%), смартфони – 3 012 бр. (25.03%) и таблет – 2 956 бр. (24.56%). В централната администрация броят на използваните устройства за достъп до Интернет е по-голям – 6 639, в сравнение с териториалната администрация – 5 021 броя към края на 2015 г.

Използването на посочените информационни системи се смята, че трябва да е практика за всички административни структури, затова предмет на анализ са отрицателните отговори:

- 16.13% от администрациите **нямат система за документооборот**;
- 11.95% от администрациите **нямат система за правно-информационни услуги**;
- 34.72% от администрациите **не са въвели система за управление на човешките ресурси**;
- 4.36% от администрациите **нямат система за труд и работна заплата**;
- 3.98% от администрациите **нямат счетоводна система**;
- 44.02% от администрациите **нямат система за управление на база данни**;
- 64.33% от администрациите **нямат системи за управление на документи, потоци и съдържание през WEB**.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика V-1. Администрации, които нямат системи за управление, %

Причина за промените в броя на администрациите, неизползващи или неразполагащи с различни типове информационни системи, е продължилото и през 2015 г. реструктуриране. В този смисъл процентното увеличение в неизползването или неналичието им може да бъде компенсирано от други въведени системи, както и от предстоящи за въвеждане общи за цялата администрация системи, като например системи за електронен обмен на документи в администрацията. Процесът на обединяване на системите за документооборота стартира успешно през 2012 г. и продължи през 2015 г. с включване на допълнителни администрации.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

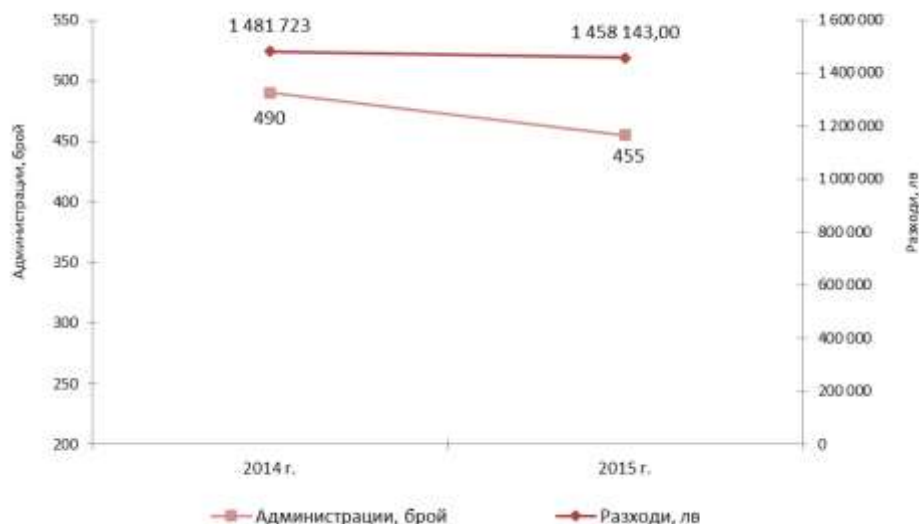
Графика V-2: Процесорна честота на компютрите в администрацията

V.2. Комуникационна обезпеченост на държавната администрация

Администрациите от всички нива, които имат изградени различни типове локални мрежи са 646 на брой, като само 19 са отговорили отрицателно.

Единната електронна съобщителна мрежа на държавната администрация и за нуждите на националната сигурност (ЕЕСМДАННС) обедини през 2012 г. Национална мрежа на държавната администрация (НМДА) – изградена, поддържана и управлявана от администрацията на Министерския съвет и Електронно съобщителна мрежа (ЕСМ) – поддържана и управлявана от Изпълнителна агенция електронни съобщителни мрежи и информационни системи (ИАЕСМИС). ЕЕСМДАННС предлага на потребителите си безплатно съвместими и допълващи се услуги.

Отговорите в ИИСДА за 2015 г. показват, че **84 (15.58%) от администрациите са свързани с ЕЕСМДАННС**, спрямо 86 (14.93%) през 2014 г., а **455 (84.42%) не са свързани** към нея, спрямо 490 (85.07%) през 2014 г. и **ползват алтернативни доставчици на интернет**. Обобщените данни сочат, че за алтернативен интернет са направени разходи от 1 458 143 лв. Може да бъде отчетено, че разходите на администрациите, ползващи алтернативен доставчик на интернет са намалели на годишна база (1 481 723.48 лв. за 2014 г.). Това доказва разходната ефективност на подхода за използване на единна мрежа за достъп до интернет и възможното бъдещо намаляване на разходите на администрациите след присъединяването им към ЕЕСМДАННС.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика V-3: Алтернативни на ЕЕСМДА източници на интернет и разходи за тях

Надеждният и сигурен обмен на големи обеми от информация с общонационално значение – данни, текст, документи, глас, видео и други може да се осигури чрез включване на все още отделените съществуващи телекомуникационни мрежи в държавата в единната държавна комуникационна инфраструктура – ЕЕСМДАННС.

Свързването на всички структури в единната държавна комуникационна инфраструктура е основна предпоставка за развитието на е-управление. Това ще доведе не само до съкращаване на допълнителните разходи на администрациите за достъп до интернет, но и до бърз трансфер на данни и ще намали употребата на документи на хартиен носител.

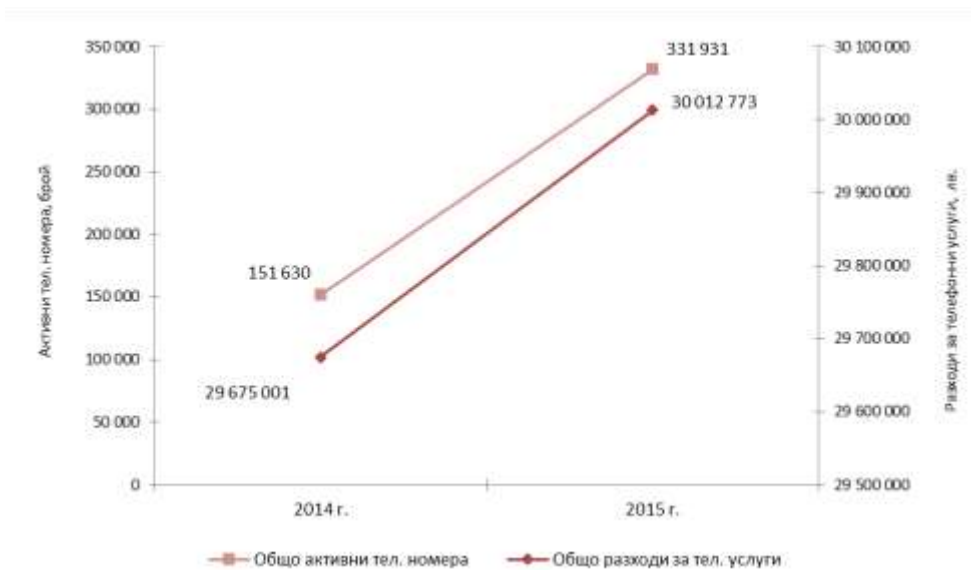
Обобщените данни за използваните телефонни услуги показват, че през 2015 г. в структурите на изпълнителната власт се ползват 331 931 активни телефонни номера, от които:

- 197 838 (59.60%) фиксирани, спрямо 68 790 (45.37%) през 2014 г.;
- 134 093 (40.40%) мобилни, спрямо 82 840 (54.63%) през 2014 г.

Общият разход за тях през 2015 г. възлиза на 30 012 773 лв., като:

- 17 963 899.12 лв. са за фиксирани телефонни номера, спрямо 18 084 670.89 лв. през 2014 г.;
- 12 048 873.48 лв. са за мобилни телефонни номера спрямо 11 590 330.26 лв. през 2014 г.

От получените отговори в ИИСДА е видно, че има тенденция за повишаване на общия брой активни телефонни номера и намаляване на разходите за отделни телефонни услуги на годишната база.

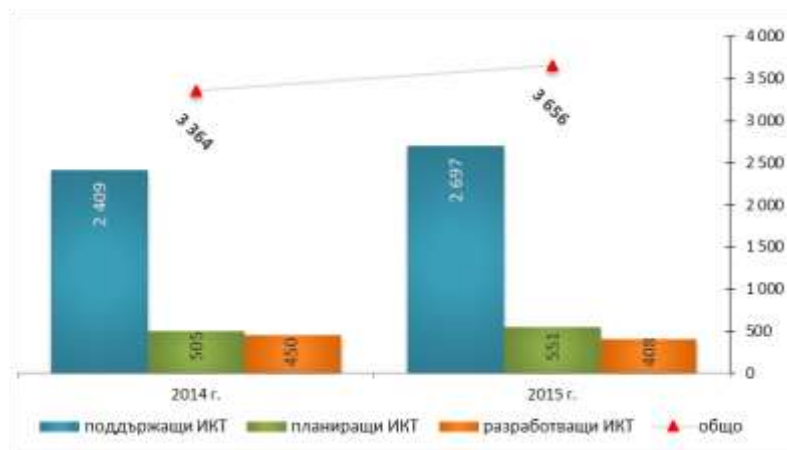
Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика V-4: Активни телефонни номера и разходи за тях

За намаляване на тези разходи е препоръчително въвеждането на услугата VoIP, като това се извърши поетапно.

Ясно определените роли, права и задължения на служителите, отговорни за изпълнение на конкретни мерки, свързани с развитието на е-управлението са важна предпоставка за неговия успех.

Общият брой служители в администрацията, отговарящи за ИКТ през 2015 г. е 3 656. Данните в ИИСДА за 2015 г. показват, че за поддръжка на ИКТ в администрацията отговарят 2 697 служители; за планиране в ИКТ отговарят 551 служители и за разработване на ИКТ – 408. От графиката се вижда, че има леко повишаване в сравнение с 2014 г. на общия брой служители в администрацията, отговарящи за ИКТ.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика V-5: Служители, работещи в областта на ИКТ в администрацията

През 2015 г. се забелязва тенденция към леко намаляване на броя на специализираните звена, занимаващи се с поддръжка и развитие на ИКТ в администрацията. Данните са както следва: специализирани дирекции – 18; специализирани отдели – 34; отделни специалисти – 272; абонаментна поддръжка – 187; нямащи поддръжка – 28. Може да се приеме, че разликите

между 2014 г. и 2015 г. се дължат основно на промяна в структури в държавната и общинската администрации.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика V-6: Звена за развитие на ИКТ, брой

В Административния регистър, секция „Информация"/"Годишни отчети" на адрес http://iisda.government.bg/annual_reports са публикувани справки с информация, попълнена от администрациите за годишния доклад за 2015 г.

VI. Достъп до обществена информация

През отчетната 2015 г. информация по тази част от доклада са попълнили 539 администрации.

VI.1. Организация на достъпа до обществена информация

Четиристотин шестдесет и седем (467) административни структури имат разработени вътрешни правила за работа по Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ).

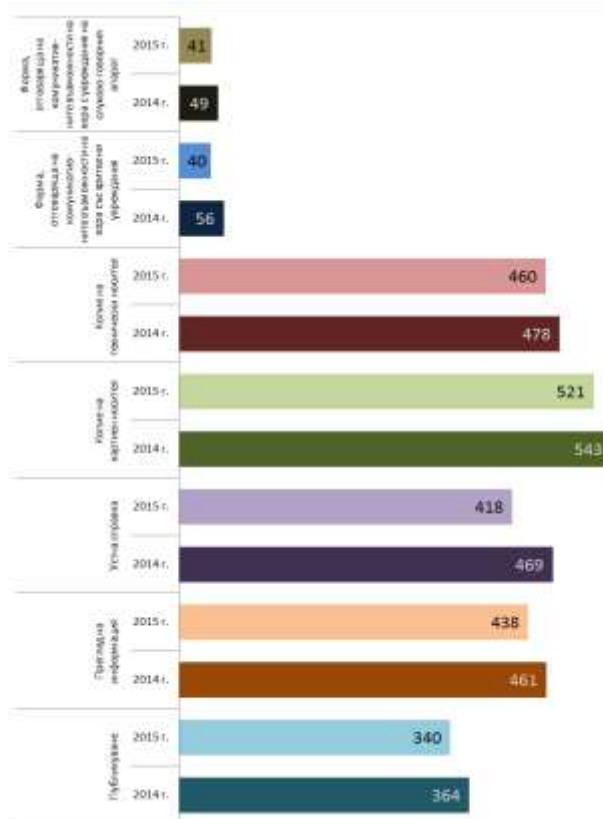
От тях 93 са от централната администрация (ЦА). Това са Администрацията на Министерския съвет, 14 министерства, 4 държавни комисии, 4 държавни агенции, 27 изпълнителни агенции, 21 административни структури създадени със закон, 10 административни структури създадени с ПМС, 12 административни структури, отчитащи се пред НС.

Вътрешни правила за работа по ЗДОИ са разработени и в **374 териториални администрации** (ТА). От тях 28 областни администрации, 207 общински администрации, 24 районни администрации и 115 специализирани ТА, създадени като юридическо лице с нормативен акт.

От структурите в ЦА 10 сочат, че нямат разработени вътрешни правила за ДДОИ. Това са: 2 държавни агенции (Държавна агенция "Архиви" и Държавна агенция за българите в чужбина); 5 структури, създадени със закон и 3 структури, създадени с ПМС.

От ТА не са разработени правила за ДДОИ в общо 62 администрации. От тях 38 общински администрации, 7 районни администрации, 17 специализирани териториални администрации, създадени като юридически лица с нормативен акт.

В 356 административни структури е разработена **разяснителна информация за гражданите** относно упражняването на правото на достъп до информация. От тях: 60 от централната администрация и 296 от териториалната администрация.

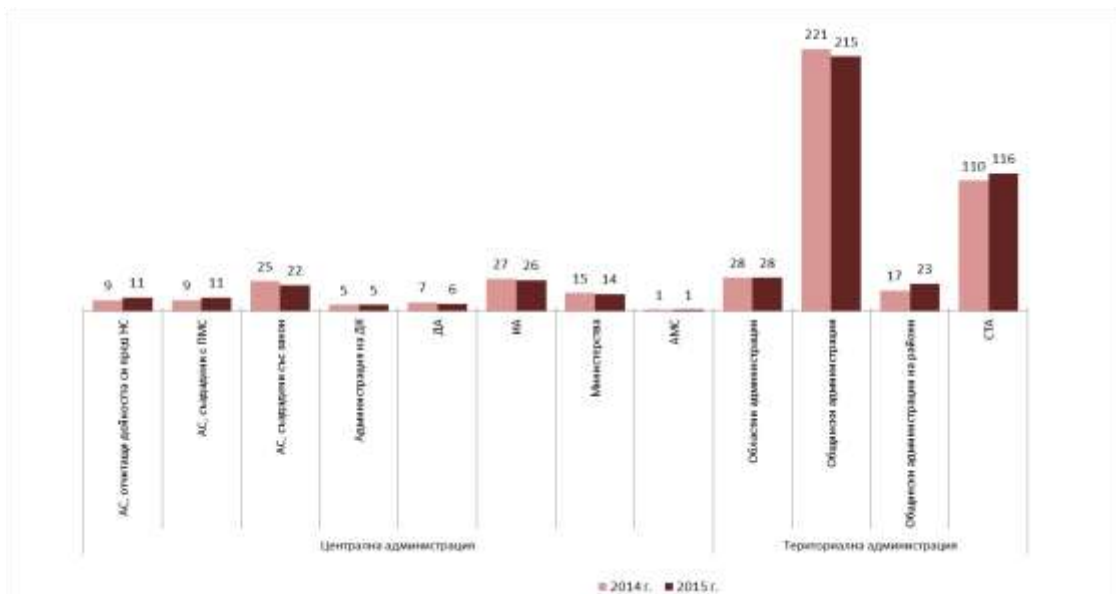

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика VI-1: Форми на предоставяне на ДОО, брой администрации

Съществуването на **електронен регистър по ДОО** е пряко свързано с управлението на деловодните системи на администрациите. От общо 277 администрации, които са организирали електронен регистър на заявленията по ДОО, 66 са в ЦА и 211 в ТА.

През 2015 г. общо 477 администрации приемат заявления за ДОО, подадени по електронен път (е-заявления).

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика VI-2: Приемане на е-заявления за ДОО, брой администрации

Заплащането на разходите за ДОИ от гражданите е организирано по различен начин. Преобладава заплащането „по банков път“ – в 426 администрации.

VI.2. Административен капацитет за осигуряване на достъпа до информация

През отчетната година най-голям брой администрации – 274 са дали отговор, че имат един служител, който да отговаря за ДОИ. Сто седемдесет и една (171) администрации имат повече от един служител, а в 36 администрации има структурирано звено.

Администрациите, които са отговорили, че нямат нито служител, нито звено за осигуряване на достъпа до информация са 58.

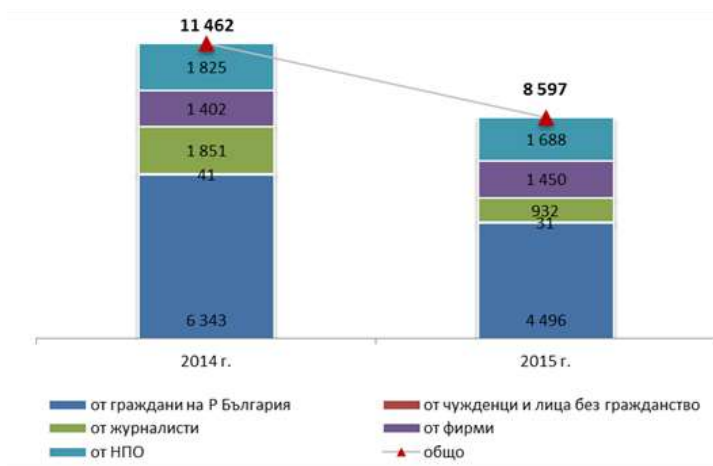
Сто четиридесет и девет (149) администрации са структурирали дейността за ДОИ в звеното, отговарящо за правните дейности; в 138 – деловодството на съответната администрация; в 19 – звеното за връзки с обществеността; в 16– приемната за граждани; в 159 администрации дейността за ДОИ е структурирана в друго звено, например в звеното за административно обслужване, човешки ресурси или в комисия.

По данни от ИИСДА, в 311 структури от ТА и 67 от ЦА, задълженията на служителите по ЗДОИ са включени в длъжностната им характеристика.

Петдесет и пет (55) структури в ЦА и 254 в ТА са обучили служителите си по ЗДОИ за стандартите в тази област.

VI.3. Процедури за разглеждане на искания за достъп до обществена информация

През 2015 г. са **подадени общо 8 597** заявления за достъп до обществена информация. От тях: 4 496 от граждани, 1 688 от неправителствени организации, 1 450 от фирми, 932 от журналисти и 31 от чужденци или лица без гражданство.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика VI-3: Постъпили заявления от субекти на правото на ДОИ

Най-голям брой заявления са постъпили в писмен вид – 6 456, следвани от запитванията по електронен път – 1 886 и устните запитвания – 255.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика VI-4: Постъпили заявления според формата на поискване

Общо 3 883 от подадените заявления са за официална информация. Броят на заявленията за служебна информация е 4 714.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика VI-5: Постъпили заявления за ДОО по вид на информацията

При търсенето на информация през 2015 г. с най-голям брой 3 265 са заявленията за **упражняване на права и законни интереси на граждани**. Следват искане на информация за: отчетност на институцията – 1 433; контролна дейност на администрацията – 1 031; изразходване на публични средства – 588; за процес на вземане на решения – 486; проекти на нормативни актове – 164; предотвратяване или разкриване на корупция или нередности – 144 и други – 1 486.

VI.3.1. Решения и откази за ДОО

През отчетната 2015 г. решенията за предоставяне на ДОО са:

- 5 937 от решенията са за предоставяне на свободен ДОО;
- 455 от решенията са за предоставяне на частичен ДОО;
- 383 са препратени по компетентност;
- 194 от решенията за ДОО са дадени при наличие на надделяващ обществен интерес;
- 970 уведомления за липса на исканата обществена информация са изпратени на заявителя.

Оставени са 140 заявления без разглеждане (ЦА – 49, ТА – 91).

Общият брой на заявленията, получили **отказ** от предоставяне на ДОО е 420.

На 20 от подадените заявления е отказан достъп, тъй като исканата информация е класифицирана информация, представляваща служебна тайна. На 14 от подадените заявления е отказан достъп с мотива, че исканата информация представлява търговска тайна и нейното предоставяне или разпространение би довело до нелоялна конкуренция между търговци. При 108 от подадените заявления достъпът засяга интересите на трето лице (фирма/физическо лице) и няма негово изрично писмено съгласие за предоставяне на исканата обществената информация. На 19 от подадените заявления е отказан достъп на основание, че исканата информация е предоставена на заявителя през предходните 6 месеца, а на 54 от подадените заявления, тъй като служебната обществена информация е свързана с оперативната подготовка на актовете на органите и няма самостоятелно значение (мнения и препоръки, изготвени от или за органа, становища и консултации). На 2 от подадените заявления е отказан достъп на основание, че служебната обществена информация съдържа мнения и позиции във връзка с настоящи или предстоящи преговори, водени от органа или от негово име, както и сведения, свързани с тях и е подготвена от администрациите на съответните органи. Поради други основания са направени още 203 отказа за ДООИ.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика VI-6: Откази за предоставяне на информация, брой

Най-много постъпили заявления за ДООИ по теми на исканата информация са: 3 265 във връзка с упражняване на права или законни интереси, 1 486 от институциите са посочили „други теми“, 1 433 са за отчетност на институцията, 1 031 се отнасят до контрол на дейността на администрацията, 588 за изразходване на публични средства, 164 касаят проектите на нормативни актове и 144 заявления са постъпили с въпроси свързани с предотвратяване или разкриване на корупция или нередности.

През 2015 г. причините за удължаване на срока за предоставяне на ДООИ са следните:

- исканата информация се отнася до трето лице и е необходимо неговото съгласие за предоставянето ѝ – 223 случая;
- уточняване предмета на исканата информация – 214;
- исканата информация е в голямо количество и е необходимо допълнително време за нейната подготовка – 147;
- други причини – 67.

Най-много решения за предоставяне на информация по ДООИ са направени в установения 14 дневен срок – 6 112; в законовия срок след удължаването му – 1 116 броя; веднага са предоставени 494 решения; след срока – 253.

През 2015 г. има 212 отказа на заявителя от предоставената му информация поради факта, че заявителят не се е явил в определения срок (до 30 дни); 25 отказа поради неплатени разходи от заявителя и 32 отказа на заявителя от предоставения му достъп.

През 2015 г. са постъпили общо 176 жалби:

- 62 жалби срещу решения за предоставяне на обществена информация;
- 114 жалби срещу отказ за предоставяне на ДООИ.

При установена незаконосъобразност на решението за отказ за предоставяне на ДООИ, съдът:

- изцяло отменя решението – 41 случая;
- частично отменя решението – 11 случая;
- изменя обжалваното решение – 9 случая;
- иска необходимите доказателства за обжалване на отказ – 12 случая.

През отчетната 2015 година няма регистрирани административни нарушения и наложени наказания на длъжностни лица по ЗДООИ.

В Административния регистър, секция „Информация"/"Годишни отчети" на адрес http://iisda.government.bg/annual_reports са публикувани справки с информация, попълнена от администрациите за годишния доклад за 2015 г.

VII. Установяване на административни нарушения и налагане на административни наказания

VII.1. Нормативна уредба

Общите правила за установяването на административни нарушения и налагането на административни наказания, както и необходимите гаранции за защита правата и законните интереси на гражданите и организациите, са уредени в Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН).

Административното наказание е санкция за неспазване на установения ред на държавното управление. Административнонаказателните производства, приключили с влезли в сила актове за налагане на административни наказания, представляват своеобразно мерило за състоянието на администрацията по отношение на съблюдаването на принципите на законност, отговорност, отчетност и безпристрастност. Предоставената информация показва как и доколко ефективно администрацията е противодействала на закононарушенията в защита на обществен интерес и правата на гражданите и организациите.

VII.2. Органи и администрации с административнонаказателни правомощия и функции

Съгласно чл. 47, ал. 1 от ЗАНН, административни наказания могат да налагат: ръководителите на ведомства и организациите, областните управители и кметовете на общините; длъжностните лица и органите, овластени от съответния закон или указ и др.

През отчетната 2015 г. информация в този раздел от доклада са попълнили 538 административни структури. Четиристотин двадесет и седем (427) обявяват, че имат функции, свързани с установяване на административни нарушения и налагане на административни наказания. От тях:

- 58 са в централната администрация (ЦА);
- 369 са в териториалната администрация (ТА).

Голям брой администрации – 111, са посочили, че нямат функции, свързани с установяване на административни нарушения и налагане на административни наказания. Сред тях са:

- Министерство на образованието и науката с административнонаказателни функции по чл. 48а от Закона за народната просвета, където в ал. 3 се посочва, че актовете се съставят от органите на МОН, а наказателните постановления се издават от министъра на образованието и науката или от упълномощени от него длъжностни лица.
- Почти всички Регионални инспекторати по образование, с изключение на РИО – Велико Търново и РИО – Монтана, с функции по установяване на административни нарушения по чл. 8, ал. 1, т. 21 от Правилника за устройството и дейността на регионалните инспекторати по образованието.
- Областна дирекция „Земеделие“ – Плевен, Русе, Силистра, София област, с административнонаказателни функции по Устройствените правилници на областните дирекции „Земеделие“ във връзка със Закона за пчеларството и Закона за опазване на селскостопанското имущество.
- Двадесет и три (23) общински администрации и 4 общински администрации на райони с административнонаказателни функции по Наредби на общинските съвети за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията, както и по редица специални закони. Сред тези общински администрации са: Столична община, Борино, Гурково, Ивайловград, Доспат, Ихтиман и др.

Тези примери показват, че част от администрациите за пореден път не са подали коректна информация по отношение на функциите, свързани с административнонаказателни производства. Вероятно неправилната преценка на някои администрации е причина да смятат, че неупражняването на тези функции, липсата на установени административни нарушения и съответно на наложени административни наказания означава, че нямат такива правомощия. Друга вероятна причина е неправилното разбиране, че титулярят на правомощията, свързани с установяване на административни нарушения и налагане на административни наказания се освобождава от тях, когато ги възлага на друго лице (чл. 47, ал. 2 от ЗАНН).

Общият брой на административните звена с функции по установяване на административни нарушения и налагане на административни наказания през 2015 г. е 1 334. Броят на длъжностните лица, изрично посочени в нормативен акт е 8 085. Длъжностните лица, определени от ръководителя на ведомството, на които е възложено приложението или контрола по приложението на нормативните актове са 13 676.

VII.3. Административнонаказателна дейност на администрациите

През отчетната 2015 г. се наблюдава значително увеличение на съставените от администрациите актове за установяване на административни нарушения – общо 588 718 акта и издадените наказателни постановления – 500 484. За сравнение през 2014 г. техният брой е бил съответно 363 633 акта и 314 615 наказателни постановления. Броят на образуваните преписки, когато производството е прекратено от съда или прокурора и е изпратено на наказващия орган, е 4 152.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика VII-1: Съставени актове за установяване на административни нарушения и издадени наказателни постановления

Сред администрациите с най-голям брой съставени актове за установяване на административни нарушения и издадени наказателни постановления са:

- Министерство на вътрешните работи – 399 943 акта и 349 736 наказателни постановления;
- Национална агенция по приходите – 50 205 акта и 15 209 наказателни постановления;
- Изпълнителна агенция по горите – 16 810 акта и 11 478 наказателни постановления;
- Национална здравноосигурителна каса – 13 579 акта и 13 178 наказателни постановления;
- Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ – 9 408 акта и 8 805 наказателни постановления.
- Общинска администрация Бургас – 11 896 акта и 11 839 наказателни постановления;
- Общинска администрация Пловдив – 2 264 акта и 1 860 наказателни постановления;
- Регионална дирекция по горите Ловеч – 2 466 акта и 1 756 наказателни постановления;
- Регионална дирекция по горите Кърджали – 1 794 акта и 1 020 наказателни постановления.

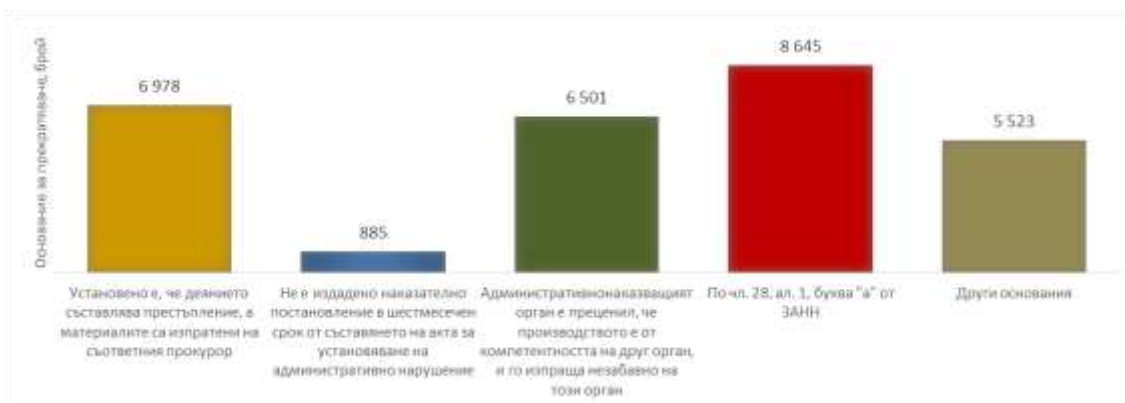
Структурите в централната администрация имат съставени 532 819 акта и издадени 440 074 наказателни постановления, което е значително повече от съставените актове и издадени наказателни постановления от тези в териториалната администрация, съответно 55 899 съставени акта и 60 410 издадени наказателни постановления.

Администрациите, които са посочили, че нямат съставени актове и издадени наказателни постановления през отчетната 2015 г. са: Агенция за хората с увреждания; Агенция по вписванията; Комисия за отнемане на незаконно придобито имущество; областни администрации – Перник, София, Стара Загора; Областна дирекция „Земеделие“ – Видин и др.

От 500 484 издадени наказателни постановления през отчетната година, 29 793 са обжалвани по административен и по съдебен път. Потвърдени са 7 833, а отменени – 7 293. Изменените наказателни постановления са 2 171, а висящи към 31.12.2015 г. са 12 496.

През отчетната 2015 г. се наблюдава леко увеличение на броя на прекратените административнонаказателни производства – 28 532, в сравнение с 2014 г., когато те са били 24 789. Като основания за прекратяване са посочени:

- наказващият орган е преценил, че се касае за маловажност – 8 645 случая;
- установено е, че деянието за което е образувано административнонаказателно производство съставлява престъпление, а материалите са изпратени на съответния прокурор – 6 978 случая;
- административнонаказващият орган е преценил, че производството е от компетентността на друг орган, и го изпраща незабавно на този орган – 6 501 случая;
- прекратени на други основания – 5 523 случая;
- не е издадено наказателно постановление в шестмесечен срок от съставянето на акта за установяване на административно нарушение – 885 случая.

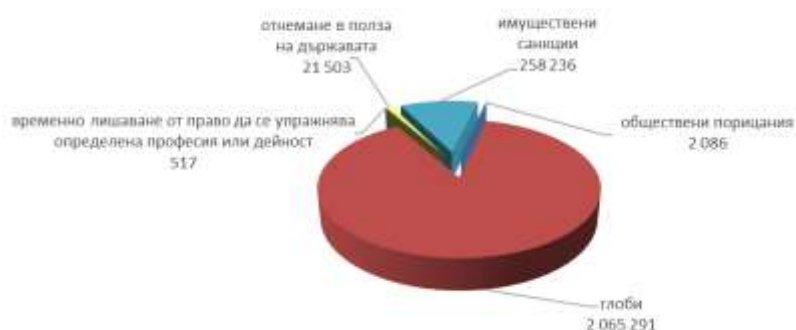
Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика VII-2: Основания за прекратяване на административнонаказателни производства, 2015 г.

Броят на административните наказания, наложени през 2015 г. във връзка с административни нарушения е 4 390 208. От тях административни наказания наложени от ЦА – 3 969 684 и от ТА – 420 524. В сравнение с 2014 г., когато броят им е бил 2 347 633 се отчита значително увеличение, което се дължи на отчетените само от Министерство на вътрешните работи и всички структури от системата на МВР, упражняващи административнонаказателни правомощия по закон, 3 844 254 наложени глоби.

Наложените административни наказания са както следва:

- обществени порицания (съгласно ЗАНН то се изразява в публично порицание на нарушителя пред трудовия колектив, където работи или пред организацията, в която членува) – 4 285 случая;
- глоби (съгласно ЗАНН глобата представлява наказание за извършено административно нарушение и се изразява в заплащане на определена парична сума) – 4 313 297 случая;
- временно лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност – 17 188 случая;
- отнемане в полза на държавата (чл. 20 от ЗАНН) – 11 142 случая;
- имуществени санкции – 44 296 случая.

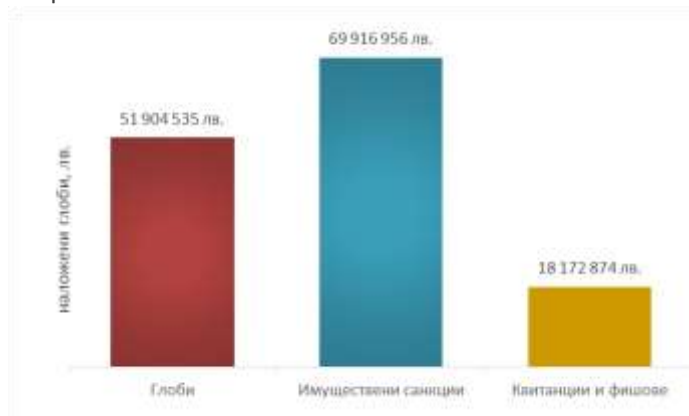

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика VII-3: Видове наложени административни наказания, 2015 г.

Размерът на наложените глоби, имуществени санкции и квитанции и фишове през отчетната 2015 г. е 139 994 365 лв. От тях:

- глоби – 51 904 535 лв.;
- имуществени санкции – 69 916 956 лв.;
- квитанции и фишове – 18 172 874 лв.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика VII-4: Размер на наложените глоби, имуществени санкции и фишове, 2015 г.

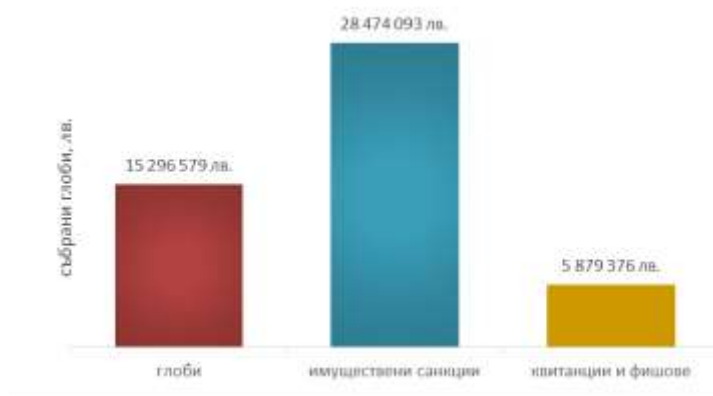
В сравнение с 2014 г., когато общият размер на наложените глоби, имуществени санкции, квитанции и фишове е бил 125 078 830 лв., се отчита покачване.

Разпределението на сумата на наложените глоби съгласно данните показва, че централната администрация има наложени глоби и имуществени санкции в размер на 127 089 356 лв., а териториалната – 12 905 009 лв.

Сред администрациите, наложители на най-голям размер на глоби и имуществени санкции са: Министерство на вътрешните работи – 42 029 279 лв., Агенция „Митници“ – 22 755 411.14 лв., Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ – 12 633 820 лв., Национална агенция по приходите – 11 623 146.54 лв. и Комисия за енергийно и водно регулиране – 6 680 000 лв.

Отчетите показват, че от наложените глоби и имуществени санкции през 2015 г. са събрани 49 650 048 лв. От тях:

- глоби – 15 296 579 лв.;
- имуществени санкции – 28 474 093 лв.;
- квитанции и фишове – 5 879 376 лв.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика VII-5: Размер на събрани глоби, имуществени санкции и фишове, 2015

През 2015 г. събраните глоби и имуществени санкции се разпределят както следва: ЦА – 44 154 557 лв. и ТА – 5 495 491 лв.

Администрациите, събрали най-голям размер глоби, имуществени санкции и квитанции и фишове са както следва: Министерство на вътрешните работи – 10 440 898 лв., Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ – 5 103 846 лв., Комисия за енергийно и водно регулиране – 5 033 042 лв., Национална агенция по приходите – 4 444 660.29 лв. и Агенция „Митници“ – 2 988 361 лв.

В Административния регистър, секция „Информация"/"Годишни отчети" на адрес http://iisda.government.bg/annual_reports са публикувани справки с информация, попълнена от администрациите за годишния доклад за 2015 г.

VIII. Антикорупционни мерки

VIII.1. Стратегическо планиране на превенцията и противодействието на корупцията

Необходимостта от противодействие на проявите на корупция все повече се тълкува като ключов критерий за утвърждаването на демократичните институции и въвеждането на съвременните стандарти за прозрачност и демократичен контрол в управлението на обществото. Антикорупционното законодателство и практика придобиват особено голямо значение в контекста на интеграционните процеси на България в европейското и евроатлантическото пространство.

С Решение № 230 на Министерския съвет от 09.04.2015 г. е приета Национална стратегия за превенция и противодействие на корупцията в Република България 2015-2020 г. Със същото решение, заместник министър-председателят по координация на европейските политики и институционалните въпроси е определен за национален координатор по антикорупционни политики.

Основната цел на стратегията е до 2020 г. България да се превърне в държава, в която дребната корупция е ограничена в значителна степен до средните за Европейския съюз равнища, корупцията по високите етажи не остава безнаказана, антикорупционните институции работят ефективно и имат реален превантивен ефект върху корупционните прояви, а възприятията и опитът на граждани и фирми за нивата на корупцията в България са намалени в значителна степен.

Основните задачи, които си поставя стратегията са: извеждане на приоритетите на държавната политика за превенция и противодействие на корупцията; посочване на конкретни антикорупционни мерки и свързаните с тях държавни политики; очертаване на институционалната система за превенция и противодействие на корупцията; задаване на общи насоки за превенция и противодействие на корупцията, които да намерят отражение в антикорупционните политики в отделните сектори; определяне на механизъм и отговорни институции за прилагане и мониторинг на стратегията.

Основните принципи на държавната политика по превенция и противодействие на корупцията са: върховенство на закона; утвърждаване на принципите на доброто управление, прозрачност и отчетност в работата на администрацията; гарантиране на правата и законните интереси на гражданите; последователност, систематичност и приемственост при провеждане на държавната политика в областта на превенцията и противодействието на корупцията; участие на заинтересованите страни в процеса на вземане на решения. Корупцията има разнообразни прояви форми и е криминализирана чрез различни наказателни състави.

За нуждите на Стратегията корупцията се разглежда в широк смисъл – всяка злоупотреба с власт в частна полза.

VIII.2. Дейност на специализираните структури в изпълнителната власт за противодействие на корупцията

В изпълнение на Национална стратегия за превенция и противодействие на корупцията в Република България 2015-2020 г., с Постановление № 136 от 29.05.2015 г. на Министерския съвет е създаден **Национален съвет по антикорупционни политики** (Националния съвет) като междуведомствен орган със съветателни, координационни и контролни функции по отношение на разработването и изпълнението на политиките в областта на превенцията и противодействието на корупцията.

Председател на Националния съвет е заместник министър-председателят по координация на европейските политики и институционалните въпроси, а заместник-председател е министърът на правосъдието. В състава на съвета участват представител на политическия кабинет на заместник министър-председателя по коалиционна политика и държавна администрация и министър на вътрешните работи, заместник-министър на правосъдието, заместник-министър на вътрешните работи, заместник-министър на икономиката, заместник-министър на финансите, главния инспектор в Инспектората към Висшия съдебен съвет, заместник главен прокурор, заместник-председател на Държавна агенция „Национална сигурност“ и ръководителя на Главния инспекторат.

Съгласно чл. 5 от ПМС № 136 от 2015 г. Националният съвет провежда редовни и извънредни заседания, като редовните се провеждат веднъж на два месеца, а извънредните по предложение на председателя или на трима членове, при наличие на важни обстоятелства.

За участие в заседанията на Националния съвет могат да бъдат канени народни представители, министри, ръководители на други държавни органи, представители на органи на местното самоуправление и местната администрация, на професионални и граждански организации, други длъжностни лица и експерти.

Експертното и техническото осигуряване на Националния съвет се осигурява от Главния инспекторат към Министерския съвет

Към Националния съвет се създава и функционира Граждански съвет, осъществяващ гражданско наблюдение и контрол върху изпълнението на антикорупционните политики, чрез представяне на становища и предложения за повишаване на ефективността им.

Гражданският съвет включва до 9 членове. В случай на повече предложения, участието в Гражданския съвет е на ротационен принцип на всеки 6 месеца. Членове са представители на

неправителствени организации и на бизнеса и независими експерти, които работят активно и имат доказан опит в областта на превенцията и противодействието на корупцията.

В периода юли – октомври 2015 г. от Националния съвет са проведени две редовни заседания (07.08.2015 г. и 30.09.2015 г.), на които са:

- обсъден и приет План за действие по Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията 2015-2020 г.;
- разгледани препоръките за България на ГРЕКО (Групата на държавите, борещи се срещу корупцията);
- обсъден и приет Доклад относно проект на ЗИД на Закона за администрацията във връзка с повишаване на независимостта и ефективността на инспекторатите;
- обсъден План за предотвратяване на корупцията в системата на МВР;
- обсъдена информация за работата на специализираното звено между Прокуратурата, ДАНС и МВР за разследване на престъпления, извършени от лица, заемащи висши държавни длъжности;
- обсъдени действията по изпълнението на Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията в Република България 2015-2020 г. и на Плана към нея.

Информация за дейността на Националния съвет по антикорупционни политики е публикувана на официалната интернет страницата на Съвета (<http://anticorruption.government.bg>). Предвид настъпилите структурни промени, създаването на нов национален антикорупционен орган, определянето на ресорен заместник министър-председател, на национален координатор по антикорупционни политики, предстои цялостна промяна на информационната страница на Националния съвет, в т.ч. и публикуване на информация на английски език.

Центърът за превенция и противодействие на корупцията и организираната престъпност е специализирана административна структура за изпълнение на държавната политика в областта на превенцията и противодействието на корупцията и организираната престъпност. В неговата дейност е предвидено участието както на всички компетентни в тази сфера държавни институции, така и на структури на гражданското общество, съсловни организации, медии, структури на Европейския съюз и други партньорски държави.

Центърът подпомага държавните органи и органите на местното самоуправление при разработването на политиката за превенция и противодействие на корупцията и организираната престъпност и подобряване на взаимодействието и координацията между държавните органи, гражданското общество, медиите и бизнеса.

Във всичките 28 областни администрации са създадени със заповед на съответния областен управител **Областни обществени съвети за превенция и противодействие на корупцията**. Членове на съветите са представители на органите на териториалната изпълнителна власт, неправителствени организации, местния бизнес и регионалните медии. Всеки съвет е приел правила за работа.

Съгласно чл. 46 и чл. 46а от Закона за администрацията на пряко подчинение към министър-председателя, министрите и други първостепенни разпоредители с бюджетни кредити са създадени **инспекторати по Закона за администрацията**.

Инспекторатите анализират ефективността на дейността на администрацията; проверяват спазването на вътрешните правила за организацията на работа в администрацията; извършват проверки по сигнали, молби и жалби срещу незаконни или неправилни действия и бездействия на служители от администрацията; могат да предлагат образуване на дисциплинарни производства при констатирани нарушения на служебните задължения, както и

по Кодекса за поведение на служителите в държавната администрация и на Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси (ЗПУКИ); осъществяват контрол по ЗПУКИ; осъществяват и други функции във връзка с административния контрол, произтичащ от нормативните документи или възложени от органа на изпълнителната власт. Инспекторатите в министерствата осъществяват административен контрол и върху дейността на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити.

На основание чл. 46а от ЗА в администрацията на Министерския съвет е създаден Главен инспекторат, който е на пряко подчинение на министър-председателя. Главният инспекторат координира и подпомага дейността на инспекторатите; разглежда постъпили сигнали за корупция на органи на изпълнителната власт и държавни служители на ръководна длъжност; извършва проверки и информира министър-председателя за резултатите; осъществява контрол по ЗПУКИ, както и други нарушения на служебните задължения.

Взаимодействието на инспекторатите с Главния инспекторат към МС се осъществява въз основа на Методическите указания във връзка с функциите и процедурите за работа на инспекторатите и взаимодействието им със специализираните контролни органи, които имат за задача да подпомогнат инспекторатите при изпълнението на техните функции, с цел повишаване на ефективността от работата им за контрол върху администрацията, към която са създадени.

Формите на взаимодействие се изразяват в следните насоки: извършване на съвместни проверки; изпращане и изготвяне на становища по компетентност; получаване и изпращане на сигнали по компетентност и взаимно уведомяване за решенията по тях, както и в упражняването на последващ контрол.

Комисията за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси (КПУКИ) е специализиран, независим административен орган за установяване на конфликт на интереси и за налагане на административните мерки и наказания, предвидени в Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси.

След приемане на Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси (загл. изм., ДВ, бр. 97 от 2010 г., в сила от 10.12.2010 г.) и промените в Закона за администрацията (чл. 46 и чл. 46а), се създадоха условия за осъществяване на ефективен контрол за предотвратяване и установяване конфликт на интереси и злоупотреба със служебно положение и за усъвършенстване на процедурите във връзка с подадени сигнали за корупция.

VIII.3. Противодействие на проявите на корупция

За 2015 г. 25 администрации обявяват в ИИСДА, че в рамките на административната си структура имат създаден инспекторат по чл. 46, ал. 1 и чл. 46а, ал. 1 от Закона за администрацията, а в 14 администрации са създадени инспекторати по специални закони.

Следва да се отбележи, че в няколко административни структури има създадени инспекторати по Закона за администрацията и по реда на действащите специални закони. Това са: Министерството на външните работи, Министерството на отбраната, Министерството на културата, Министерството на младежта и спорта.

Съгласно промените в чл. 46, ал. 5 от Закона за администрацията (доп., ДВ, бр. 60 от 2015 г.), инспекторатите в министерствата осъществяват административен контрол върху дейността на второстепенните разпоредители с бюджет освен в случаите, когато в закон е определено друго. В 6 администрации, които не се обхващат от контрола на инспекторатите в министерствата, са създадени инспекторати на основание чл. 46, ал. 6 от Закона за администрацията.

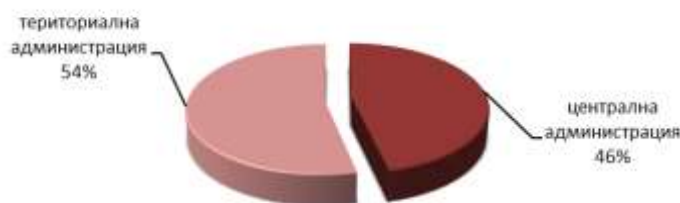
Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика VIII-1: Инспекторати в администрацията, 2015 г.

По данни, подадени от административните структури към 31.12.2015 г. общата численост на служителите в инспекторатите е 868 (реално са заети 789 – 91%). От тях 205 са щатните бройки в инспекторатите създадени по ЗА (реално са заети 185 – 90%) и 663 са щатните длъжности в инспекторатите, създадени по специален закон (реално са заети 604 – 91%).

В административните структури, в които няма изградени инспекторати, контролът се осъществява от звена за вътрешен одит, отдели за вътрешен контрол или от инспектората на съответния първостепенен разпоредител с бюджет.

В инспекторатите от ЦА длъжностите са 395 (реално са заети 356 – 90%), като в инспекторатите, създадени по ЗА длъжностите са 184 (реално са заети 170 – 92%) и в инспекторатите, създадени по специален закон длъжностите са 211 (реално са заети 186 – 88%).

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

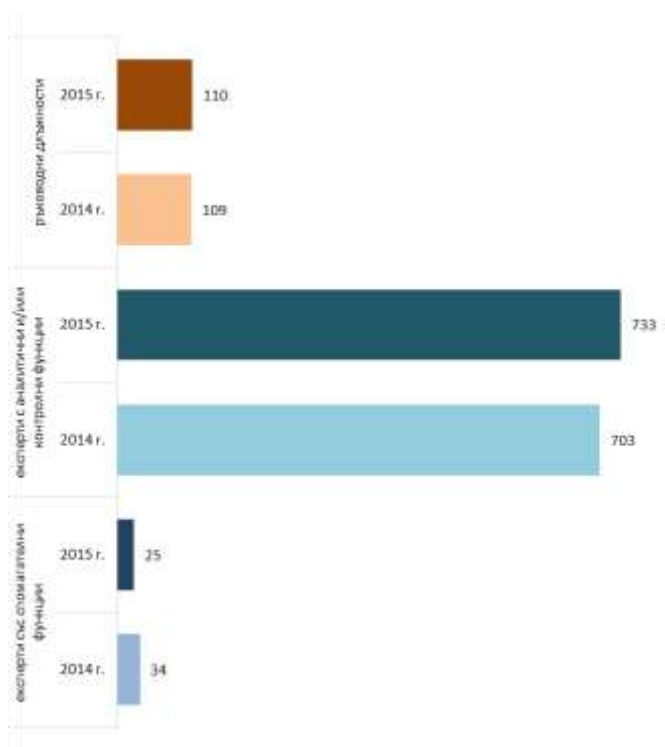
Графика VIII-2: Служители в инспекторатите в централната и в териториалната администрация, 2015 г.

В инспекторатите от ТА длъжностите са 455 (реално са заети 422 – 93%), като в инспекторатите, създадени по ЗА длъжностите са 4 (реално са заети 4 – 100%) и в инспекторатите, създадени по специален закон длъжностите са 451 (реално са заети 418 – 93%). Длъжностите в Столична община, определени за инспектората са 424 (реално са заети 393 – 93%).

Прави впечатление, че за поредна година общините отчитат, че създават инспекторати, независимо че съгласно чл. 46 от Закона за администрацията инспекторати се създават в министерство на пряко подчинение на министъра за осъществяване на административен

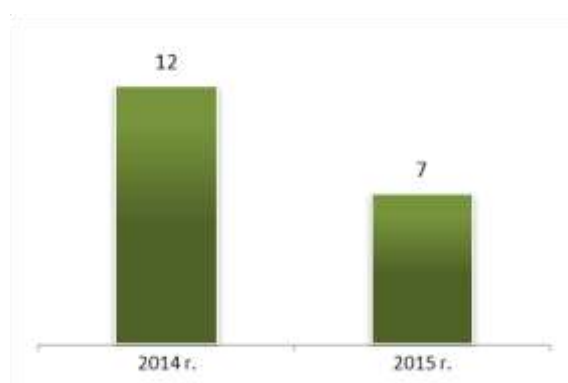
контрол като същият осъществява административен контрол върху дейността на второстепенните разпоредители с бюджет, освен в случаите, когато в закон е определено друго.

Ръководните длъжности в инспекторатите са 110 (реално са заети 98 – 89%), като 32 са длъжностите в инспекторатите, създадени по ЗА (реално са заети 28 – 88%) и 78 са длъжностите в инспекторатите, създадени по специален закон (реалната заетост е 70 – 90%). Експертите с аналитични и/или контролни функции са 733 (реално са заети 666 – 91%), като в инспекторатите, създадени по ЗА длъжностите са 167 (реално са заети 151 – 90%) и 566 са длъжностите в инспекторатите, създадени по специален закон (реално са заети 515 – 91%). Експертите със спомагателни функции са 25 (реално са заети 25), като 6 са длъжностите в инспекторатите, създадени по ЗА (реално са заети 6) и 19 са длъжностите в инспекторатите, създадени по специален закон (100% заети). Данните показват още, че 7 инспектората (19% от инспекторатите) са с щатна численост по-малка или равна на 5.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика VIII-3: Щатни бройки в инспекторатите, 2015 г.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика VIII-4: Инспекторати с щатна численост по-малка или равна на 5, брой, 2015 г.

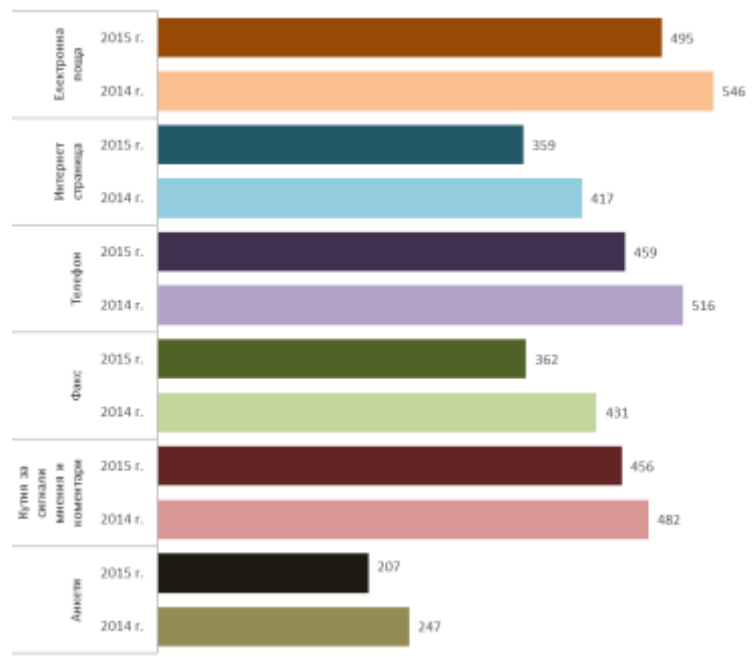
Във връзка с конкретизиране на задачите при извършване на контролната дейност, в преобладаващата част от инспекторатите от централната и териториалната администрация са изработени и утвърдени вътрешни правила за организация на работата им. С тях се утвърждават единни правила, регламентиращи цялостния процес на контролната дейност, уеднаквяват се практиките по прилагането на нормативните изисквания, прилагат се единни критерии за анализ и оценка на ефективността на дейността на администрацията, по-ясно се разграничават задълженията и отговорностите на отделните служители, утвърждават се актуални длъжностни характеристики в съответствие с нормативните изисквания.

От предоставените данни е видно, че в 19 от инспекторатите (15 в ЦА, 1 в ТА и 3 в структури, които се отчитат пред НС) са утвърдени Вътрешни правила за анализ и оценка на ефективността на дейността на администрацията и в 21 от инспекторатите е утвърдена Методика за оценка на корупционния риск (18 в ЦА и 3 в структури, които се отчитат пред НС). Само в 3 административни структури не са утвърдени нито Методика за оценка на корупционния риск, нито Вътрешни правила за анализ и оценка на ефективността на дейността. Това са: Комисията за финансов надзор, общинска администрация Опан и Националната агенция за приходите. Инспекторатът на НАП е създаден с Постановление № 214 на Министерския съвет и структуриран в агенцията от 25.08.2015 г. и към 31.12.2015 г. документите са били в процес на създаване. В Министерството на здравеопазването и Министерството на земеделието и храните не са утвърдени Вътрешни правила за анализ и оценка на ефективността на дейността на администрацията.

През 2015 г. в 107 административни структури са извършени: 64 функционални анализи на администрацията или отделни структурни звена в нея; 28 общи анализи и оценка на ефективността на дейността на администрацията и 46 оценки на корупционния риск на администрацията или отделни структурни звена в нея. Администрациите, които са осъществили проверки за установяване на резултатите в посочените три направления са: Министерството на външните работи; Министерството на здравеопазването; областна администрация Ловеч; Агенция за социално подпомагане; Регионална здравна инспекция – Кюстендил; район Подуяне на Столична община.

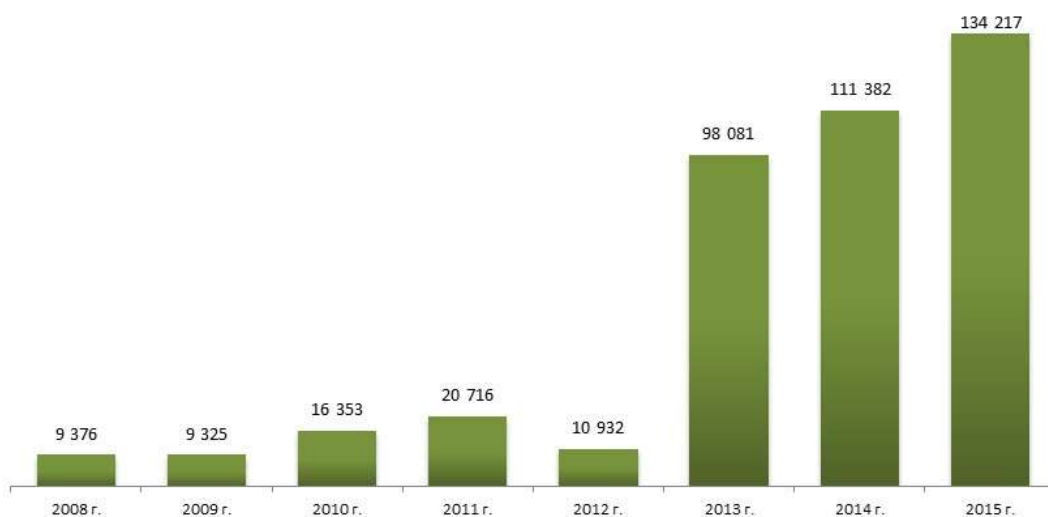
В 15 административни структури има система за публично оповестяване на резултатите от дейността на инспектората или на служителите по чл. 46, ал. 5. Най-широко разпространената форма за оповестяване на резултатите от контролната дейност на инспекторатите е публикуването им на интернет страниците на ведомствата – 10 администрации. В 11 от административните структури резултатите от контролната дейност не се оповестяват публично. От ЦА това са: Министерството на външните работи; Министерството на здравеопазването; Министерството на икономиката; Министерството на младежта и спорта; Министерството на образованието и науката; Министерството на туризма и Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

Администрациите ползват разнообразни механизми за получаване на сигнали. През 2015 г. най-често използвания способ е електронната поща – 495 администрации. На следващо място е по телефона – 459 администрации; 456 администрации използват кутията за сигнали, мнения и коментари; 362 администрации използват факса; 359 администрации са посочили като механизъм за получаване на сигнали за нарушения своите интернет страници; 207 администрации използват анкетата. Само Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“ и 6 от ТА не са въвели механизми за получаване на сигнали за нарушения. От публикуваната информация е установено, че в общинските администрации Доспат, Куклен и Никопол, „Горска семеконтролна станция“ – София, Дирекция „Природен парк „Златни пясъци“ и Лесозащитна станция – Пловдив не са въведени никакви механизми за получаване на сигнали за нарушения.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика VIII-5: Използвани механизми за получаване на сигнали, брой администрации

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика VIII-6: Постъпили сигнали за нарушения в администрацията, общ брой

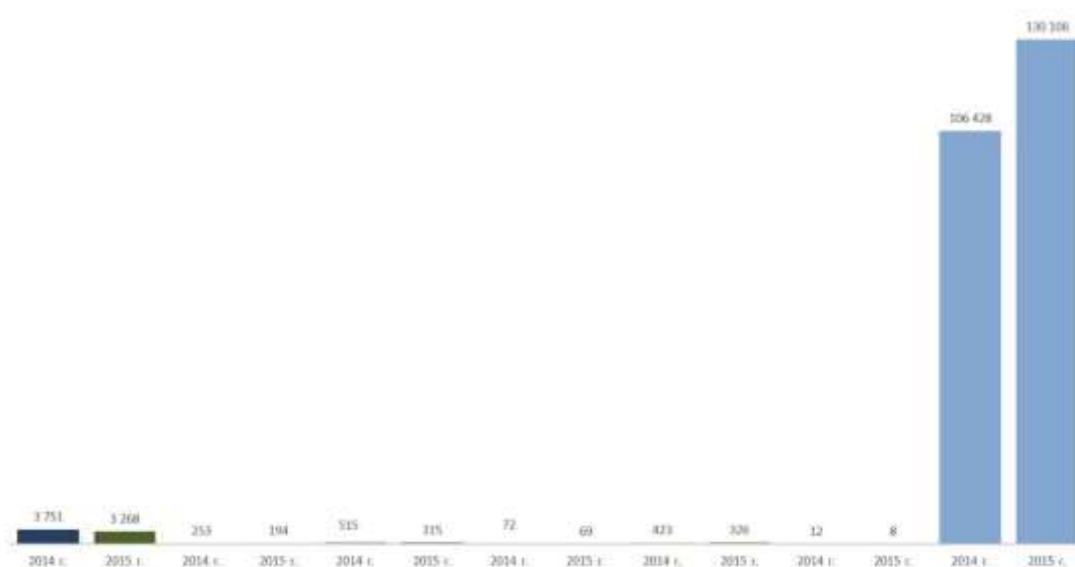
Общият брой постъпили сигнали през 2015 г. е 134 217, което е увеличение с 22 835 в сравнение с 2014 г. Най-голям относителен дял на постъпилите сигнали през 2015 г. е за други нарушения – 130 106 броя, което е близо 97% от всички постъпили сигнали.

Съпоставяйки данните с предходната година се установява, че броят на всички останали сигнали отчитат намаление в сравнение с 2014 г. Сигналите за незаконни или неправомерни действия или бездействия от 3 751 броя през 2014 г. са намалели на 3 268 броя през 2015 г., а за корупция на органи на изпълнителната власт от 14 през 2014 г. – на 8 през 2015 г. Намаляване се наблюдава и при: сигнали, подадени за корупция на държавни служители от 423 през 2014 г. на 326 през 2015 г.; сигнали за нарушаване на вътрешните правила за организация на работата от 253 през 2014 г. на 194 през 2015 г.; сигнали за нарушаване на служебните задължения и Кодекса

за поведение на служителите в държавната администрация от 515 през 2014 г. на 315 през 2015 г.

Най-голям брой сигнали през отчетния период са получени в:

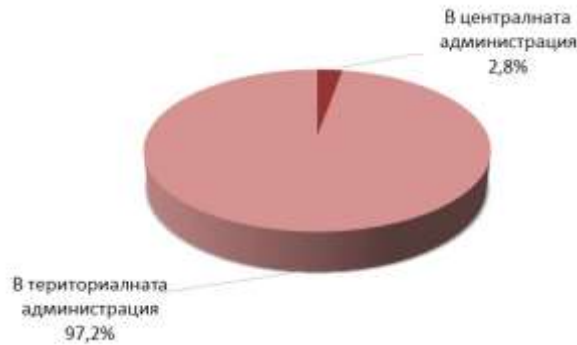
- Столична община – общо 117 213, като сигналите от вида „други“ са 117 171 броя;
- Администрацията на Министерския съвет – общо 5 004, като най-много са отчетените „други“ сигнали – 4 883 броя;
- Министерството на вътрешните работи – 1 977 броя, от които 1 195 са за незаконни или неправилни действия или бездействия, 261 – за корупция на държавни служители, 521 – за други нарушения;
- Министерство на здравеопазването – 1 710 броя, от които 1 709 са за други нарушения и 1 сигнал за корупция на държавен служител;
- Министерството на земеделието и горите – 241 сигнала, от които 240 са за незаконни или неправилни действия или бездействия и 1 за нарушаване на служебните задължения и Кодекса за поведение на служителите в държавната администрация;
- Областна администрация Софийска област – 130 броя, всички сигнали се отнасят за други нарушения;
- Общинска администрация Благоевград – 638 броя, от които 634 са за други нарушения;
- Общинска администрация Видин – общо 337 сигнала, от които 248 са за други нарушения, 83 за незаконни или неправилни действия или бездействия;
- Столична регионална здравна инспекция – общо 1 935 сигнала, всички са за други нарушения;
- Регионална инспекция по околна среда и водите – София – общо 375 сигнала, като 374 са за други нарушения;
- Регионална дирекция по горите – Русе – общо 170 сигнала, всички са за други нарушения.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика VIII-7: Получени сигнали за нарушения в администрацията, видове

При общо 134 217 получени сигнала по 131 155 (97.72%) от тях са извършени проверки.

Източник: Администрацията на Министерския съвет, ИИСДА

Графика VIII-8: Извършени проверки по сигнали, 2015 г.

Най-много проверки по получените сигнали са извършили: Столична община – 117 213, т.е. за всички постъпили сигнали; Администрацията на Министерския съвет – 4 139 или за 83% от всички получени сигнали, Министерство на вътрешните работи – 920 или 46% от получените сигнали. Прави впечатление, че за сигналите, класифицирани като „други“, от министерството не е извършена нито една проверка. В Регионална дирекция по горите – Русе не е проверен нито един от получените общо 170 сигнала, а в общинска администрация Благоевград са извършени проверки по 4 сигнала, което е 0,6% от получените сигнали.

Изпратените преписки на прокуратурата през 2015 г. са общо 2 396 броя, като в т.ч.: за незаконни или неправомерни действия или бездействия – 389; за корупция на държавен служител – 57; за нарушаване на служебните задължения и Кодекса за поведение на служителите в държавната администрация – 6; за корупция на орган на изпълнителна власт – 3; за нарушаване на вътрешните правила за организация на работата – 2 и за допуснати други нарушения – 1 939.

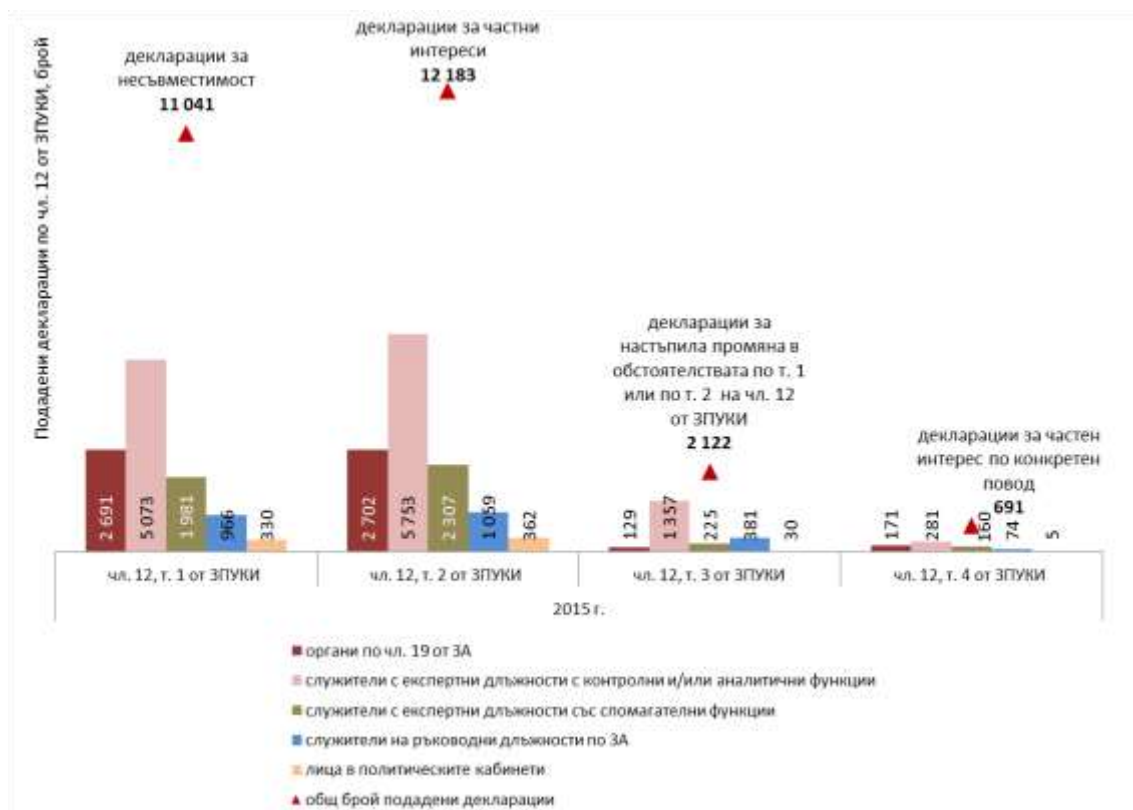
Административните структури, изпратили преписки в прокуратурата са: специализирани териториални администрации – 1 706 преписки (1 075 са изпратени от Регионална дирекция по горите – Ловеч; от Регионална дирекция по горите – Велико Търново – 373 преписки); общински администрации – 213 преписки (185 преписки са изпратени от общинска администрация Благоевград); министерства – 207 преписки (188 преписки са изпратени от МВР); административни структури, отчитащи се пред Народното събрание – 66 преписки, изпратени само от Националния осигурителен институт; областни администрации – 57 преписки (39 преписки са изпратени от областна администрация Варна).

Броят на получените в административните структури сигнали за конфликт на интереси през 2015 г., съгласно публикуваната информация е 69. В Комисията за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси за осъществяване на проверка са изпратени 48 сигнала, което е 70% от получените. Административните структури, които са изпратили сигналите са: Министерството на земеделието и храните – 7 сигнала; Министерството на здравеопазването – 5 сигнала; Министерството на образованието и науката – 2 сигнала; Общинска администрация – Благоевград – 3 сигнала; общински администрации – Костенец и Перущица по 2 сигнала; Българска агенция за безопасност на храните, Националната агенция за приходите и Държавен фонд „Земеделие“ по 2 сигнала.

В изпълнение на разпоредбата на чл. 18, ал. 1 от ЗПУКИ, 504 администрации са създали и поддържат регистър на декларациите по чл. 12 от ЗПУКИ. Все още 35 администрации не поддържат такъв регистър. Не са изпълнили задължението си 3 административни структури, създадени с ПМС; 1 държавна агенция (Държавна агенция на българите в чужбина); 13 общински администрации; 3 общински администрации на райони и 15 специализирани териториални администрации, създадени като юридически лица с нормативен акт. В Комисията за

предотвратяване и установяване на конфликт на интереси не е изпратен нито един сигнал за неизпълнение на изискванията по чл. 18, ал. 1 от ЗПУКИ, съгласно публикуваната информация.

Съгласно публикуваната информация, през 2015 г. в 142 административни структури няма лица, заемащи публични длъжности, които следва да подават декларации по чл. 12 от ЗПУКИ. В останалите администрации от законово задължените лица на посоченото по-горе основание са подадени общо 26 037 декларации.

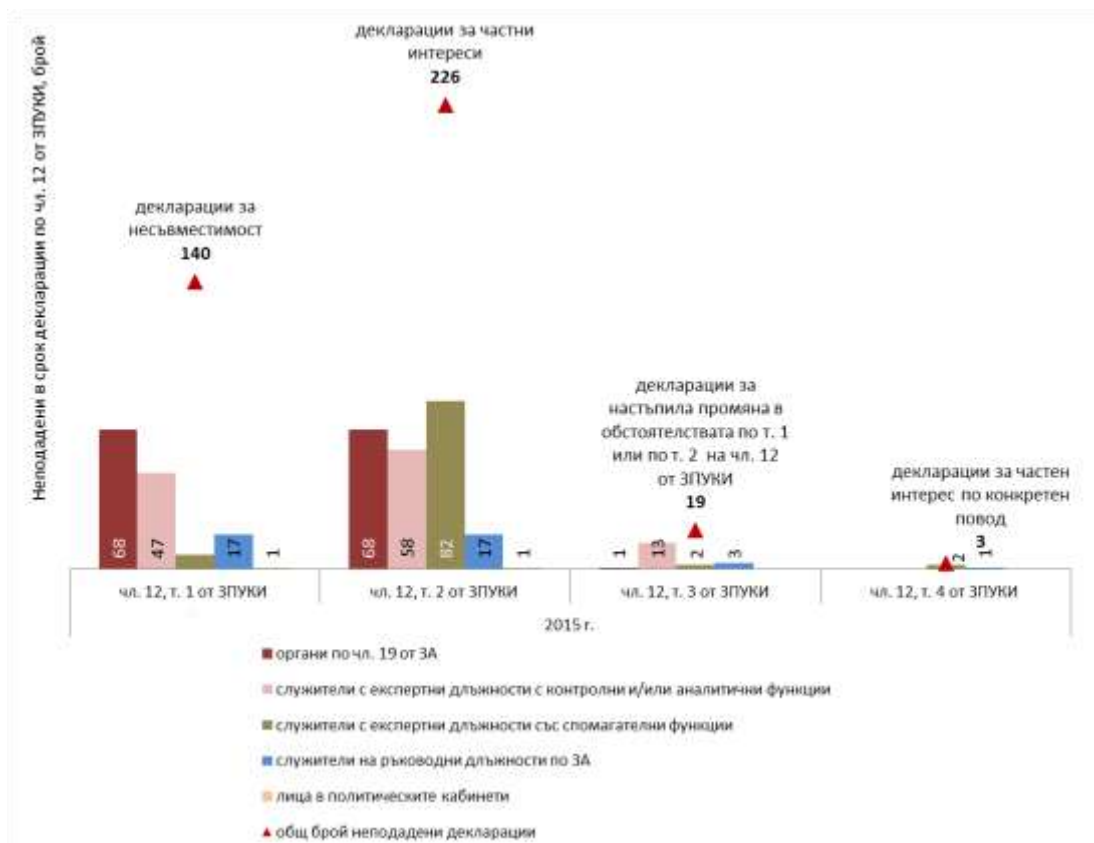

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика VIII-9: Подадени декларации по чл. 12 от ЗПУКИ, 2015 г.

Разпоредбата на чл. 17, ал. 2 от ЗПУКИ относно обявяването на декларациите на интернет страниците на администрациите е изпълнена от 400 администрации. Не са изпълнили изискването 139 администрации – 37 от ЦА и 102 от ТА. Изтъкват се предимно технически причини и това, че длъжностните лица не желаят да бъдат публикувани декларациите, поради различното тълкуване на ЗЗЛД.

През 2015 г., съгласно публикуваната информация, заемащите публични длъжности лица не са подали в законоустановения срок общо 388 декларации по чл. 12 от ЗПУКИ.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика VIII-10: Неподадени в срок декларации по чл. 12 от ЗПУКИ, 2015 г.

Администрациите, в които не се изпълнява законовото задължение и не са подадени декларациите в срока са:

- по чл. 12, т. 1 – 122 лица от ТА (общинските администрации Левски, Мездра и Тунджа, район Аспарухово на община Варна и район Слатина на Столична община, Басейнова дирекция „Черноморски район“, Регионален инспекторат по образованието – София-регион и др.) и 18 лица от ЦА (Държавна агенция за бежанците – 16 декларации);
- по чл. 12, т. 2 – 102 лица от ТА (общинските администрации – Левски, Мездра и Тунджа, Район Аспарухово на община Варна и Район Слатина на Столична община, Басейнова дирекция „Черноморски район“, Регионален инспекторат по образованието – София-регион и др.) и 124 лица от ЦА (Държавна агенция за бежанците – 123 декларации);
- по чл. 12, т. 3 – 3 лица от ТА (Областна дирекция „Земеделие“ – Ловеч и Регионална здравна инспекция – Кюстендил) и 16 лица от ЦА (Министерство на здравеопазването, Държавна агенция "Архиви" и Държавен фонд „Земеделие“);
- по чл. 12, т. 4 – 2 лица от ТА (Регионална здравна инспекция – Кюстендил) и 1 лице от ЦА (Държавен фонд „Земеделие“).

През отчетния период 19 лица, заемащи публични длъжности са отстранени от изпълнение на служебните си задължения, поради наличие на частен интерес по конкретен повод. От тях: органи по чл. 19 от ЗА, техните заместници и членове на колегиални органи – 13 лица (общинска администрация Белово и район Баня на Столична община) и служители с ръководни длъжности по Закона за държавния служител – 6 лица (областна администрация Търговище, общинска администрация Завет, Регионална здравна инспекция – Плевен и Държавен фонд „Земеделие“).

Към 31.12.2015 г. са влезли в сила 22 решения на Комисията за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси. Броят на решенията се отнасят за: 6 решения за лица от Министерство на земеделието и храните; 2 решения за лица от Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“; 2 решения за лица от „Българска агенция за безопасност на храните“ и по 1 решение за лица от Министерство на регионалното развитие и благоустройството, общински администрации – Бяла Слатина, Видин, Ловеч, Перушица, Трявна и Търговище; Областна дирекция „Земеделие“ – Ловеч; Регионална дирекция по горите – Ловеч; Агенция „Митници“; Дирекция за национален строителен контрол и Държавната агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“.

През 2015 г. са освободени 15 лица, заемащи публични длъжности поради установен конфликт на интереси, с влязъл в сила акт на Комисията за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси. Тринадесет от освободените лица, представляват органи по чл. 19 от ЗА, техни заместници или членове на колегиални органи (общинска администрация Луковит – 12 лица и Регионална здравна инспекция Благоевград – 1 лице); едно от освободените лица е служител с експертна длъжност с контролни и/или аналитични функции (общинска администрация Враца), а другото освободено лице е служител с експертна длъжност със спомагателни функции (общинска администрация Луковит).

При установен конфликт на интереси и във връзка с чл. 33, ал. 2 и ал. 3 от Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси, през 2015 г. са влезли в сила 300 съдебни решения, като 298 съдебни решения се отнасят за лица от общинска администрация Дупница; 1 съдебно решение е влязло в сила за лице от общинска администрация Бяла Слатина и 1 съдебно решение се отнася за лице от Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“.

През отчетната година са извършени 265 проверки за анализ и оценка на ефективността на дейността на съответните административни структури, от които 69 проверки са в ЦА и 196 проверки – в ТА. Проверките са извършени в 29 административни структури от ЦА и в 52 териториални администрации. Най-много проверки са извършени в общинските администрации – 164 броя; в министерствата – 29; в специализираните териториални администрации, създадени като юридически лица с нормативен акт са извършени 15 проверки и в административни структури, създадени със закон – 18 проверки.

В резултат на извършените проверки през 2015 г. органите по назначаване или първостепенният разпоредител с бюджет са утвърдили 116 оценки на ефективността на дейността на съответното структурно звено, от които 38 оценки са в ЦА (което е 55% от направените общо 69 проверки в ЦА) и 78 оценки – в ТА (което е 40% от направените общо 196 проверки в ТА).

През отчетната година са извършени 133 проверки за оценка на корупционния риск на съответните административни структури, от които 99 са в ЦА и 34 – в ТА. Най-много проверки са извършени в изпълнителните агенции – 52, в министерствата – 23, в общинските администрации – 25 и в административните структури, създадени с постановление на МС – 14.

В резултат на извършените проверки през 2015 г. органите по назначаване или първостепенният разпоредител с бюджет са утвърдили 62 оценки на корупционния риск на съответното структурно звено, от които 36 са в ЦА (което е 36% от извършените общо 99 проверки в ЦА) и 26 – в ТА (което е 76% от извършените общо 34 проверки в ТА).

През 2015 г., само 192 административни структури (59 от ЦА и 133 от ТА) сочат, че при тях съществува трайна практика да се правят проверки на декларациите за имотно състояние, подавани от служителите по чл. 29 от ЗА и чл. 107а, ал. 4 от КТ.

Съгласно публикуваната информация, служителите, които за 2015 г. не са изпълнили задължението си по чл. 29 от ЗА и чл. 107а, ал. 4 от КТ са 275 (163 служители са от ЦА и 112 служители са от ТА), от които 179 служители, заемат длъжности по служебни правоотношения и

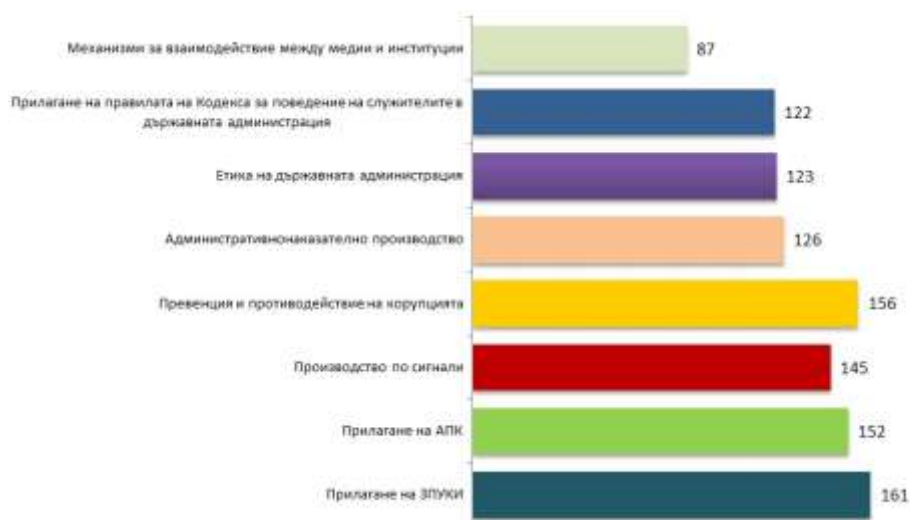
96 са служителите по трудови правоотношения. С най-много неподадени декларации за имотното състояние са служители от: общинска администрация Велинград – общо 22 декларации; Регионална дирекция по горите София – общо 80 декларации; Държавен фонд „Земеделие“ – общо 96 декларации; Национална агенция за приходите – общо 20 декларации; Агенция по вписванията – общо 13 декларации; Министерство на отбраната – общо 13 декларации; Министерство на образованието и науката – общо 9 декларации.

VIII.4. Обучение по превенция и противодействие на корупцията

През 2015 г., 131 служители от 30 инспектората по чл. 46, ал. 1, чл. 46, ал. 6 и чл. 46а от ЗА са преминали обучение във връзка с осъществяване на контролните си функции.

Съгласно публикуваната информация, 123 администрации отбелязват, че обученията, свързани с етика на държавната администрация, противодействие на корупцията и конфликт на интереси са недостатъчни.

Настоява се за провеждане на обучение по следните теми:

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика VIII-11: Необходимост от обучение по превенция и противодействие на корупцията (теми), 2015 г.

В Административния регистър, секция „Информация“/„Годишни отчети“ на адрес http://iisda.government.bg/annual_reports са публикувани справки с информация, попълнена от администрациите за годишния доклад за 2015 г.

IX. Проекти в подкрепа на модернизирването на държавната администрация

Ефективното функциониране на държавната администрация в условията на пълноправно членство на Република България в Европейския съюз е от ключово значение за успешното реализиране на европейските политики в страната и е важен фактор за успешната интеграция на България в европейските структури. От друга страна за качеството и ефективността на дейността на държавната администрация, определящ е нейният административен капацитет.

Ето защо през 2015 г. продължават усилията за укрепването на административния капацитет с различни инициативи, финансирани както от държавния бюджет, така и от Структурните фондове на ЕС и чуждестранни донори.

IX.1. Проекти, финансирани от държавния бюджет

Съгласно въведената и утвърдена в ИИСДА информация, през 2015 г. 12 администрации (4 от ЦА и 8 от ТА) са отчетели, че са участвали в изпълнението на проекти за укрепване на административния капацитет, които са били финансирани от държавния бюджет. Общият брой на изпълняваните проекти е 24 на стойност 5 265 733.99 лв. (ТА – 17 проекта на стойност 1 409 190.91 лв. и ЦА – 7 проекта на стойност 3 856 543.08 лв.).

От структурите на ЦА и през 2015 г. участие в най-много проекти е отчетела Агенция „Митници“ – 4 проекта на обща стойност 2 567 814 лв. Общият бюджет на останалите 3 проекта, изпълнявани от 3 различни структури на ЦА възлиза на 1 288 729.08 лв.

В структурите на ТА най-голям брой проекти изпълнява общинска администрация Перушица – 6 проекта на обща стойност 51 456 лв. Най-висока стойност имат 2 проекта на общинска администрация Кюстендил – 1 138 002 лв.

В зависимост от фазата, на която се намира изпълнението на отделните проекти, статистиката е както следва:

- 6 проекта са в процес на изпълнение (3 в ТА и 3 в ЦА);
- 18 проекта са завършени през годината (14 в ТА и 4 в ЦА).

IX.2. Проекти, финансирани от ЕС и други чуждестранни донори

Съгласно въведената в ИИСДА информация, през 2015 г. общо 198 администрации (55 от ЦА и 143 от ТА) са участвали в изпълнението на един или повече проекти за укрепването на административния капацитет, които са били финансирани от ЕС или чуждестранни донори. За сравнение през 2014 участие в подобни проекти са посочили 317 администрации, през 2013 г. участие в подобни проекти са декларирали 216 администрации, а през 2012 г. те са били 213.

	<i>централна администрация</i>	<i>териториална администрация</i>	<i>общо</i>
2012 г.	53	160	213
2013 г.	36	180	216
2014 г.	60	257	317
2015 г.	55	143	198

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Таблица IX-1: Администрации, изпълняващи проекти за укрепването на административния капацитет

Общият брой на изпълняваните проекти е 326 на стойност 190 959 506.90 лв. (ЦА – 172 проекта на стойност 165 194 922.46 лв. ТА – 154 проекта на стойност 25 764 584.44 лв.)

Най-голям размер на средствата за изпълнение на проекти е отчетела администрацията на Министерския съвет – 11 проекта на стойност 15 907 064 лв., следвана от Министерство на вътрешните работи – 14 проекта на стойност 9 083 287.57 лв.

Най-голям брой изпълнявани проекти са отчетели Министерство на вътрешните работи – 14 проекта на стойност 9 083 287.57 лв. и Национална агенция за приходите също с 14 проекта на стойност 828 491 лв.

От териториалните администрации най-голям брой изпълнявани проекти е посочила областна администрация Кюстендил – 2 проекта на обща стойност 477 634 лв.

В зависимост от фазата, на която се намира изпълнението на отделните проекти, статистиката е следната:

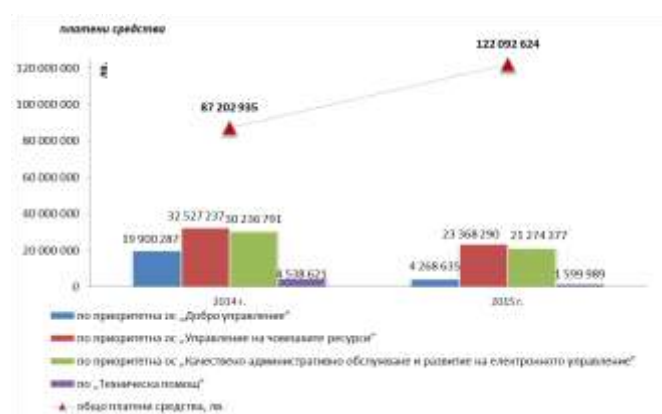
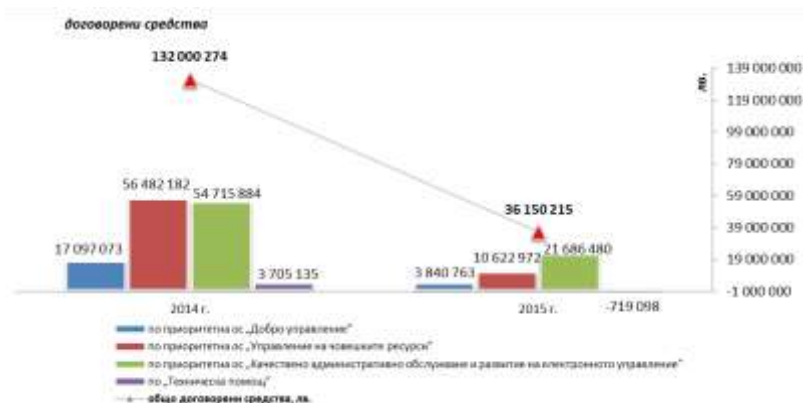
- в процедура по оценяване – няма проекти;
- одобрени или в процес на изпълнение – общо 16 проекта (14 в ЦА и 2 в ТА);
- завършени – общо 310 проекта (158 в ЦА и 152 в ТА).

Съгласно данните в Информационната система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН) по Оперативна програма „Административен капацитет“ (ОПАК), за 2015 г. са **договорени** 35 431 117.29 лв., както следва:

- по приоритетна ос „Добро управление“ – 3 840 763.09 лв.;
- по приоритетна ос „Управление на човешките ресурси“ – 10 622 972.03 лв.;
- по приоритетна ос „Качествено административно обслужване и развитие на електронното управление“ – 21 686 480.31 лв.;
- по приоритетна ос „Техническа помощ“ – (-719 098.14 лв.).

За 2015 г. по оперативната програма са **изплатени** общо 50 511 309.32 лв., както следва:

- по приоритетна ос „Добро управление“ – 4 268 653.23 лв.;
- по приоритетна ос „Управление на човешките ресурси“ – 23 368 289.94 лв.;
- по приоритетна ос „Качествено административно обслужване и развитие на електронното управление“ – 21 274 376.68 лв.;
- по приоритетна ос „Техническа помощ“ – 1 599 989.47 лв.

Източник: Администрация на Министерския съвет, ИИСДА

Графика IX-1: Договорени и платени средства по проекти в подкрепа на модернизирването на държавната администрация

Административни структури, които попълват информация в раздел „Годишен отчет“ на ИИСДА, 2015 г.

Централна администрация на изпълнителната власт

1. Административни структури отчитащи се пред Народното събрание
 - 1.1. Комисия за енергийно и водно регулиране
 - 1.2. Комисия за защита на конкуренцията ^{*17}
 - 1.3. Комисия за защита на личните данни
 - 1.4. Комисия за защита от дискриминация
 - 1.5. Комисия за отнемане на незаконно придобито имущество
 - 1.6. Комисия за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси
 - 1.7. Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори
 - 1.8. Комисия за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към държавна сигурност и разузнавателните служби на БНА
 - 1.9. Комисия за регулиране на съобщенията
 - 1.10. Комисия за финансов надзор
 - 1.11. Национален осигурителен институт
 - 1.12. Национална здравноосигурителна каса
 - 1.13. Съвет за електронни медии
2. Административни структури, създадени с ПМС
 - 2.1. Антидопингов център
 - 2.2. Дипломатически институт към министъра на външните работи
 - 2.3. Институт по отбраната "Професор Цветан Лазаров"
 - 2.4. Информационен център на Министерството на отбраната
 - 2.5. Национален студентски дом
 - 2.6. Национален филмов център – София*
 - 2.7. Национален център за информация и документация
 - 2.8. Център за асистирана репродукция
 - 2.9. Център за насърчаване на сътрудничеството в областта на селското стопанство между Китай и страните от Централна и Източна Европа*
 - 2.10. Център за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства
 - 2.11. Център за превенция и противодействие на корупцията и организираната престъпност
 - 2.12. Център за развитие на човешките ресурси
 - 2.13. Център за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи
 - 2.14. Център на промишлеността на Република България в Москва
 - 2.15. Център Фонд за лечение на деца
3. Административни структури, създадени със закон
 - 3.1. Агенция за държавна финансова инспекция
 - 3.2. Агенция за приватизация и следприватизационен контрол
 - 3.3. Агенция за ядрено регулиране
 - 3.4. Агенция Митници
 - 3.5. Агенция Пътна инфраструктура

¹⁷ *Администрацията не е утвърдила Годишен отчет за 2015 г. в ИИСДА.

- 3.6. Българска агенция по безопасност на храните
- 3.7. Български институт по метрология
- 3.8. Главна дирекция Гражданска въздухоплавателна администрация
- 3.9. Главна дирекция Изпълнение на наказанията*
- 3.10. Главна дирекция Охрана
- 3.11. Дирекция за национален строителен контрол
- 3.12. Държавен културен институт към министъра на външните работи
- 3.13. Държавен фонд Земеделие
- 3.14. Държавна комисия по хазарта
- 3.15. Институт по публична администрация
- 3.16. Национален институт за недвижимо културно наследство
- 3.17. Национален компенсационен жилищен фонд*
- 3.18. Национална агенция за оценяване и акредитация
- 3.19. Национална агенция за приходите
- 3.20. Национална агенция за професионално образование и обучение
- 3.21. Национална комисия за борба с трафика на хора
- 3.22. Национална служба за съвети в земеделието
- 3.23. Национално бюро за правна помощ
- 3.24. Патентно ведомство
- 3.25. Фонд Научни изследвания
- 3.26. Фонд Социална закрила
- 3.27. Фонд Условия на труд*
- 3.28. Централен регистър на особените залози
- 3.29. Централна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

4. Администрации на държавни комисии

- 4.1. Администрация на Държавната комисия по сигурността на информацията
- 4.2. Администрация на Държавната комисия по стоковите борси и тържищата
- 4.3. Администрация на Комисията за защита на потребителите
- 4.4. Националния съвет по цени и реимбурсиране на лекарствените продукти и на неговата администрация

5. Администрация на Министерския съвет

- 5.1. Администрация на Министерския съвет

6. Държавни агенции

- 6.1. Държавна агенция Архиви
- 6.2. Държавна агенция Държавен резерв и военновременни запаси
- 6.3. Държавна агенция за бежанците
- 6.4. Държавна агенция за българите в чужбина
- 6.5. Държавна агенция за закрила на детето
- 6.6. Държавна агенция за метрологичен и технически надзор
- 6.7. Национален статистически институт*

7. Изпълнителни агенции

- 7.1. Агенция за социално подпомагане
- 7.2. Агенция за устойчиво енергийно развитие
- 7.3. Агенция за хората с увреждания
- 7.4. Агенция по вписванията
- 7.5. Агенция по геодезия, картография и кадастър

- 7.6. Агенция по заетостта
- 7.7. Агенция по обществени поръчки
- 7.8. Българска агенция за инвестиции
- 7.9. Изпълнителна агенция Автомобилна администрация
- 7.10. Изпълнителна агенция Борба с градушките
- 7.11. Изпълнителна агенция Българска служба за акредитация
- 7.12. Изпълнителна агенция Военни клубове и военно-почивно дело
- 7.13. Изпълнителна агенция Главна инспекция по труда
- 7.14. Изпълнителна агенция Електронни съобщителни мрежи и информационни системи
- 7.15. Изпълнителна агенция Железопътна администрация
- 7.16. Изпълнителна агенция за насърчване на малките и средните предприятия*
- 7.17. Изпълнителна агенция Медицински одит
- 7.18. Изпълнителна агенция Морска администрация
- 7.19. Изпълнителна агенция Одит на средствата от Европейския съюз
- 7.20. Изпълнителна агенция по горите
- 7.21. Изпълнителна агенция по лекарствата
- 7.22. Изпълнителна агенция по лозата и виното*
- 7.23. Изпълнителна агенция по околна среда
- 7.24. Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури
- 7.25. Изпълнителна агенция по селекция и репродукция в животновъдството
- 7.26. Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол
- 7.27. Изпълнителна агенция по трансплантация
- 7.28. Изпълнителна агенция Проучване и поддържане на река Дунав
- 7.29. Национален институт за помирение и арбитраж

8. Министерства

- 8.1. Министерство на външните работи
- 8.2. Министерство на вътрешните работи
- 8.3. Министерство на енергетиката*
- 8.4. Министерство на здравеопазването
- 8.5. Министерство на земеделието и храните
- 8.6. Министерство на икономиката
- 8.7. Министерство на културата
- 8.8. Министерство на младежта и спорта
- 8.9. Министерство на образованието и науката
- 8.10. Министерство на околната среда и водите*
- 8.11. Министерство на отбраната
- 8.12. Министерство на правосъдието
- 8.13. Министерство на регионалното развитие и благоустройството
- 8.14. Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
- 8.15. Министерство на труда и социалната политика
- 8.16. Министерство на туризма
- 8.17. Министерство на финансите

Териториална администрация на изпълнителната власт

1. Областни администрации – 28 бр.
2. Общински администрации – 265 бр.**18

¹⁸ ** Общинските администрации Антон, Априлци, Георги-Дамяново, Драгоман, Земен, Камено, Кнежа, Копривщица, Лъки, Малко Търново, Пещера, Поморие, Радомир, Ракитово, Самуил, Сатовча, Симитли, Струмяни, Хисаря, Якоруда не са утвърдили Годишен отчет за 2015 г. в ИИСДА.

3. Районни администрации – 35 бр.^{***19}
4. Специализирани териториални администрации, създадени като юридически лица с нормативен акт
 - 4.1. Областни дирекции "Земеделие" със седалище в административните центрове на областите – 28 бр.^{***20}
 - 4.2. Регионални инспекторати по образованието със седалище в административните центрове на областите – 28 бр.^{****21}
 - 4.3. Регионални здравни инспекция със седалище в административните центрове на областите – 28 бр.
 - 4.4. Басейнова дирекция Дунавски район със седалище Плевен
 - 4.5. Басейнова дирекция Западнобеломорски район със седалище Благоевград
 - 4.6. Басейнова дирекция Източнобеломорски район със седалище Пловдив
 - 4.7. Басейнова дирекция Черноморски район със седалище Варна
 - 4.8. Горска семеконтролна станция гр. Пловдив
 - 4.9. Горска семеконтролна станция гр. София
 - 4.10. Дирекция Национален парк Пирин със седалище Банско
 - 4.11. Дирекция Национален парк Рила със седалище Благоевград
 - 4.12. Дирекция Национален парк Централен балкан със седалище Габрово
 - 4.13. Дирекция природен парк Беласица
 - 4.14. Дирекция природен парк Българка*
 - 4.15. Дирекция природен парк Витоша
 - 4.16. Дирекция природен парк Врачански Балкан
 - 4.17. Дирекция природен парк Златни пясъци
 - 4.18. Дирекция природен парк Персина
 - 4.19. Дирекция природен парк Рилски манастир
 - 4.20. Дирекция природен парк Русенски Лом*
 - 4.21. Дирекция природен парк Сините камъни
 - 4.22. Дирекция природен парк Странджа
 - 4.23. Дирекция природен парк Шуменско плато
 - 4.24. Лесозащитна станция – гр. Варна
 - 4.25. Лесозащитна станция – гр. Пловдив
 - 4.26. Лесозащитна станция – гр. София*
 - 4.27. Национална научноизследователска станция по ловно стопанство, биология и болести на дивеча*
 - 4.28. Регионална дирекция по горите – Берковица
 - 4.29. Регионална дирекция по горите – Благоевград
 - 4.30. Регионална дирекция по горите – Бургас
 - 4.31. Регионална дирекция по горите – Варна
 - 4.32. Регионална дирекция по горите – Велико Търново
 - 4.33. Регионална дирекция по горите – Кърджали
 - 4.34. Регионална дирекция по горите – Кюстендил
 - 4.35. Регионална дирекция по горите – Ловеч
 - 4.36. Регионална дирекция по горите – Пазарджик
 - 4.37. Регионална дирекция по горите – Пловдив
 - 4.38. Регионална дирекция по горите – Русе
 - 4.39. Регионална дирекция по горите – Сливен
 - 4.40. Регионална дирекция по горите – Смолян
 - 4.41. Регионална дирекция по горите – София
 - 4.42. Регионална дирекция по горите – Стара Загора
 - 4.43. Регионална дирекция по горите – Шумен

¹⁹ *** Районните администрация Връбница, Красна поляна, Лозенец и Оборище на Столична община не са утвърдили Годишен отчет за 2015 г. в ИИСДА.

²⁰ **** Областните дирекции "Земеделие" Кюстендил и Сливен не са утвърдили Годишен отчет за 2015 г. в ИИСДА.

²¹ ***** Регионалните инспекторати по образованието София-град, Шумен и Сливен не са утвърдили Годишен отчет за 2015 г. в ИИСДА.

- 4.44. Регионална инспекция по околна среда и водите – Благоевград
- 4.45. Регионална инспекция по околна среда и водите – Бургас
- 4.46. Регионална инспекция по околна среда и водите – Варна
- 4.47. Регионална инспекция по околна среда и водите – Велико Търново
- 4.48. Регионална инспекция по околна среда и водите – Враца
- 4.49. Регионална инспекция по околна среда и водите – Монтана
- 4.50. Регионална инспекция по околна среда и водите – Пазарджик
- 4.51. Регионална инспекция по околна среда и водите – Перник
- 4.52. Регионална инспекция по околна среда и водите – Плевен
- 4.53. Регионална инспекция по околна среда и водите – Пловдив
- 4.54. Регионална инспекция по околна среда и водите – Русе
- 4.55. Регионална инспекция по околна среда и водите – Смолян
- 4.56. Регионална инспекция по околна среда и водите – София
- 4.57. Регионална инспекция по околна среда и водите – Стара Загора
- 4.58. Регионална инспекция по околна среда и водите – Хасково
- 4.59. Регионална инспекция по околна среда и водите – Шумен

Административни структури, които предоставят административни услуги²², 2015 г.

Централна администрация на изпълнителната власт

1. министерства

- 1.1. Министерство на външните работи
- 1.2. Министерство на вътрешните работи
- 1.3. Министерство на енергетиката
- 1.4. Министерство на здравеопазването
- 1.5. Министерство на земеделието и храните
- 1.6. Министерство на икономиката
- 1.7. Министерство на културата
- 1.8. Министерство на младежта и спорта
- 1.9. Министерство на образованието и науката
- 1.10. Министерство на околната среда и водите
- 1.11. Министерство на отбраната
- 1.12. Министерство на правосъдието
- 1.13. Министерство на регионалното развитие и благоустройство
- 1.14. Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
- 1.15. Министерство на труда и социалната политика
- 1.16. Министерство на туризма
- 1.17. Министерство на финансите

2. държавни агенции

- 2.1. Държавна агенция "Архиви"
- 2.2. Държавна агенция "Държавен резерв и военновременни запаси"
- 2.3. Държавна агенция за бежанците
- 2.4. Държавна агенция за българите в чужбина
- 2.5. Държавна агенция за закрила на детето
- 2.6. Държавна агенция за метрологичен и технически надзор
- 2.7. Държавна агенция "Национална сигурност"

3. администрации на държавни комисии

- 3.1. Администрация на Държавната комисия по стоковите борси и тържищата
- 3.2. Администрация на Комисията за защита на потребителите
- 3.3. Администрация на Националния съвет по цени и реимбурсиране на лекарствените продукти

4. изпълнителни агенции

- 4.1. Агенция за социално подпомагане
- 4.2. Агенция за устойчиво енергийно развитие
- 4.3. Агенция за хората с увреждания
- 4.4. Агенция по вписванията
- 4.5. Агенция по геодезия, картография и кадастър
- 4.6. Агенция по заетостта
- 4.7. Агенция по обществени поръчки
- 4.8. Българска агенция за инвестиции
- 4.9. Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация"

²² Административните структури, които предоставят административни услуги са по-малко в сравнение със структурите, попълващи раздел „Годишен отчет“ на ИИСДА, тъй като част от администрациите на изпълнителната власт не предоставят административни услуги по смисъла на Закона за администрацията.

- 4.10. Изпълнителна агенция "Борба с градушките"
- 4.11. Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация"
- 4.12. Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда"
- 4.13. Изпълнителна агенция "Електронни съобщителни мрежи и информационни системи"
- 4.14. Изпълнителна агенция "Железопътна администрация"
- 4.15. Изпълнителна агенция "Медицински одит"
- 4.16. Изпълнителна агенция "Морска администрация"
- 4.17. Изпълнителна агенция по горите
- 4.18. Изпълнителна агенция по лекарствата
- 4.19. Изпълнителна агенция по лозата и виното
- 4.20. Изпълнителна агенция по околна среда
- 4.21. Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури
- 4.22. Изпълнителна агенция по селекция и репродукция в животновъдството
- 4.23. Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол
- 4.24. Изпълнителна агенция по трансплантация
- 4.25. Изпълнителна агенция "Проучване и поддържане на река Дунав"

5. административни структури, създадени с нормативен акт, които имат функции във връзка с осъществяването на изпълнителната власт

- 5.1. Комисия за защита на конкуренцията
- 5.2. Комисия за защита на личните данни
- 5.3. Комисия за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия
- 5.4. Комисия за регулиране на съобщенията
- 5.5. Комисия за финансов надзор
- 5.6. Национален осигурителен институт
- 5.7. Национална здравноосигурителна каса
- 5.8. Комисия за енергийно и водно регулиране
- 5.9. Агенция за приватизация и следприватизационен контрол
- 5.10. Агенция за ядрено регулиране
- 5.11. Агенция "Митници"
- 5.12. Агенция "Пътна инфраструктура"
- 5.13. Българска агенция по безопасност на храните
- 5.14. Български институт по метрология
- 5.15. Главна дирекция "Гражданска въздухоплавателна администрация"
- 5.16. Главна дирекция "Изпълнение на наказанията"
- 5.17. Дирекция за национален строителен контрол
- 5.18. Държавен фонд "Земеделие"
- 5.19. Държавна комисия по хазарта
- 5.20. Национална агенция за оценяване и акредитация
- 5.21. Национална агенция за приходите
- 5.22. Национална агенция за професионално образование и обучение
- 5.23. Национална служба за съвети в земеделието
- 5.24. Националният институт за недвижимо културно наследство
- 5.25. Национално бюро за правна помощ
- 5.26. Патентно ведомство
- 5.27. Централен регистър на особените залози

6. административни структури по чл. 60 от Закона за администрацията

- 6.1. Антидопингов център
- 6.2. Институт по отбрана "Професор Цветан Лазаров"
- 6.3. Национален център за информация и документация
- 6.4. Национален филмов център

- 6.5. Център за асистирана репродукция
- 6.6. Център "Фонд за лечение на деца"

Териториална администрация на изпълнителната власт

5. областни администрации

6. общински администрации

6.1. районни администрации

7. специализирани териториални администрации, създадени като юридически лица с нормативен акт

- 7.1. Басейнова дирекция "Дунавски район" със седалище Плевен
- 7.2. Басейнова дирекция "Западнобеломорски район" със седалище Благоевград
- 7.3. Басейнова дирекция "Източнобеломорски район" със седалище Пловдив
- 7.4. Басейнова дирекция "Черноморски район" със седалище Варна
- 7.5. Дирекция "Национален парк Пирин"
- 7.6. Дирекция "Национален парк Рила"
- 7.7. Дирекция "Национален парк Централен Балкан"
- 7.8. Областни дирекции "Земеделие" със седалище в административните центрове на областите (28 бр.)
- 7.9. Регионални инспекторати по образованието със седалище в административните центрове на областите (28 бр.)
- 7.10. Регионални здравни инспекция със седалище в административните центрове на областите (28 бр.)
- 7.11. Регионална инспекция по околна среда и водите – Благоевград
- 7.12. Регионална инспекция по околна среда и водите – Бургас
- 7.13. Регионална инспекция по околна среда и водите – Варна
- 7.14. Регионална инспекция по околна среда и водите – Велико Търново
- 7.15. Регионална инспекция по околна среда и водите – Враца
- 7.16. Регионална инспекция по околна среда и водите – Монтана
- 7.17. Регионална инспекция по околна среда и водите – Пазарджик
- 7.18. Регионална инспекция по околна среда и водите – Перник
- 7.19. Регионална инспекция по околна среда и водите – Плевен
- 7.20. Регионална инспекция по околна среда и водите – Пловдив
- 7.21. Регионална инспекция по околна среда и водите – Русе
- 7.22. Регионална инспекция по околна среда и водите – Смолян
- 7.23. Регионална инспекция по околна среда и водите – София
- 7.24. Регионална инспекция по околна среда и водите – Стара Загора
- 7.25. Регионална инспекция по околна среда и водите – Хасково
- 7.26. Регионална инспекция по околна среда и водите – Шумен

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

АИСКАО	Административна информационна система за комплексно административно обслужване
АМС	Администрация на Министерския съвет
АО	Административно обслужване
АС	Административни структури
АУПДВ	Актове за установяване на публични държавни вземания
БАБХ	Българска агенция по безопасност на храните
БАН	Българска академия на науките
БТК	Българска телекомуникационна компания
ВРБК	Второстепенен разпоредител с бюджет
ГДИН	Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“
ГИС	Географска информационна система
ГДО	Главна дирекция „Охрана“
ГРЕКО	Групата на държавите, борещи се срещу корупцията
ДА	Държавна агенция
ДВ	Държавен вестник
ДДС	Данък добавена стойност
ДК	Държавна комисия
ДМС	Допълнително материално стимулиране
ДОИ	Достъп до обществена информация
ДОПК	Данъчно-осигурителен процесуален кодекс
ЕАУ	Електронни административни услуги
ЕЕСМ	Единна електронна съобщителна мрежа
ЕЕСМДАННС	Единна електронна съобщителна мрежа на държавната администрация и за нуждите на националната сигурност
ЕИСУЧРДА	Единна информационна система за управление на човешките ресурси в държавната администрация
ЕК	Европейска комисия
ЕПДЕАУ	Единен портал за достъп до електронни административни услуги
ЕСМОД	Единна среда за междуведомствен обмен на документи
ЕС	Европейски съюз
ЕСГРАОН	Единна система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението
ЕСМ	Електронна съобщителна мрежа
ЗА	Закон за администрацията
ЗАНН	Закон за административните нарушения и наказания

ЗДБ	Закон за държавния бюджет
ЗДОИ	Закон за достъп до обществена информация
ЗДПД	Закон за достъп до пространствени данни
ЗДСл	Закон за държавния служител
ЗДС	Закон за дипломатическата служба
ЗЕС	Закон за електронните съобщения
ЗЕУ	Закон за електронното управление
ЗИД	Закон за изменение и допълнение
ЗИНЗС	Закон за изпълнение на наказанията и задържането под стража
ЗМВР	Закон за Министерство на вътрешните работи
ЗНАП	Закон за Националната агенция за приходите
ЗОАРАКСД	Закон за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност
ЗОВСРБ	Закон за отбраната и въоръжените сили на Република България
ЗПУ	Закон за пощенските услуги
ЗПУКИ	Закон за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси
ЗСВ	Закон за съдебната власт
ИА	Изпълнителна агенция
ИАЕСМИС	Изпълнителна агенция „Електронни съобщителни мрежи и информационни системи“
ИАМА	Изпълнителна агенция „Морска администрация“
ИИСДА	Интегрирана информационна система на държавната администрация
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИПА	Институт по публична администрация
ИСПОДСА	Информационна система за попълване на отчетните доклади за състоянието на администрациите
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на Европейския съюз в Република България
КАО	Комплексно административно обслужване
КАТ	Контрол на автомобилния транспорт
КДА	Класификатор на длъжностите в администрацията
КДМВР	Класификатор на длъжностите в МВР
КЗ	Консултативни звена
КСО	Кодекс за социално осигуряване
КУИППД	Комисия за установяване на имущество придобито от престъпна дейност
МВНР	Министерство на външните работи
МВР	Министерство на вътрешните работи
МЕ	Министерство на енергетиката
МЗ	Министерство на здравеопазването

МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МЕ	Министерство на енергетиката
МИ	Министерство на икономиката
МК	Министерство на културата
МО	Министерство на отбраната
МОН	Министерство на образованието и науката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МП	Министерство на правосъдието
МПД	Мрежа за пренос на данни
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерския съвет
МТИТС	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МТ	Министерство на туризма
МФ	Министерство на финансите
ММС	Министерство на младежта и спорта
НАП	Национална агенция за приходите
НЗСДА	Наредба за заплатите на служителите в държавната администрация
НМДА	Национална мрежа на държавната администрация
НОИОСИС	Наредба за общите изисквания за оперативна съвместимост и информационна сигурност
НПКДА	Наредба за прилагане на Класификатора на длъжностите в администрацията
НПО	Неправителствена организация
НС	Народно събрание
НУРОИСДА	Наредба за условията и реда за оценяване изпълнението на служителите в държавната администрация
Обл. А	Областни администрации
Общ. А	Общински администрации
ОВОС	Оценка на въздействие на околната среда
ОП	Обособена позиция
ОПАК	Оперативна програма „Административен капацитет“
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ПУДМВР	Правилник за устройството и дейността на Министерството на вътрешните работи
РИО	Регионален инспекторат по образование
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
РМС	Решение на Министерския съвет
РЗИ	Регионална здравна инспекция

CAP	Съвет за административна реформа
CEU	Съвет за електронно управление
КСК	Структурни кабелни среди
СТА	Специализирани териториални администрации
ССАО	Система за самооценка на административното обслужване
СУНАУ	Списък на унифицираните наименования на административните услуги
СПО	Служебно правоотношение
ТА	Териториална администрация
ТПО	Трудово правоотношение
УП	Устройствен правилник
ЦА	Централна администрация
ЦООП	Централен орган за обществени поръчки
CAF	Обща рамка за оценка (Common Assessment Framework)
DWDM	Оптични технологии, използвани за увеличаване на честотната лента над съществуващата оптична мрежа (Dense Wavelength Division Multiplexing)
EFQM	Европейски модел за организационно съвършенство
ESB	Шина за услуги
IDA	Обмен на данни между администрациите (Interchange of Data between Administrations)
IDABC	Програма на Европейската комисия – IDABC (Interoperable Delivery of European e-Government Services to Public Administrations, Businesses and Citizens)
ISO	Система стандарти за управление (International Organization for Standardization – Международна организация по стандартизация)
IT	Информационни технологии
KPI	Система от ключови показатели
VoIP	Глас чрез Интернет протокол (Voice over Internet Protocol)
AIS	Автоматизирани информационни системи